

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
MATKAILU-, RAVITSEMIS- JA TALOUSALA

OHJELMAPALVELUN TUOTTEISTAMINEN

Aartenetsintäaktiviteetin tuotteistaminen Villi Lapille

TEKIJÄ:

Jaana Tanskanen

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	
Tutkinto-ohjelma Matkailu- ja ravitsemisalan tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Jaana Tanskanen	
Työn nimi Aarteensintäaktiviteetin tuotteistaminen Villi Lapille	
Päiväys 5.5.2021	Sivumäärä/Liitteet 56/3
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Villi Lappi Oy	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda helposti toteutettava luontoaktiviteetti Villi Lapille. Aktiviteetti on omatoiminen ja sen kohderyhmä on luonnosta kiinnostuneet kotimaiset perhematkailijat. Työ saatiin toimeksiantona Villi Lapilta. Aktiviteetti tehtiin yrityksen Ranualla tarjoaman mökkimajoituksen yhteyteen. Sen tarkoitus oli tuoda lisäarvoa asiakkaan majoituskokemukseen. Suunnittelu tehtiin toimeksiantajalta saadun tiedon perusteella.</p> <p>Työ koostuu teoreettisesta ja toiminnallisesta osasta. Teoria perehtyy toimeksiantajaan, yrityksen toimintaympäristöön, luonnossa liikkumiseen ja sitä koskeviin lakeihin, tärkeisiin termeihin sekä ohjelmalvelun oikeaoppiseen tuottamiseen. Lisäksi teoriaosa käy läpi geokätköilyn sekä suunnistuksen, joita käytettiin aktiviteetin tekniikan pohjana. Toiminnallisena osuutena toteutettiin ohjelmalvelun tuotteistaminen. Luontoaktiviteetin tuotteistamisen pohjana käytettiin Mika Tonderin Ideasta kaupalliseksi palveluksi - matkailupalvelujen tuotteistaminen kirjaa. Kirjan esittämät vaiheet tuotteistamisessa olivat idean luominen, asiakasryhmien määrittely, asiakaslupaus, konseptointi, blueprinttaus sekä työohjeet. Tonder esittää näiden osa-alueiden lisäksi muitakin kokonaisuuksia. Nämä osat jätettiin kuitenkin huomiotta niiden ollessa epäoleellisia työn osalta tai niiden tullessa esille muissa osa-alueissa.</p> <p>Teorian pohjalta työn lopputuloksena syntyi aktiviteetti sekä siihen kuuluvat henkilökunnan ja asiakkaan ohjekirjat, turvallisuusasiakirja, sekä tulostettavat dokumentit. Asiakkaan ohjekirja opastaa asiakkaan aktiviteetin suorittamiseen vastuullisesti sekä turvallisesti. Henkilökunnan ohjekirja käy läpi tarvittavat toimenpiteet aktiviteetin toteuttamiseksi. Turvallisuusasiakirjassa käydään mittavasti läpi aktiviteetin vaaratilanteet ja niiden ehkäiseminen. Tulosteet pitävät sisällään aktiviteetin käyttämät kartat, ohjeet sekä tarina- ja koordinaattilaput. Työ luotiin tarpeeseen, koska Villi Lapilla ei ollut vielä aktiviteettia majoituksensa yhteydessä. Aktiviteetin ottaminen käyttöön jää yritykselle. Työ toteutettiin ainoastaan suomeksi, joten sen toteuttaminen myöhemmin englanniksi olisi suositeltavaa.</p>	
Avainsanat ohjelmalvelu, luontoaktiviteetti, kotimaan perhematkailu, tuotteistaminen	

Field of Study Tourism, Catering and Domestic Services	
Degree Programme Degree Programme in Tourism and Hospitality Management	
Author(s) Jaana Tanskanen	
Title of Thesis Treasure hunt activity productization for Villi Lappi	
Date 5.5.2021	Pages/Appendices 56/3
Client Organisation /Partners Villi Lappi Oy	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to productize an easily executable nature activity for Villi Lappi. The activity was meant to be independently performed by the customer and its main target group is Finnish families with children, with an interest in nature. The work was administered by the Villi Lappi company. The activity was made to be part of the company's cottage accommodation at Ranua. Its purpose is to offer the customers additional value during their stay. The basis of this productize process was the information provided by Villi Lappi.</p> <p>The thesis consists of theoretical and functional sections. The theory focuses on the client company, its operational environment, hiking in the nature, laws associated with that, the relevant terminology and how to properly provide the program service. The theory also goes through geocaching and orienteering, which were used as the basis of the activity mechanics. The functional section handles the program service production itself. The basis for this process comes from the book <i>Ideasta kaupalliseksi palveluksi – matkailupalvelujen tuotteistaminen</i> by Mika Tonder. The points presented by the book are creating the idea, specifying the client groups, coming up with the client promise, conceptualization, and creating the blueprint and work instructions. Tonder presents other points on top of these, but they were ignored because they were not relevant for the thesis or they came up in other sections.</p> <p>Based on the theory, the result was the creation of the activity and the safety, staff and customer manuals, and printable documents. The customer's manual guides the customer in completing the activity responsibly and safely. The staff's manual explains all necessary actions for the activity to be provided. The safety manual goes through the possible risks and their prevention. The printouts include maps, instructions, story and the relevant coordinate notes. This activity was created out of necessity, as Villi Lappi lacked activity with their lodging service. Implementing the productized activity to use is left to the company. The activity was initially made available only in Finnish and therefore translating it into English later is recommended.</p>	
<p>Keywords program service, nature activity, domestic family tourism, productization</p>	

SISÄLTÖ

JOHDANTO	6
TOIMEKSIANTAJA.....	7
2.1 Villi Lappi.....	7
2.2 Lappi.....	7
2.3 Ranua	8
LUONNOSSA LIIKKUMINEN	10
3.1 Turvallisuus ja varustautuminen.....	10
3.1.1 Lapsen turvallisuus.....	11
3.2 Vastuullisuus	12
3.3 Jokamiehen oikeus.....	13
3.3.1 Jokamiehen oikeus, suunnistus ja geokätköily	14
GEOKÄTKÖILY JA SUUNNISTUS.....	16
4.1 Geokätköily	16
4.1.1 Kätkötyypit	17
4.1.2 Piilottaminen.....	17
4.2 Suunnistus	19
OHJELMAPALVELU, AKTIVITEETTI JA ELÄMYS	21
5.1 Matkailutuote.....	21
5.2 Ohjelman palvelu ja aktiviteetti.....	22
5.3 Elämys	23
5.4 Digital detox	25
PALVELUN TUOTTEISTAMINEN.....	27
6.1 tuotteistaminen.....	27
6.2 Idean luominen ja palvelun laatu	28
6.3 Segmentointi	29
6.3.1 Kotimaanmatkailu	29
6.3.2 Perhematkailu	30
6.3.3 Luontomatkailu	31
6.4 Konseptointi	32
6.5 Blueprinttaus	33
6.6 Turvallisuus	34

OHJELMAPALVELUN SUUNNITTELU	37
7.1 Idean luominen	37
7.2 Konseptointi	37
7.2.1 Fyysinen ulottuvuus	39
7.3 Toiminnallinen ulottuvuus.....	40
7.3.1 Symbolinen ulottuvuus	41
7.4 Blueprinttaus	42
7.5 Segmentointi	44
7.6 Ohjekirjat	45
LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI	46
POHDINTA.....	47
LÄHTEET	49
LIITTEET	57

JOHDANTO

Perheen yhteinen aika on tärkeää. Arjen kiire aiheuttaa kuitenkin helposti perheen yhteisen ajan sekä hyvinvoinninkin laiminlyöntiä. Harrastukset, työ ja koulu voivat tehdä tilanteen korjaamisesta arjessa hankalaa. Arjen kiire saattaa vaikuttaa merkittävästi myös luonnossa vietettävään aikaan. Tällöin luonnosta ei voida saada sen tarjoamia terveyshyötyjä, jotka edistävät merkittävästi hyvinvointia ja auttavat jaksamaan normaalissa arjessa (Mielenterveystalo julkaisuaika tuntematon). Arjen kiireen takia perheelle pyritään järjestämään laatuaikaa, esimerkiksi loman aikana. Lisäksi loman aikana saatetaan hakeutua rentoutumaan luontoon palautumaan arjen kiireestä, hälystä sekä raskaudesta.

Monet yritykset haluavat tarjota asiakkailleen erilaisia lisäpalveluita, jotka voisivat tuoda lisäarvoa yrityksen tarjoamiin palveluihin. Monen yrityksen resurssit ja aika eivät kuitenkaan riitä lisäpalvelujen tuottamiseen. Aktiviteetilla pyritään vastaamaan kumpaankin ongelmaan tuotteistamalla ohjelmapalvelu Villi Lapin majoituksen yhteyteen. Ohjelmapalvelun tuotteistamisprosessin lopputuloksena syntyvän aktiviteetin on tarkoitus korostaa perheen yhteistä aikaa sekä luonnon hyvinvointivaikutuksia. Aktiviteetin on tarkoitus olla helposti toteutettava, ettei yritys joudu käyttämään sen tarjoamiseen paljon aikaa ja vaivaa.

Halu tehdä opinnäytetyö lähti mielenkiinnosta luontoa sekä luontoaktiviteetteja kohtaan. Halu oppia lisää luontoaktiviteeteista sekä niiden tuotteistamisesta olivat vahvoja kannustimia aiheen osalta. Erilaiset ohjelmapalvelut, varsinkin luontoon liittyvät palvelut ovat suosittuja ja niille on jatkuvasti kysyntää. Luontoaktiviteetti sekä sen tuotteistaminen, tuovat merkittävää oppia, jota pystytään hyödyntämään jatkossa. Halu luoda aktiviteetti juuri perheille saa alkunsa omassa lapsuudessa perheen kanssa tehdyistä luontoretkeistä ja niiden aikaansaamista muistoista. Perheen yhteisen ajan korostaminen koettiin tärkeäksi myös koronan aiheuttaman erikoisajan takia.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Villi Lappi. Työ tulee tarpeeseen, koska yrityksellä ei ole aikaisempia aktiviteetteja palvelujensa yhteydessä. Aktiviteetilla pyritään tuomaan asiakkaalle lisäarvoa ja lisäämään yrityksen palvelujen mielekkyyttä.

TOIMEKSIANTAJA

2.1 Villi Lappi

Työn toimeksiantajana toimii Villi Lappi. Yritys tarjoaa mökkimajoitusta eri tasoisissa mökeissä ympärivuotisesti. Mökkejä on yhteensä noin yhdeksän ja ne ovat varustukseltaan sekä tasoltaan erilaisia. Mökit sijaitsevan keskellä Ranuan kaunista luontoa, joka mahdollistaa asiakkaille luonnon tarjoaman rauhan sekä hyvinvoinnin. (Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.a.)

Villi Lappi aloitti toimintansa vuonna 2012 ja fuusioitui Terra Finland Oy:n kanssa vuonna 2017. Yrityksen asiakkaita ovat suurimmaksi osaksi erilaiset kotimaiset ryhmät, esimerkiksi perheet, ystäväporukat, metsästäjät, marjastajat ja luonnosta muusta syystä kiinnostuneet ryhmät. Yrityksen asiakaskuntaan kuuluvat ulkomaalaiset matkailijat, jotka ovat esimerkiksi kiinnostuneet Suomen luonnosta tai etsivät hiljaisuutta sekä rauhaa. Ulkomaalaisten palveluun panostetaan tarjoamalla, esimerkiksi kotisivut seitsemällä eri kielellä. Kotimaisten ja ulkomaalaisten asiakkaiden määrää ei ole selvitetty tai suhteutettu toisiinsa. (Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.a; Iivanainen 2020.)

Yritys markkinoi itseään vahvasti Lappi teemalla. Teema näkyy niin kotisivuilla kuin tarjotuissa palveluissakin. Se näkyy myös jokaisen mökin sisustuksessa sekä nimessä. Mökit ovat keskenään eri tasoisia sekä kokoisia. Parhaiten varusteltuun mökkiin kuuluu oma sauna, palju, grillikatos ja kota. Keskitason majoituksen mökkeihin kuuluu vähintään oma sauna. Yritys vuokraa myös askeettisempia mökkejä, joissa ei ole sähköä. Mökkeihin mahtuu mökistä riippuen kahdesta kuuteen henkeä. Kaikki mökit sijaitsevat lähellä vesistöä. Villi Lappi omistaa laavun, joka on asiakkaiden vapaassa käytössä. Laavun yhteydessä on myös vapaasti käytettävä vene. (Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.b.)

Yrityksen sivuilla on esitelty erilaisia luontoaktiviteetteja, esimerkiksi luontoretket sekä moottorikelkkasafarit. Yritys ei itse järjestä aktiviteetteja. Tämän takia sivuilla on vain lisätietoa omatoimisista aktiviteeteista sekä aktiviteettien tarjoajista. (Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.c.d.e.)

2.2 Lappi

Vuonna 2017 Lapin matkailukysyntä oli noin neljäsosan koko Suomen kysynnästä (Tarssanen julkaisuaika tuntematon). Lappi kokonaisuudessaan on tunnetuin Suomen vetovoimatekijä. Lapin alueella onkin useampi matkailukeskittymä. Suurimmat mielenkiinnon kohteet alueella ovat kulttuuri sekä luonto. Lapin vetovoimatekijöiksi sekä vahvuuksiksi on tunnistettu saamen kulttuuri, revontulet, talvi, luonto, puhtaus, turvallisuus, joulupukki, kulttuuri, vuodenajat, yötön yö sekä kaamos. Lappia pyritään markkinoimaan myös hiljaisuuden kautta. Lappi koetaan eksoottiseksi syrjäisen ja pohjoisen sijaintinsa ansiosta. Ohjelmalvelut ovat suuri osa Lapin matkailua. Vuoden 2017 kokonaismatkailutuloksesta ohjelmalvelusektori kattoi arviolta 22% eli 199 561€, joka oli lähes yhtä suuri kuin majoituksen (24%). (Verhelä 2014, 138-139; Sievers 2019, 15, 16, 28, 34.)

Vuonna 2018 Lapissa kirjattiin 3 miljoonaa yöpymistä, joka oli 3% enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2019 luku oli 3,1 miljoonaa, joka tarkoittaa 4% kasvua vuoteen 2018 nähden. Liikevaihto kasvoi kumpanakin vuonna kaikilla osa-alueilla. (Lapland 2019a; Lapland 2020a.) Tarkastellessa talven matkailun infograafeja, käy ilmi ulkomaalaisten turistien olevan merkittävä osa talven matkailua. Kotimaiset matkailijat sen sijaan ovat merkittävä osa kesän sesonkia. (Lapland 2019b; Lapland 2020b.)

Korona näkyy merkittävästi vuoden 2020 tilastoissa. Yöpymisiä kirjattiin 2,1 miljoonaa, joka oli 34% vähemmän kuin vuonna 2019. Samana vuonna matkailijoista 52% oli ulkomaalaisia ja 48% kotimaisia. Ulkomaalaisten yöpymisiä oli yhteensä 1,62 miljoonaa ja kotimaisten 1,49 miljoonaa. Vuonna 2020 kotimaisia matkailijoita oli 62% ja ulkomaalaisia 38%. Kotimaisten yöpymisiä oli 1,28 miljoonaa ja ulkomaalaisten vain 776 000. (Lapland 2020a, Lapland 2021.) Lappi on siis merkittävä Suomen matkailukohde poikkeusaikanakin.

Viimeisin matkailutilinpito on tehty vuosilta 2017 - 2018 ja julkaistu 2020. Tilinpidosta käy ilmi koko suomen matkailun olleen 2,7% bruttokansantuotteesta. Lapissa matkailun osuus bruttokansantuotteesta oli 6,9%, jota suurempi osuus oli ainoastaan Ahvenanmaalla (19,7%). Lapissa matkailun osuus on siis selvästi suurempi kuin monella muulla alueella Suomessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020.)

2.3 Ranua

Ranua on Etelä-Lapissa sijaitseva vuonna 1917 perustettu kunta, jonka pinta-ala on 3696,8 km² ja asukasluku 3785. Kunta sijaitsee 82 km päässä Rovaniemestä. Se siis sijaitsee lähellä kansainvälisiä kulkuyhteyksiä. Alueella toimii yli 300 yritystä. Suurin ala alueella on maa- ja metsätalous. Kauppa- ja matkailuala ovat kuitenkin olleet merkittävässä nousussa. (Satokangas 2019.) Kasvu on jatkunut poikkeusaikanakin, vaikka monilla muilla alueilla Lapissa poikkeusaika on vaikuttanut matkailuun negatiivisesti (Ruokangas 2020).

Matkailualan kasvu alueella näkyy uusien yritysten perustamisena. Vuonna 2019 perustetusta yli 20 uudesta yrityksestä suurin osa oli matkailualan yrityksiä. Tällä hetkellä ravintola- ja majoitusalan yrityksiä on alueella noin 19. Matkailu vaikuttaa kuitenkin noin sadan yrityksen toimintaan. (Ranua 2020.) Vuonna 2019 teetetyssä tutkimuksesta käy ilmi Ranuan matkailutulon olleen lähes 11 miljoonaa euroa vuonna 2017. Huvi- ja virkistyspalvelut tuottivat merkittävän yli 4,6 miljoonaa, joka kertoo kyseisille palveluille olevan paljon kysyntää alueella. (Satokangas 2019.)

Ranuan pinta-alasta 232 km² on vesistöä ja noin 60 % suota, joka vastaa noin 2000 km². Tämä tekee Ranuasta Suomen suo rikkaimman alueen. Tämä mahdollistaa hyvän sekä laajan kasvialueen lakalle, josta Ranua on tunnettu. Lakan lisäksi Ranua tunnetaan vahvasti Ranuan eläinpuiston, Ranua Zoon kautta. Ranualla sijaitsee kaksi luonnonsuojeluetta, Litokaira sekä Natura 2000. (Ranua 2020.)

Ranuan arvoja ovat rohkeus, palvelualltius, kestävyys, oikeudenmukaisuus sekä yhteisöllisyys. Kunnan toiminta-ajatus on "ajantasaiset ja laadukkaat lähipalvelut ja yrittämisen toimintaympäristö syntyvät tekemällä". (Ranua 2018a.) Kuntana Ranua on kasvuhakuinen. Kasvua tavoitellaan kolmella eri tavalla. Ensimmäinen tapa on kasvattaa yrittäjyyttä, työpaikkoja, vakinaista ja vapaa-ajan asumista. Toinen tapa on pitää yllä ja rakentaa kestävää kuntataloutta sekä määrätietoista omistaja- ja henkilöstöpolitiikkaa. Kolmas tapa on hyödyntää kunnan hyvää sijaintia, mainearvoa sekä infrastruktuuria. (Ranua 2018b, 8.)

LUONNOSSA LIIKKUMINEN

3.1 Turvallisuus ja varustautuminen

Vaatetus on tärkeä osa luonnossa liikkumista sekä turvallisuutta (Køhn 2005, 29-31). Oikeanlainen, säänmukainen pukeutuminen tekee luonnossa liikkumisesta mukavampaa. Kylmemmällä sekä kostealla säällä vaatekerroksia on hyvä olla useampi ja uloimman vaatekerroksen on suositeltavaa olla veden sekä tuulenpitävä. Samat ominaisuudet ovat suositeltavia päähineessäkin. Tämän lisäksi päähineeseen olisi hyvä peittää korvat. Kylmemmällä säällä käsineet ovat myös tärkeä osa vaatetusta. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. a.b.)

Lämpimämmällä säällä vaatetta voi olla vähemmän. Lämpöön ei pidä kuitenkaan luottaa liikaa, koska sää voi yllättää. Tämän takia retkelle kannattaa ottaa mukaan ohut päällysvaate. (Køhn 2005, 37.) Ihon palamisen sekä auringonpistoksen riski täytyy ottaa kesällä myös huomioon. Iho sekä pää olisi viisasta peittää. (Castrén, Korte & Myllyrinne 2017.) Vaatetuksessa huomio kannattaa kiinnittää väriinkin, koska hätätilanteessa kirkkaat värit erottuvat helpommin maastosta (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. a).

Jalkineet ovat merkittävä osa varustusta. Kenkiä valitessa huomio täytyy kiinnittää säähän. Kuivassa sekä helpossa maastossa normaalit lenkki- ja kävelykengät voivat riittää. Sateella ja kosteassa maastossa kumisaappaat tai vaelluskengät ovat kuitenkin parempi vaihtoehto. Kengän tärkein ominaisuus on istuvuus. Hyvin istuva kenkä suojaa jalkaa mahdollisimman hyvin. Huonosti istuvat tai kovat kengät voivat aiheuttaa rakkoja. Istuvuuden lisäksi kannattaakin valita pehmeämmät kengät. Huonoin vaihtoehto on valita pitkälle retkelle uudet kengät, koska ne voivat aiheuttaa kovuutensa takia helposti hiertymiä. Hyvä kenkä ei myöskään hiosta. Kengän mukavuutta voi lisätä hyvällä sukalla. Hyvät sukat estävät hiostumista eivätkä aiheuta hiertymiä. (Køhn 2005, 38; Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. b.)

Mukaan retkelle tarvitaan muitakin varusteita, joiden mukana kuljettamiseen reppu on hyvä vaihtoehto. Reppuun olisi hyvä pakata mukaan vähintään riittävästi juotavaa, tarvittaessa eväät, kompassi, kartta sekä pieni ensiapulaukku. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. a.) Ensiapulaukun on hyvä sisältää ainakin haavalappuja, laastareita, haavateippiä, sideharsoa, ideaaliside, kertakäyttöinen kylmäpussi, puhdistusaine, särkylääkettä sekä tarvittaessa allergialääkkeet (Keisteri-Sipilä 2017, 96). Kesällä mukana kannattaa lisäksi olla hyttysmyrkyä, punkkipihdit sekä kyypakkaus. Ennen retkelle lähtöä on myös hyvä kerrata, kuinka kyyn tai punkin purressa kuuluu toimia. (Køhn 2005, 112, 116.)

Ennakointi on suuri osa turvallisuutta. Tämän takia ennen retkelle lähtöä on hyvä miettiä, mitä mahdollisia riskejä retkeen saattaa liittyä. Riskien ennakointi johtaa vaaratilanteiden tiedostamiseen sekä niiden välttämiseen. Oppinutkin retkeilijä saattaa kuitenkin joutua vahingossa vaaratilanteeseen. Vaaratilanteen sattuessa on tärkeää pysyä rauhallisena ja toimia harkitusti. Vaaratilanteessa avun soittaminen voi tulla tarpeeseen, jonka takia mukana kannattaa olla täyteen ladattu matkapuhelin. Toimiessaan se on hyvä turvaväline. Luonnossa sen toimiminen halutulla tavalla ei ole kuitenkaan

varmaa, koska kantama ei välttämättä ole hyvä. Kartta ja kompassi toimivat kuitenkin aina, jonka takia ennen retkelle lähtöä niiden käyttöön olisi hyvä perehtyä. Vaaratilanteen mahdollisuuden takia ennen retkelle lähtöä on viisasta miettiä, miten kertoa mahdollisimman tarkka sijainti luonnossa. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. c.d.)

3.1.1 Lapsen turvallisuus

Yllä olevat turvallisuusasiat koskevat myös lapsia. Lapsen kanssa luonnossa liikkuminen tuo mukanaan kuitenkin omat erikoispiirteensä ja tämän takia lapsen turvallisuuteen pitää kiinnittää erityishuomiota. Retki täytyy alusta lähtien suunnitella lapsen ehdoilla. Lapsen iästä ja kokemuksesta riippuen pitkä ja haastava retki ei, esimerkiksi ole välttämättä hyvä idea. Yleisesti ottaen alle kouluikäisen jaksaa kulkea päiväretken aikana noin 7 km ja yli kymmenenvuotiaat 10 km. Lasten kanssa pitää varautua ylimääräisen ajan kulumiseen. Aikataulun täytyy siis olla joustava. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e.) Pienemmät lapset ovat lisäksi alttiita pienille haavoille ja ruhjeille. Tämän takia ensiapuvälineiden merkitys korostuu erityisesti. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e.)

Luonnossa on monta vaaranpaikkaa, joita lapsi ei osaa vielä varoa. Juokseminen, hyppiminen tai kiipeäminen voivat olla vaarallista joissakin tilanteissa, kun taas toisessa niistä ei ole selvää vaaraa. Tämän takia ennen retkelle lähtöä lapsen kanssa kannattaa kerrata yleiset säännöt. Lapset saattavat, esimerkiksi innostuessaan juosta pois näköpiiristä vanhemman huomaamatta. Lähellä pysyminen onkin hyvä pohjasääntö. (Keisteri-Sipilä 2017, 39-41.) Eksymisen mahdollisuuden vuoksi kannattaa käydä läpi, kuinka toimia eksymistilanteessa, jotta lapsen löytyminen helpottuisi. Paniikkiin menevä lapsi saattaa eksyä entistä kauemmas yrittäessään löytää muita, joka hankaloittaa etsimistä entisestään. Tämän takia oikea toimiminen on hyvin tärkeää lapsen eksyessä. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e.)

Tämän lisäksi lapsen kanssa kannattaa sopia muitakin sääntöjä, jotka pyrkivät minimoimaan sekä ennakoimaan vaaroja. Lasta ei pidä kuitenkaan rajoittaa liikaa, jotta retki pysyy mielenkiintoisena sekä jännittävänä. Lapsen täytyy siis antaa ilakoida, juosta hyppiä ja pomppia, mutta kielletään selkeästi riskialtis toiminta. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e; Keisteri-Sipilä 2017, 41.) Lisäksi lapsen kanssa on tärkeää käydä läpi, mitä marjoja sekä kasveja ei saa koskea ja syödä.

Retkelle on hyvä suunnitella jotain leikkejä sekä aktiviteetteja. Retkestä kiinnostunut sekä innostunut lapsi on helpompi retkikaveri kuin tylsistymisen väsyttämä ja kenties kiukkuinenkin retkeilijä. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e.) Mukaan voi ottaa välineitä, jotka kannustavat lasta luonnon tutkimiseen, esimerkiksi kiikarit sekä suurennuslasi. (Lyytinen & Reini 2018, 43.) Eväät ovat hyvä tapa innostaa lasta retkelle sekä jaksamaan, varsinkin jos retkelle on pakattu mukaan jotain mieluista syötävää (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e). Eväät voivat olla lapselle koko retken kohokohta (Keisteri-Sipilä 2017, 41). Eväitä suunniteltaessa kannattaakin kysyä lapselta, mitä tämä haluaisi ottaa mukaan retkievääksi, jotta eväät olisivat mahdollisimman mieluisat. Näin säästyään

myös eväiden aiheuttamalta mielipahalta. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e.)

3.2 Vastuullisuus

Huolimaton käytös luonnossa voi johtaa maaperän kulumiseen, rehevöitymiseen tai roskaantumiseen. Onkin tärkeää, että luonnossa liikkuja toimii vastuullisesti, jotta luontoon ei kohdisteta vähäistä suurempaa vahinkoa. (Anttila 2018, 3.) Luonnon kulumista vähennetään merkittävästi pysymällä merkityillä poluilla. Merkityltä polulta poistuttaessa täytyy kasvit ottaa huomioon. Varsinkin herkäät kasvit on hyvä huomioida. Ennen retkelle lähtöä on järkevää selvittää, onko alueella liikkumisrajoituksia ja millaisia sääntöjä liittyy valittuun liikkumistapaan, esimerkiksi pyöräily ei ole luvalista kaikkialla. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. f.g.)

Harrastukset, esimerkiksi valokuvaus voi aiheuttaa haittaa luonnolle. Valokuvaaja saattaa vahingoittaa luontoa saadakseen paremman kuvan ja kuvilla voidaan välittää väärää tietoa luonnossa liikkumisesta. Kuvaaminen dronella saattaa häiritä luonnonvaraisia eläimiä. Jotkin harmittomaltakin tuntuvat asiat voivat aiheuttaa vahinkoa. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. f.g.) Kivipinon kokoaminen voi, esimerkiksi vahingoittaa luonnonmaisemaa sekä muinaisjäännöksiä (Ruokoski 2018). Osa tällaisista toimista ovat myös laittomia (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. f.g.). Luonnonsuojelulaissa todetaan, ettei luonnon- tai kansallispuistoissa saa muuttaa luontoa. Tämä tarkoittaa myös toimia, jotka vaikuttavat alueen luontoon, maisemaan tai eliölajien säilymiseen epäedullisesti. (Luonnonsuojelulaki 2009/1, 5a §.)

Lainmukaisen rangaistuksen voi saada myös rauhoitettujen eläinten sekä kasvien tahallisesta vahingoittamisesta. Luonnossa liikkussa eläimet täytyy ottaa huomioon myös yleisesti ottaen. Eläimiä ei saa ruokkia, häiritä tai vahingoittaa. Eläinten suojelemiseksi retkellä mukana olevan lemmikin täytyy olla kytkettynä, koska irti oleva lemmikki voi aiheuttaa paljon haittaa luonnonvaraisille eläimille. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. f.g.)

Tärkeä osa vastuullisuutta on tietää tulenteen liittyvät säännöt. Vastuullinen retkeilijä tietää, kuinka turvallinen tuli tehdään oikeaoppisesti. Huolimattomasti tehty avotuli voi pahimmassa tapauksessa levitä luontoon ja aiheuttaa vakavan metsäpalon. Tulenteen ollessa retkellä tarpeellista kuuluu metsäpalovaroitusten tarkistaminen asiaan. Metsäpalovaroituksen ollessa voimassa on tulenteen jyrkästi kielletty. Tällaisena aikana tulen tekeminen luonnossa on luvallista ainoastaan merkityillä, kattolisilla, hormitetuilla paikoilla. (Anttila 2018, 6.) Samat säännöt pätevät ruohikkopalovaroituksen aikana. Tulenteen tapahtuu palovaroitusten ulkopuolellakin sille varatuilla, merkityillä sekä huollatuilla alueilla. Luonto pitää huomioida puun käytössäkin. Puuta käytetään vain sen verran kuin ruonlaitta vaatii. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. f.g.)

Luonnossa liikkussa on hyvin tärkeää muistaa, ettei jätä jälkeensä minkäänlaisia roskia, koska ne maatuvat hyvin hitaasti, jos ollenkaan. Muovin sekä metallin maatumisen vie sadoista vuosista jopa

tuhanteen vuoteen. Helpommin maatuviemien materiaalien, esimerkiksi paperin ja pahvin maatumisen voi viedä yhdestä viiteen vuoteen. Yllättävien asioiden, esimerkiksi tupakantumpin sekä purukumin maatumisen voi viedä pitkään. Tupakantumpilla maatumiseen kuluu 10 ja purukumilla noin 20 vuotta. Lasi taas ei maadu koskaan. (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. h.)

Luonnossa olon aikana roskat voivat aiheuttaa paljon ongelmia. Luonnossa muovi voi takertua eläimen raajoihin tai jopa kaulan ympärille ja näin uhata eläimen henkeä. Ruoalta haisevat roskat kiinnostavat eläimiä. Tämän takia eläimet saattavat syödä roskia tai jäädä kiinni purkkeihin. Roskien, varsinkin muovin syönti voi asettaa eläimen huomattavaan vaaraan. Syöty roska voi tukkia suoliston aiheuttaen hitaan ja tuskaisen kuoleman. Metallit ja lasi voivat aiheuttaa vakavan loukkaantumisen ja kuolemaan johtavia haavoja. (Suomen eläinsuojelu julkaisuaika tuntematon. h.)

Roskien oikeanlainen hävitys sekä vähentäminen onkin erittäin tärkeää. Eväitä pakatessa kannattaa suosia rasioita tai vastaavia vaihtoehtoja, jos mahdollista. Paperi ja pahvi ovat hyviä vaihtoehtoja, koska ne voidaan hävittää käyttämällä niitä sytykkeenä. Biojätettä ei saa jättää sekajäteastiaan, jos sellainen on taukopaikalla. Yleisessä roska-astiassa biojäte alkaa nopeasti haista ja voi houkuttaa eläimiä. Sekajätettä ja vaarallista jätettä ei saa yrittää hävittää luonnossa vaan retkeilijän on tuotava ne mukanaan pois ja hävittää ne takaisin päästessään oikeaoppisesti. Vastuullinen retkeilijä ei jätä itsestään merkkejä luontoon eikä jätä minkäänlaista roskaa toisten huolehdittavaksi.

(Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. h.)

3.3 Jokamiehen oikeus

Jokamiehen oikeus on Suomen laissa esiintyvä erityispiirre, joka mahdollistaa kenelle tahansa Suomessa olevalle oikeuden tilapäiseen liikkumiseen ja luonnontuotteiden hyödyntämiseen jonkun toisen omistamalla maalla (Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon i). Oleelliseksi osaksi jokamiehen oikeutta kuuluu, ettei tällaiseen liikkumiseen ja luonnontuotteiden hyödyntämiseen tarvita maanomistajan suostumusta, lupaa tai viranomaisten antamaa lupaa. Tässä yhteydessä maanomistajan suostumuksella tarkoitetaan maanomistajan hyväksyntää toimintojen yhteydessä, jotka eivät kuulu jokamiehen oikeuden piiriin. Sopimus sen sijaan on laajempi suostumus, joka haetaan maanomistajalta. Lupa taas on viranomaisten antama virallinen lupa, esimerkiksi moottorikäyttöisellä ajoneuvolla maa-alueella ajamiseen. (Tuunanen, Tarasti & Rautiainen 2012, 9.)

Jokamiehen oikeus ei kata kaikkia luontoalueita. Erityisessä käytössä olevalla alueella jokamiehen oikeudet eivät päde tai niitä on rajattu. Tällaisia alueita ovat eräät tieliikenteeseen, maanpuolustukseen sekä luonnonsuojeluun käytettävät alueet. Viljely- tai tuotantotoimintaan ja piha-alueeksi otetut alueet eivät kuulu jokamiehen oikeus alueisiin. Esitettyjen alueiden lisäksi joitakin muitakin alueita voidaan ottaa erityiskäyttöön. Erityiskäyttöön ottaminen on aina tapauskohtaista ja eri alueilla voikin olla omat sääntönsä. Suomen pinta-alasta kuitenkin, jopa 96% kuuluu jokamiehen oikeuden piiriin. (Tuunanen ym. 2012, 10, 13.)

Alueella, jolla jokamiehenoikeus on käytössä, saa liikkua jalan, ratsain, hiihtäen, pyöräillen tai veneellä. Kiellettyä liikkumista on moottoriajoneuvolla liikkuminen. Tähän tarvitaan erityinen lupa. Liikkuminen istutuksissa, viljellyllä pellolla sekä pihamaalla on kiellettyä. (Tuunanen ym. 2012, 11, 91.) Jokamiehenoikeuden mukaan, luvallisella alueella oleileva saa poimia vapaasti marjoja, sieniä sekä kasveja, joita ei ole rauhoitettu. Kiellettyä on poimia tai ottaa sammalta, jäkälää, kaatunutta tai kuivaa puuta. Kasvavia puita ei saa kaataa tai vahingoittaa. Eläimiä ei saa vahingoittaa tai häiritä. Tämä koskee kaikkia eläimiä, mutta jokamiehenoikeudessa on erikseen kirjattu kielletyksi lintujen pesinnän sekä poikasten vahingoittaminen sekä häiritseminen. Metsästyksen tarvitaan viranomaisilta saatavat metsästysluvat sekä sopimus maanomistajalta käyttää maata metsästyksensä tarkoituksiin. (Tuunanen ym. 2012, 11.) Kyseiset säännöt on otettava huomioon lemmikin kanssa luonnossa kulkiessa. Koira täytyy pitää kytkettynä 1.3 - 19.8 välisenä aikana, taajama-alueella, jonkun toisen alueella sekä kuntopoluilla. Koira ei saa päästää yleiselle uimarannalle, kunnostetulla ladulle, urheilukentälle tai lasten leikkipaikoille. (Luontoon.fi. julkaisuaika tuntematon. i.) Kaksi viimeistä sääntöä koskevat kissojakin (Tuunanen ym. 2012, 68).

Jokamiehenoikeudella kulkevan on pyrittävä minimoimaan kaikessa toiminnassa luonnolle aiheuttamansa haitta. Tämän takia, esimerkiksi avotulen teko sekä roskaaminen on kielletty.

(Tuunanen ym. 2012, 11; Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. i.) Tilapäisesti yöpyminen alueella on sallittua, mutta yöpymisessä täytyy ottaa huomioon, ettei riko kotirauhaa olemalla äänekäs tai asetumalla asumuksen läheisyyteen. Kaikessa luonnon käytössä täytyy ottaa huomioon, ettei maankäyttö maanomistajalle itselleen häiriidy. (Tuunanen ym. 2012, 11.)

3.3.1 Jokamiehenoikeus, suunnistus ja geokätköily

Geokätköily ja kätkön piilottaminen on luvallista alueella, jossa jokamiehenoikeuden mukainen liikkuminen on sallittua ja jossa geokätköily ei aiheuta haittaa tai kulumista ympäristölle

(Tuunanen ym. 2012, 81). Alueen mahdolliset rajoitukset täytyy kuitenkin ottaa huomioon, esimerkiksi luonnonsuojelualueella liikkuminen on luvallista, mutta geokätköilylle alueella on omat sääntönsä. Yleisesti ottaen luonnonsuojelualueelle saa tehdä geokätkön. Kätkön täytyy kuitenkin olla ympäristövastuullinen ja sen perustamisesta täytyy ilmoittaa metsähallitukseen.

(Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. j.)

Geokätköilyä ei voida pitää jätelaissa määriteltynä roskaamisena, koska kätköt ovat kooltaan yleisesti ottaen pieniä. Suurin osa kätköistä ei hankaloitakaan maanomistajan maankäyttöä, eikä hänen tarvitse ottaa kätköä huomioon. Kätköstä tietävä maanomistaja saattaa kuitenkin toimissaan huomioida kätkön ja turvata sen pysyvyyttä. Maanomistaja ei kuitenkaan vastaa kätkölle hänen toimintansa takia aiheutuvasta vahingosta. Maanomistajan löytäessä kätkön sitä tulisi ajatella löytötavarana. Kätköä tehdessä on hyvä keskustella maanomistajan kanssa, varsinkin jos kätkön etsiminen tai piilottaminen voi aiheuttaa ympäristölle enemmän kuin vähäistä haittaa tai häiriötä. Kätkö täytyy poistaa, jos se aiheuttaa merkittävää haittaa tai häiriötä. Metsähallitus voi tarvittaessa pyytää kätkön poistamista. (Tuunanen ym. 2012, 81.)

Suunnistaminen on luvallista alueilla, joissa jokamiehenoikeuden mukainen liikkuminen on sallittua. Jokamiehenoikeudella voidaan järjestää suunnistusta, joka ei aiheuta haittaa tai häiriötä maanomistajalle tai luonnolle. (Tuunanen ym. 2012, 71.) Harrastuksen yhteydessä saatetaan järjestää isompia tapahtumia, jolloin luonnolle aiheutuva vahinko on todennäköisempää kuin yksittäisten henkilöiden tai ryhmien suunnistaessa. Tällöin tarvitaan maanomistajan suostumus maan käyttöön suunnistusta varten. Maanomistajaan kannattaa olla yhteydessä jo kartan suunnitteluvaiheessa, jottei suunnistuskäyttö tule yllätyksenä ja jotta maankäytöstä voidaan sopia. Rasteja suunniteltaessa on otettava huomioon, ettei luonnolle saisi aiheutua paljon haittaa. Tämän takia rastia ei kannata laittaa ympäristöön, joka saattaa helposti kulua. Suunnistuksessa suuri vastuu on yksilöllä. Suunnistaessa osa jokamiehenoikeuksista saattaa helposti unohtua. Tämän takia ennen suunnistuksen aloittamista suunnistajia on hyvä muistuttaa jokamiehenoikeuksista.

(Suomen suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.a.)

GEOKÄTKÖILY JA SUUNNISTUS

4.1 Geokätköily

Geokätköily on nykyaikainen ulkoiluharrastus. Geokätköilyn ideana on löytää toisen harrastajan piilottama kätkö puhelimen GPS-ohjelmaa tai GPS-laitetta avuksi käyttämällä. Kartan käyttäminen on mahdollista, mutta pääpaino on kuitenkin GPS-paikannuksessa. (Suomenlatu julkaisuaika tuntematon.a.) Harrastus sai alkunsa vuonna 2000 Yhdysvaltojen poistaessa GPS-häirinnän. Pari päivää häirinnän poiston jälkeen syntyi kokeilullinen ensimmäinen kätkö. Tieto kätköstä lähti leviämään nopeasti. Pian kätköjä alkoi löytyä myös muista maista. Eurooppa sai ensimmäisen kätkönsä kuukausi ensimmäisen kätköän jälkeen. Suomeen harrastus saapui vasta noin puoli vuotta ensimmäisen kätköän jälkeen. (Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.a.)

Syntymisensä jälkeen harrastus on kerännyt vakaasti uusia harrastajia. Geokätköily onkin suosittu harrastus. Osa suosioista selittyy sen monipuolisuudella. Geokätköily on helppo harrastus, joka soveltuu kaikille ikään tai kuntoon katsomatta. Harrastus ei vaadi suuria hankintojakaan, koska jo pelkästään älypuhelimella pääsee pitkälle. Harrastus ei ole aluesidonnaista, vaikka se yleensä mielletään luontoharrastukseksi. Geokätköjä on kuitenkin kaupunkiympäristöissäkin.

(Suomenlatu julkaisuaika tuntematon.a.)

Sopivia kätköjä etsitään netin tai sovelluksen avulla. Geocaching.com on tunnetuin geokätköily sivusto, josta harrastajat voivat hakea kätköjä ja kirjata löytönsä. Sivustolla on oma sovelluksensa ja sen tietoja käyttävät muutkin geokätköily-sovellukset. Sivusto on ilmainen käyttää. Sivusto vaatii kuitenkin kirjautumisen. Löytöjen kirjaaminen nettiin ja kätköpaikalla olevaan kirjaan on olennainen osa harrastusta. Nettiin kirjataan myös, jos kätkö ei löytynyt. Näin kätköän omistaja voi käydä tarkistamassa onko kätkö edelleen kunnossa ja paikallaan. (Suomenlatu julkaisuaika tuntematon.a.)

Jokaisella kätköllä on nimi, joka yleensä kertoo jotain itse kätköstä. Sivusto antaa kätkölle kätkökoodin. Piilottajan taas on annettava tiedot siitä kuka omistaa kätköän, milloin se on piilotettu, maa, jossa kätkö sijaitsee sekä koordinaatit. Kätköän tiedoissa tulee ilmoittaa sen tyyppi, koko, minä vuodenaikoina se on käytössä sekä vaikeustaso määrittäminen kätköän ympäröivälle maastolle sekä kätköän löytämiselle. Löytäjät voivat antaa kätkölle myös palautetta.

(Geokätköt.fi. julkaisuaika tuntematon.c.d.)

Kätköän etsimiseen kuuluu tiettyjä käytöstapoja. Kätkö pitää pyrkiä löytämään huomaamattomasti, etteivät jästit eli harrastuksen ulkopuoliset ihmiset huomaisi kätköä. Tällä tavoin kätköä pyritään suojelemaan, koska ulkopuoliset tahot saattaisivat, esimerkiksi hajottaa kätköän. Tämän lisäksi etikettiin kuuluu yleinen turvallisuus. Itseään tai muita ei saa asettaa vaaraan. Lakeja täytyy noudattaa ja häiriön aiheuttamista pitää välttää. Negatiivinen vaikutus luontoon pitää myös minimoida.

(Geokätköt.fi. julkaisuaika tuntematon.e.f.)

4.1.1 Kätkötyypit

Kätkötyyppejä on useita. Kätköt jaetaan kahteen kategoriaan, purkillisiin ja purkittomiin. Purkittomia kätköjä ovat geokohde eli jokin mielenkiintoinen geologinen kohde. Purkilliset kätköt ovat suosituin sekä tyypillisin geokätköilyn kätkömuoto. Perus- eli tradikätkö on perinteikäs kätkötyyppi. Kätköjä on vain yksi ja se löytyy ilmoitetusta koordinaatista. Multikätkö on kuin tradikätkö, mutta siinä on useampi piste. Ainoastaan ensimmäisen kätkön koordinaatit tiedetään etukäteen. Jokaisella pisteellä on jonkinlainen vihje, joka vie jälleen seuraavalle pisteelle. Kaikilla pisteillä ei välttämättä ole kätköpurkkia vaan osa pisteistä voi olla purkittomia. (Suomenlatu julkaisuaika tuntematon.b.)

Mysteerikätköt ovat arvoituksellisia kätköjä, joissa etsijän pitää, esimerkiksi ratkaista jokin pulma tai tehtävä. Geolodjussa yhdistyvät geokätköily sekä partiolaisten lodju. Lodjut löydetään koordinaattien sijaan vihjeiden avulla. Lodjussa käytetään apuna karttaa sekä kompassia. (Suomenlatu julkaisuaika tuntematon.b.) Wherigo-kätköissä on jonkinlainen peli, joka etsijän pitää pelata saadakseen todellisen kätkön koordinaatit tietoonsa. (Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.g.)

Purkkikätköissä käytettävän purkin täytyy kestää kolhuja ja olla vesitiivis, jotta kätkön sisältö on turvassa. Aikaa kestävää kätköä ei tarvitse myöskään olla jatkuvasti huoltamassa. Suomessa pakkaneen luo omat haasteensa. Erilaiset vesitiiviit vahvasta muovista tehdyt pakasterasiat, filmipurkit, pet-putkilot eli virvoitusjuomapullon aihiot sekä erilaiset metalliset kapselit, lääkerasiat ja ammuslaatikot ovat tyypillisiä sekä soveltuvia piilottamiseen. Kätköpurkkina voi kuitenkin toimia lähes mikä tahansa. (Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.h.)

Rasia ei saa vaikuttaa tai näyttää vaaralliselta. Läpinäkyvien rasioiden suosiminen on kannattavaa, koska rasian voi helposti todeta vaarattomaksi. (Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.) Kätköjä on eri kokoisia: micro, pieni, keskikokoinen ja suuri, joiden suuntaa antavat kokoluokitukset ovat alle 1 dl, 1-9 dl, 1-19 l sekä 20 l tai enemmän. Erikoisimmille kätköille on olemassa muu kokoluokka, jota käytetään silloin kun kokoa on vaikea määrittää. (Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.i.)

4.1.2 Piilottaminen

Piilottaminen on olennainen osa geokätköilyä. Ilman kätköä ei olisi mitään löydettävääkään. Geokätköä piilottaessa on hyvä miettiä, mikä tekisi kätköstä mielenkiintoisen ja jollain tavalla löytäjälle elämyksellisen. Tätä voi olla, esimerkiksi mielenkiintoisella tai ovelalla tavalla piilotettu kätkö. Upea tai muulla tavalla mielenkiintoinen ympäristökin voi olla täydellinen tapa tehdä kätköstä mielenpainuva. (Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.j.) Ennen ensimmäisen kätkön piilottamista on suositeltavaa etsiä noin 20 kätköä, jotta piilottajalla on tarpeeksi konkreettista tietoa oman kätkön piilottamiseen (Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.).

Kätkön piilottamista suunniteltaessa on hyvä aloittaa huomioimalla lait sekä ympäristön kielletyt alueet. Hyvän paikan löytyessä on aina hyvä kysyä lupaa, oli kyseessä julkinen tai yksityinen alue. (Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.) Ajattelemattomasti ja lupaa kysymättä piilotettu kätkö voi

aiheuttaa paljon ongelmia. Tällaisista kätköistä on uutisoitunut, esimerkiksi Maaseudun Tulevaisuus vuonna 2017. Uutisoiduissa tapauksissa geokätköilijät aiheuttivat pelkoa kätkön läheisyydessä asuvalle vanhalle naiselle sekä ylimääräistä liikennettä asuntojen läheisyydessä, joka johti tien kulumiseen. Pahimmillaan tapaukset voivat kärjistyä ja johtaa ristiriitatilanteisiin ja jopa väkivallan uhkaan. (Maaseudun Tulevaisuus 2017; Pape- Mustonen 2017.)

Tällaisilta ongelmatilanteita vältetään, jos yleisiä piilottamisen ohjeita noudatetaan ja maanomistajalle kysytään lupaa etukäteen. Piilottajan on hyvä muistaa olevansa vastuussa geokätköstään. Näin ollen piilottaja on vastuussa geokätköstä aiheutuvista seurauksista. Ongelmatapauksissa kätköt voidaan hyllyttää tai poistaa Geocachingin toimesta. (Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.)

Luvan saamisen jälkeen täytyy huomioon ottaa alueella sijaitsevat muut kätköt. Purkillisten geokätköjen täytyy sijaita vähintään 161 m päästä toisistaan. Kyseinen sääntö ei päde ei fyysisiin pisteisiin. Samaan multi- tai mysteerikätköön kuuluvat pisteet voivat sijaita lähempänä toisiaan, koska ne kuuluvat samaan geokätköön. Minimietäisyys voi poiketa alueittain, jos kätkötiheydestä on koitunut ongelmia. (Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.)

Kätkön täytyy olla saatavilla suurimman osan viikosta eikä se saa olla liian vaikeasti piilotettu. Sen pysyvyyden sekä kestävyuden turvaamiseksi piilottamispaikan olisi hyvä olla jollain tapaa suojainen. Kätköä ei saa kuitenkaan haudata, koska se hankaloittaa löytämistä ja vahingoittaa luontoa. Luonnon, eläinten, ympäristön sekä julkisen ja yksityisen omaisuuden vahingoittamattomuus on tärkeä osa geokätköilyn etikettiä. Piilottaja ei saakaan omalla toiminnallaan vahingoittaa, kannustaa tai houkutellessa etsijöitä vahingoittamaan kyseisten osa-alueiden piiriin kuuluvia esineitä ja asioita. (Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.)

Tärkeä osa piilottamista on kätkörasian täyttäminen. Normaalisissa geokätköksissä on lokikirja löydön kirjaamista varten, geokätkömerkintä, mahdolliset tiedot seuraavalle kätkölle ja ohjeet jästejä varten. Ohjeesta on käytävä ilmi, mitä kätkölle pitää tehdä ja mistä kätköstä voi saada lisää tietoa. Tätä varten on olemassa valmis pohja Geocaching-sivustolla. Kätkö voi sisältää erilaisia pieniä tavaroita, joita voi vaihtaa tai joiden idea on kulkea kätköstä toiseen. Kätkö ei saa sisältää asiattomia, laittomia, vaarallisia, syötäviä, hajustettuja, sulavia tai kylmässä laajenevia asioita. (Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.b.)

Kaiken muun ollessa kunnossa lähetetään kätkön tiedot vapaaehtoiselle tarkastajalle, joka katsoo kätkön tietojen olevan oikeanlaiset. Osaksi kätkön julkaisemista kuuluu kätkökuvauksen teko. Kuvaus ei saa sisältää agendaa tai kaupallista sisältöä. Mahdollinen ladattava sisältö ei saa sisältää tiedostoa, joka vaatii muistikortin tai vastaavan laitteen käyttöä. Tiedoston asentamisen tai ohjelmien ajamisen vaatiminen on kiellettyä. Sallittuja ovat kuitenkin pdf-, teksti- sekä musiikkitiedostot. Yleisiä ohjelmistoja, esimerkiksi QR – koodin lukuun tarkoitettut ohjelmat ovat sallittuja. (Geocaching 2021 julkaisuaika tuntematon.a.c.)

Hyväksynnän jälkeen kätkö voidaan viimein piilottaa. Omistajan vastuu kätköön säilyy sen olemassaolon ajan. Tärkeä osa vastuuta on kätkön huoltaminen. Kätköllä täytyy käydä säännöllisesti ja raportoidut ongelmat sekä virheet korjata. Kätkön omistajan täytyy pitää itsensä ajan tasalla piilopaikan luovallisuuden suhteen ja tarvittaessa siirtää kätköä. Geokätkön sulkemisen eli arkistoinnin jälkeen on kätkön omistajan vastuulla hakea pois kaikki geokätkön pisteet 60 päivän sisällä.

(Geocaching julkaisuaika tuntematon.a.c.)

4.2 Suunnistus

Suunnistus on liikuntalaji, jossa kuljetaan omatoimisesti kartan avulla järjestyksessä rastilta toiselle (Suomen suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.b). Suunnistus on hyvin monipuolinen laji ja sopii tämän ansiosta kaikille siitä kiinnostuneille. Syyt suosion takana ovat moninaiset. Suunnistamisen aloittaminen ei vaadi paljon. Kuka tahansa voi oppia lukemaan karttaa eikä lajiin kuulu suuria investointeja. Suunnistuksen harrastaminen ei rajoitu luontoon vaan sitä voi harrastaa kaupungissakin. Harrastus on ympärivuotinen. (Savolainen, Lakanen & Hernelahti 2009, 5, 13, 14, 15.)

Suunnistus pitää sisällään useampia alalajeja. Kaikissa alalajeissa perusidea on sama eli löytäminen rastin luo karttaa apuna käyttäen. Eteneminen saattaa tapahtua kuitenkin kävelemisen sijaan, esimerkiksi pyörällä tai hiihtäen. Rastit takaavat, ettei suunnistus ole pelkästään fyysinen harrastus. Reitin valinta sekä ympäristön luku on tärkeää rastin luo pääsemiseksi. Harrastus tarjoaa niin lyhyitä ja helppoja kuin pitkiä ja haastaviakin ratoja. Jokainen voi itse määrittää vauhtinsa, jonka ansiosta kuka tahansa fyysiseen kuntoon katsomatta voi harrastaa suunnistusta. Suunnistus tarjoaakin sopivaa haastetta kaikille. (Savolainen ym. 2009, 16, 31.) Kuntorastit, eli viikolla usein järjestettävät kaikille avoimet rastit, tarjoavat hyvän mahdollisuuden kenelle tahansa tutustua harrastukseen (Suomen suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.c).

Urheilusunnistus sai alkunsa karttojen kehittymisen myötä. Ensimmäinen tiedossa oleva kilpailu järjestettiin Norjassa vuonna 1897. Suomessa ensimmäinen kilpailu järjestettiin 1904. Jalkaisin tapahtuvassa suunnistuksessa alettiin kisata 1920-luvulla. Harrastus järjestäytyi 1930-luvun puolivälissä. Itsenäinen liitto Suomen Suunnistamisliitto perustettiin 1945. Neljätoista vuotta myöhemmin nimi vaihdettiin Suomen Suunnistusliitoksi. Liitto toimii edelleen samalla nimellä. (Savolainen ym. 2009, 19, 20.) Liittoon kuuluu noin 350 jäsenseuraa (Suomen Suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.d). Lähes jokaisella paikkakunnalla onkin oma seuransa (Savolainen ym. 2009, 15). Seurat saavat tai teettävät kartat. Tämän johdosta seurat omistavat kartat sekä niiden oikeudet. Harrastuksessa käytettävät kartat tulevatkin paikallisilta seuroilta. (Savolainen ym. 2009, 36.)

Kartta on tärkeä osa kaikenlaista suunnistusta. Suunnistuksessa käytetään juuri harrastusta varten tehtyjä karttoja, joihin on merkitty kaikki maaston tärkeimmät tunnuspiirteet sekä kohteet. Kaikki 1-1,5 m isommat kohteet pyritään merkitsemään ylös. Kartan tärkeä ominaispiirre on helppolukuisuus, joten joitakin kohteita saatetaan jättää kuitenkin merkitsemättä. Kartoissa maastoa määritetään eri-

laisilla väreillä ja kohteita erilaisin merkein. Karttojen tyypillisin kokoluokka on 1:0000, joka tarkoittaa kartan 1 cm vastaavan todellisuudessa 100 m. (Savolainen ym. 2009, 36, 38, 39, 43.)

Kartan käyttämiseksi täytyy merkkien ymmärtämisen lisäksi osata kartanlukutaitoa. Tämä ei ole pelkästään erilaisten merkkien tulkitsemista. Kartan lukemisen onnistumiseksi täytyy kartta osata suunnata oikein maastoon nähden sekä osata tulkita ympäristöä. Kartta pidetään samaan suuntaan maastoon nähden kääntämällä sitä kääntymisen yhteydessä aina maaston mukaisesti. Kartan tulkitseminen väärin saattaa johtaa eksymiseen. Itsensä niin sanotusti löytäminen takaisin kartalle onnistuu kuitenkin yleensä helposti karttaa tulkitsemalla. (Savolainen ym. 2009, 69, 75.)

OHJELMAPALVELU, AKTIVITEETTI JA ELÄMYS

5.1 Matkailutuote

Matkailutuote on matkailuun liittyvä aineeton palvelu, esimerkiksi kuljetus- sekä majoituspalvelut (Komppula & Boxberg 2005, 10). Matkailutuotteelle ominaista on laajuus sekä monikerroksisuus. Raija Komppula sekä Matti Boxberg ovat kuvanneet kyseistä kerroksellisuutta seuraavalla kuvaajalla.

KUVA 1 Kerroksinen matkailutuote palvelutuotteen näkökulmasta (Komppula & Boxberg 2005, 14)

Matkailutuotteelle ominaista on, että sitä sekä kulutetaan ja tuotetaan samaan aikaan. Tuotteeseen kuuluu teknisiä ominaisuuksia, esimerkiksi majoituspaikassa sänky on tärkeä tekninen osa, joka määrittää asiakkaan kokemusta. Avustavat palvelut eli esimerkiksi hotellin vastaanotto on osa tuotetta. Palveluun voi kuulua aineellisia osia, esimerkiksi ruoka. Matkailutuotteen ollessa suurimmaksi osaksi aineeton hyvän vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Matkailutuotteeseen liittyy tukipalveluita, joilla pyritään lisäämään palvelun mielekkyyttä. Tällaisia palveluja ovat, esimerkiksi hotellin maksulliset lisäpalvelut (maksulliset TV-kanavat, pesulapalvelut) sekä yleiset kanta-asiakaspalvelut. (Komppula & Boxberg 2005, 10, 11, 13.)

Matkailutuotteet muodostavat kokonaisuuksia. Asiakkaan näkökulmasta matka kaikkine osa-alueineen, alkaen kotoa lähtemiseen päättyen takaisin palaamiseen, muodostaa kokonaisuuden matkailutuotteen. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat siis kuljetuspalvelujen, majoituspalvelujen, ohjelmapalvelujen, ravintolapalvelujen sekä muiden matkalla kuluttajien palveluntarjoajien tuotteet ja palvelut. Yrittäjän näkökulmasta kokonaisuuden matkailutuote taas koostuu useamman yrityksen luomista palvelu kokonaisuudesta. Yrityksen näkökulmasta matkailutuotteella ei siis viitata kokonaisuuteen vaan yksittäiseen palveluun. (Verhelä & Lackman 2003, 15; Komppula & Boxberg 2005, 12, 13.)

Matkailutuote on aina sidoksissa ympäristöönsä. Ympäristö lukee sisäänsä konkreettisen ympäristön, esimerkiksi hotellin, luonnon, kulkuvälineen sekä käytettävät välineet ja varusteet. Yksinkertaistettuna ympäristöllä tarkoitetaan kaikkea tuotteessa tai palvelussa käytettäviä konkreettisiä varoja. Ympäristön fyysisellä rakenteella sekä ulkonäöllä on vahva vaikutus kokemukseen. (Verhelä 2014, 34.)

Huonossa kunnossa oleva ympäristö, esimerkiksi vaikuttaa kokemukseen negatiiviseksi, ellei ympäristön tila ole tuotteessa tarkoituksellista.

Saavutettavuus on tärkeä osa matkailutuotetta. Saavutettavuudella tarkoitetaan tuotteen saattamista asiakkaalle. Saavutettavuus tarkoittaa yrityksestä riippuen yrityksen hyvää sijaintia, mainontaa niin myymälöiden kuin netin avulla, jakelijoita sekä logistiikkaa. Saavutettavuuden periaate on olla helposti asiakkaan löydettävissä. (Acutt 2015.) Asiakkaan osallistumisella tarkoitetaan asiakkaan vaikutusta matkailutuotteeseen. Jokaisella asiakkaalla on omanlaiset tarpeensa. Tämän takia asiakkaat tarvitsevat erilaisia palvelukokonaisuuksia ja vaikuttavat näin itse matkailutuotteeseen. (Komppula & Boxberg 2005, 16.)

Jokaisella yrityksellä on liikeidea sekä toiminta-ajatus, jotka määräävät yrityksen toimintaa. Liikeidea sisältää segmentoinnin eli asiakasryhmän määrittämisen sekä sen millaisten palvelujen avulla asiakkaalle pyritään tuottamaan lisäarvoa. Liikeidea kertoo yrityksen resursseista sekä prosesseista tavoitteeseen pääsemiseksi. Toiminta-ajatus kertoo yrityksen syyn olla markkinoilla sekä sen millaisen tarpeen se pyrkii markkinoillaan tyydyttämään. Jokaisella yrityksellä on ydintuote eli yrityksen pääsääntöinen tuote. (Komppula & Boxberg 2005, 13.)

5.2 Ohjelmapalvelu ja aktiviteetti

Sanalla aktiviteetti tarkoitetaan jotain toimintaa tai aktiivisuutta (Suomisanakirja julkaisuaika tuntematon. a). Aktiviteetti on siis laaja käsite, joka lukee sisäänsä hyvin erilaista toimintaa. Matkailualalakin aktiviteetti voidaan määrittää hyvin monella eri tavalla. Sana aktiviteetti liittyy tiiviisti sanaan matkailun ohjelmapalvelu. Ohjelmapalvelu on palvelua (Suomisanakirja julkaisuaika tuntematon. b). Tarkemmin selitettynä ohjelmapalvelu on järjestetty palvelu. Syvemmälle termiin mentäessä sillä on monta määritelmää. Ohjelmapalveluita ovat, esimerkiksi luontoon liittyvät ohjatut aktiviteetit, harrastus- ja virkistyspalvelut, rakennetut aktiviteetti- ja huvikohteet, kilpailutapahtumat sekä kulttuuri- ja taidetapahtumat. (Verhelä & Lackman 2003, 16.)

Kauppa- ja teollisuusministeriön mukaan: ”Matkailun ohjelmapalvelut määritellään matkailutuotteeseen liittyviksi aktiviteeteiksi, jotka muodostavat matkan toiminnallisen osan.” Tämän lisäksi opetushallitus sekä World Trade Organization on tehnyt omat määritelmät termille seuraavalla tavalla. Opetushallitus ”matkailun ohjelmapalvelut ovat omatoimisia tai ohjattuja toimintoja, jotka pohjautuvat asiakaslähtöisesti luontoon, kulttuuriin, viihteeseen, liikuntaan ja terveyteen.” WTO jakaa ohjelmapalvelut viiteen kategoriaan: vesi- ja ranta-aktiviteetteihin, talviaktiviteetteihin, luontomatkailuun, sosiaaliseen elämään ja kilpailuihin. (Verhelä & Lackman 2003, 16-17.) Mikään kyseisistä määritelmistä ei ole väärin eikä yksin oikein. Sen sijaan kyseiset määritelmät tukevat toisiaan ja muodostavat kokonaiskuvan ohjelmapalvelusta.

Matkailun ohjelmapalvelut ovat matkailutuotteeseen liittyviä aktiviteetteja

Ohjelmapalvelulla tarkoitetaan siis aktiviteetin tarjoamista, jonka takia kyseiset termit ovat tiiviisti yhteyksissä toisiinsa. Aktiviteetteja on useita erilaisia, usealla eri osa-alueella. Aktiviteetteihin on vaikeaa tehdä tiukkaa rajausta, koska aktiviteeteista pyritään tekemään yhä monipuolisempia sekä ainutlaatuisempia, jolloin osa yllä mainituista aktiviteettiluokista voivat asettua päällekkäin. Tämän takia määritelmää ei kannatakaan rajata liiaksi vaan se kannattaa pitää avoimena. Ohjelmapalveluilla haetaan matkalle usein lisäsisältöä ja mieleenpainuvia hetkiä eli elämyksiä. (Verhelä & Lackman 2003, 5.)

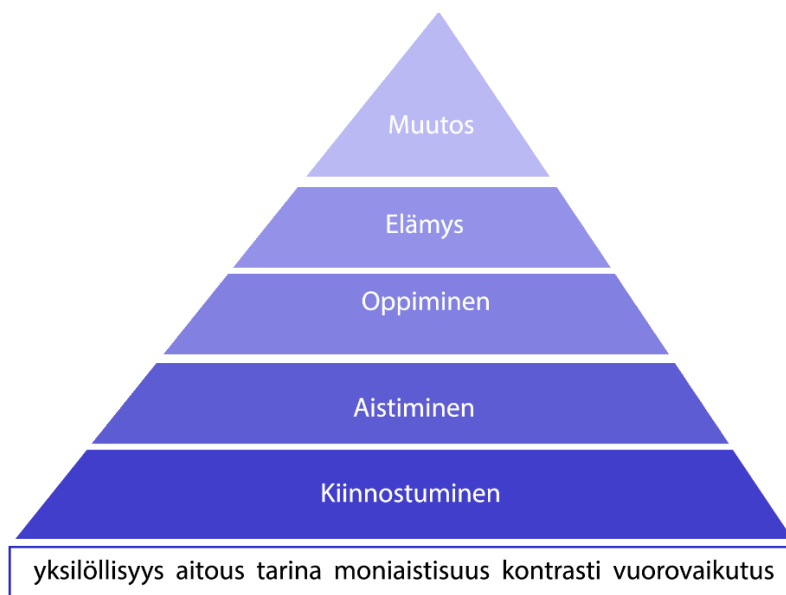
Ohjelmapalvelu voi olla omatoiminen tai ohjattu. Omatoiminen ohjelmapalvelu tarkoittaa ohjelmapalvelua, joka on suunniteltu niin, ettei sen toteutumiseksi tarvita opasta. Asiakas voi siis suorittaa ohjelmapalvelun itse. Omatoiminen ohjelmapalvelu voi olla, esimerkiksi vaellus, retki tai muu vastaavanlainen helppo palvelu. Palveluun voi kuulua materiaalia, opastusta, varusteita, ruokaa tai muuta sisältöä maksua vastaan. (Iivari 2013, 5.)

Työn yhteydessä käytämme sanaa aktiviteetti ainoastaan luontoaktiviteeteista. Luontoaktiviteetti lukee sisäänsä kaiken aktiviteetin, joka voidaan toteuttaa luonnossa. Suosittuja luontoaktiviteetteja ovat, esimerkiksi kalastus, vaellus sekä valokuvaus. (Luontoon.fi. julkaisuaika tuntematon. k.)

5.3 Elämys

Elämys on termi, jota on alettu käyttää matkailun parissa 1990-luvulla. Elämyksellä tarkoitetaan kokemusta tai muuta tapahtumaa, joka saa aikaiseksi vahvan tuntemuksen, vaikutuksen sekä muistijäljen. Sanalla viitataan yleensä positiiviseen kokemukseen. Elämys on yksilöllinen ja syntyy matkailijan mielessä. Tämän takia elämystä ei voidakaan suoraan tuottaa. Yritys voi kuitenkin luoda elämyksen syntymiselle oikeanlaiset mahdollisuudet ja pyrkiä ohjaamaan elämyksen syntymistä teknisten edellytysten sekä asiakkaiden ohjaamisen kautta. (Verhelä & Lackman 2003, 35; Komppula & Boxberg 2005, 26, 27, 29.)

Elämys on monikerroksinen kokonaisuus, jonka eri tasoja voidaan tarkastella elämyskolmion kautta.

KUVA 2 Elämyskolmio (Tarssanen 2007, 8)

Yksilöllisyydellä tarkoitetaan ohjelman palvelun ainutlaatuisuutta. Samanlaista kokemusta ei voi saada muualta ja palvelu on muokattavissa asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Aitoudella tarkoitetaan tuotteen uskottavuutta. Tuote on aito vasta kun asiakas kokee tuotteen aidoksi sekä uskottavaksi. Se mikä on aitoa, riippuu myös palvelusta. Opaspalvelussa aitous lähtee ympäristöstä, oppaasta ja hänen vuorovaikutuksestaan. Tarina on tärkeä osa elämystä, koska se luo pohjaa aitoudelle ja herättää mielenkiinnon. Sen avulla kerrotaan sekä perustellaan, mitä tehdään ja missä järjestyksessä. (Tarssanen 2007, 9-11.)

Palvelun täytyy olla koettavissa kaikin aistein, jotta se herättää tunteita. Aistien on hyvä kuitenkin olla tasapainossa. Yhden aistin korostuminen liikaa voi pilata mahdollisuuden elämykselle. Näin voi tapahtua, esimerkiksi tilanteessa, jossa vahva hajuärsyke estää muuta kokemista. Kontrastilla tarkoitetaan erilaisuutta asiakkaan arkeen nähden. Elämys ohjelman palvelussa voidaan saavuttaa, jos aktiiviteetti jollain tapaa poikkeaa asiakkaan arjesta. Vuorovaikutuksella tarkoitetaan vuorovaikutusta kokonaisuudessaan ohjelman palvelun aikana. Tämä pitää sisällään asiakkaiden ja oppaiden välisen sekä näiden ryhmien sisäisen vuorovaikutuksen. Vuorovaikutus tukee elämyksellisyyttä yhteisöllisyyden kautta. (Tarssanen 2007, 11-12.)

Elämyskolmion pohjan päälle rakentuu asiakkaan kokemus. Elämyksen syntyäiseksi asiakkaan täytyy olla motivoitunut. Ilman kiinnostusta asiakas ei koe halua osallistua, jolloin elämys ei pääse syntymään. Fyysinen taso käsittelee aisteja. Tällä tasolla asiakas kokee, tuntee, havaitsee ja tiedostaa aktiviteetin. Älyllisellä tasolla näitä tunteita aletaan tulkitsemaan. Tällä tasolla itse toiminta alkaa ja asiakas muodostaa mielipiteen tuotteesta. Itse elämys saavutetaan emotionaalisella tasolla. Tämä taso saavutetaan, jos edelliset osa-alueet ovat toimineet toivotulla tavalla. Viimeinen taso on henki-

nen taso, jos tämä taso saavutetaan johtaa elämys muutokseen jollain asiakkaan elämän osa-alueella. Tällaisia osa-alueita voivat olla, esimerkiksi luonne tai elämäntavat. (Tarssanen 2007, 12-14.)

Elämykset ovat tärkeä osa elämäämme ja ne vaikuttavat siihen. Elämykset tuottavat iloa ja elossa olemisen tunnetta. Tarpeemme kokea elämyksiä on psykologinen. Elämys vastaa Maslowin tarvehierarkian fysiologisesta tarpeesta, turvallisuuden tarpeesta, arvonannon tarpeesta, sosiaalisesta tarpeesta sekä itsensä toteuttamisen tarpeesta viimeiseen kahteen.

(Smith & Melissen 2018, 13-14, 48-49.)

5.4 Digital detox

Digital Detox on vuonna 2013 viralliseksi tullut termi, joka tarkoittaa pidättäytymistä tekniikkalaitteiden käytöstä (Strutner 2015). Suoraan suomennettuna kyse on digitaalisesta vieroituksesta. Digital Detox on ihmisen itsensä tekemä päätös pidättäytyä laitteiden käytöstä. Digital Detoxilla pyritään keskittymään paremmin niin sanotusti todelliseen elämään sekä lievittämään tekniikan aiheuttamia oireita. (Cherry 2020.) Tekniikkalaitteiden tiedetään aiheuttavan useita terveysongelmia. Yleisiä ongelmia ovat stressi, ahdistus, uniongelmat, mielenterveysongelmat ja vähentynyt vuorovaikutus. Riippuvuus on hyvin yleinen oire, joka varsinkin nuoremmassa voi aiheuttaa nomophobiaa (no mobile phone phobia) eli matkapuhelittomuuden pelkoa sekä fomoa (fear of missing out), jostain paitsi jäämisen pelko. (Egger, Lei & Wassler 2020.)

Mobiililaitteiden sinisen valon on todettu voivan vahingoittaa silmän verkkokalvoa pysyvästi. Mobiililaitteet voivat johtaa aikaisempaan ikänäköön. CVS eli Computer Vision Syndrome on yleinen vaiva. CVS saa alkunsa silmien kuivuudesta sekä väsymisestä, jotka johtuvat liian harvasta räpyttelystä mobiililaitteiden käytön yhteydessä sekä katseen keskittämisestä jatkuvasti uudelleen. CVS voi esiintyä jo kahden tunnin näyttöajan jälkeen. CVS aiheuttaa näön sumentumista, kipua hartioissa sekä niskassa, vaikeutta keskittyä, päänsärkyä, silmien punoitusta ja kuivumista. Virheiden teko on yleistä CVS:än aikana. Tehokkain tapa estää CVS on pitää taukoja mobiililaitteiden käytöstä ja suunnata katse johonkin kauempana olevaan kohteeseen. Suurin osa meistä käyttää mobiililaitteita vähintään 8 tuntia ja 41 minuuttia päivässä, moni vielä tätäkin enemmän. Osa työn tekemisestä saattaa tapahtua tietokoneella, joka lisää CVS:än riskiä. (Green 2019.) Tekniikkalaitteet vähentävät myös perheen yhteistä aikaa (Virtanen 2019).

Liiallinen mobiililaitteiden käyttö voi aiheuttaa kokonaisvaltaisia ongelmia. Tutkimuksissa on todettu liian mobiililaitteiden käytön johtaman huonoon ryhtiin, joka voi johtaa selkäranka-, hartia- sekä hengitysongelmiin (Jung, Lee, Kang, Kim & Lee 2016). Lisäksi ranteen nivelen alueella koettu kipu on yleistä paljon älypuhelimia käyttävien henkilöjen keskuudessa (Amjad, Farooq, Muhammad, Batool & Irshad 2020).

Teknisistä laitteista pidättäytymisen on todettu helpottavan laitteiden tuottamia ongelmia. Digital Detoxilla onkin paljon positiivisia vaikutuksia. Tämä on otettu huomioon matkailualallakin. DFT (digital free tourism) eli digitaalivapaa matkailu on matkailua ilman minkäänlaisia digitaalisia laitteita tai niiden käyttöä on vähintään rajoitettu. (Egger ym. 2020.)

PALVELUN TUOTTEISTAMINEN

6.1 Tuotteistaminen

Tuotteistaminen tarkoittaa toimenpidettä, jonka tarkoitus on palvelu- ja tuoteideoiden kaupallistaminen ja niiden tekeminen kannattavaksi. Palvelun tuotteistamisen olennainen osa on ottaa huomioon kohderyhmä ja heidän tarpeensa. Tärkeää on luoda laadultaan hyvä aktiviteetti, joka vastaa asiakkaan toivomaa lisäarvoa. Tonderin mukaan palvelu on tuotteistettu hyvin sillä ollessa selkeä kohderyhmä sekä markkinat, sen mennessä kaupaksi, tuottaessa katetta ja ollessa monistettavissa. Palvelun tuotteistamisprosessissa olennaista on tarkka dokumentointi ja sen helppo siirrettävyys ammattilaiselta toiselle. (Tonder 2013, 15-17, 50.)

Mika Tonder on esittänyt matkailupalvelun tuotteistamisprosessin janana. Tämän janan kerroksia ovat tuotteistamisen työkalut, prosessin vaiheet sekä innovaatioprosessi. Tuotteistamisen työkalujen osa-alueita ovat idean luominen, asiakasryhmien määrittely (segmentointi), asiakaslupaus, konseptointi, blueprinttaus sekä työohjeet. (Tonder 2013, 12, 21.)

Idean luomisella tarkoitetaan markkinapotentiaalin tunnistusta ja sen jalostamista ideasta palveluksi. Asiakasmäärittely tai segmentointi on asiakasryhmän määrittystä. Asiakasryhmän määrittely on tärkeää, jotta asiakasryhmän tarpeet voidaan tunnistaa. Asiakaslupauksella tarkoitetaan asiakkaalle annettua lupaus palvelun lisäarvosta. Konseptoinnissa idean muuttaminen palveluksi viedään pidemmälle. Sille aletaan määrittää sisältöä ja sen toteuttamisen tapoja. Konseptoinnissa palvelua mietitään sekä määritetään fyysisen, toiminnallisen sekä symbolisen ulottuvuuden kautta. Blueprinttauksessa tuotantoprosessin eri tasoista muodostetaan selkeä kuvaaja, josta palvelun eri osa-alueet on helppo nähdä. Työohjeilla tarkoitetaan työohjeiden laatimista työntekijöiden näkökulmasta. Työohjeisiin tarvittavat tiedot saadaan muista palvelun tuotteistamisen aikana syntyneistä dokumenteista, esimerkiksi blueprinttauksesta. Työohjeissa tietoa pyritään saattamaan ymmärrettävämpään muotoon. Palvelun toteuttamiseksi saatetaan tarvita erilaisia työtehtäviä, jotka poikkeavat toisistaan. Tällöin joudutaan tekemään useammat työohjeet. (Tonder 2013, 13, 79-80, 97, 104, 115-116.)

Nämä työkalut jakautuvat prosessin vaiheissa myynnin sekä tuotannon edistämiseen. Ensimmäiseen osa-alueeseen kuuluvat neljä ensimmäistä työkalua. Tuotannon kehittämiseen kuuluvat kolme viimeistä työkalua. Myynnin edistämisen osa-alue pyrkii asiakaslähtöisen tuotteen luomiseen. Tuotannon kehittäminen taas pyrkii mahdollistamaan idean käyttämisen markkinoilla. Innovaatioprosessin osa-alueissa kyse on idean kehittämisestä, sen syntymisestä ja arvioinnista sekä idean saattamisesta tuotantoon. Innovaatioprosessiin kuuluvat idean kehittäminen, arviointi ja analyysi. Loput osa-alueet ovat tuotantoprosessin osa-alueita. (Tonder 2013, 12, 21.)

6.2 Idean luominen ja palvelun laatu

Palvelun tuotteistaminen lähtee idean luomisesta. Luodakseen hyvän sekä tuottavan idean täytyy yrityksen osata tulkita markkinoilla sekä yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia ja löytää mahdollisuus tuottavuuteen markkinoilla. (Tonder 2013, 21.) Mikä tahansa idea ei siis kelpaa. Uusien tuotteiden sekä palvelujen taustalla on aina oltava asiakkaan tarve. Idean täytyy sopia myös yrityksen liikeideaan. Palvelua ideoidessa oleellinen kysymys on, mitä asiakas palvelulta haluaa sekä millaisista tekijöistä asiakkaalle syntyy elämyksellinen kokemus. Näihin kysymyksiin pystytään vastaamaan selvittämällä osallistujien toiveet mahdollisimman tarkasti. (Verhelä & Lackman 2003, 77.) Asiakasryhmän kartoitus on tärkeää, koska palvelun tuotteistaminen jokaiselle asiakasryhmälle sopivaksi on vaikeaa (Komppula & Boxberg 2005, 100).

Palveluita suunniteltaessa huomioon on otettava vuodenaikatekijät sekä toimintaympäristö. Palvelun toteuttamiseen käytettävät menetelmät täytyy ajatella tarkkaan etukäteen, jotta tuotteistamisprosessin lopputuloksena on toimiva palvelu. Käytännölliset asiat täytyy suunnitella tarkasti. Tällaisia asioita ovat, esimerkiksi luvat, varusteet sekä turvallisuus. (Verhelä & Lackman 2003, 9.) Ideointivaiheen pääidea on tuottaa mahdollisimman paljon erilaisia, toteuttamiskelpoisia sekä asiakkaan ongelmaan vastaavia ideoita, joista yritys voi valita parhaimmat, kehityskelpoisimmat ideat. (Tuulaniemi 2011, 180, 181.) Matkailutuotteen laadun määritelmä on hyvä ymmärtää jo ideointivaiheessa, jotta jo tässä vaiheessa voidaan pyrkiä tuottamaan laadultaan hyvä palvelu. (Verhelä & Lackman 2003, 41.)

Matkailutuotteella on kolme laadun ulottuvuutta: toiminnallinen laatu, tekninen laatu sekä vuorovaikutuslaatu. Toiminnallisella laadulla tarkoitetaan tekijöitä, jotka vaikuttavat siihen, kuinka asiakas kokee samanaikaisesti tapahtuvat tuotanto- ja kulutusprosessin. Yrityksen vuorovaikutus asiakkaan kanssa on merkittävä osa tätä osa-aluetta. Yrityksen tapa kohdella asiakkaita, henkilökunnan ammattitaito sekä asiakkaan vuorovaikutus muiden asiakkaiden kanssa sekä hänen kykynsä toimia palvelutilanteessa kuuluvat osaksi toiminnallista laatua. Osa toiminnallisesta laadusta muodostuu asiakkaalle näkymättömistä osista eli prosesseista, jotka toteutetaan tuotannon tasolla. Teknisellä laadulla viitataan rakennettuun tai luonnon ympäristöön, laitteistoon, välineistöön sekä tekniseen toteutukseen. Tekninen laatu korostaa teknistä toteuttamista sekä palveluprosessin lopputulosta. (Verhelä & Lackman 2003, 41, 42; Komppula & Boxberg 2005, 42, 43.)

Vuorovaikutuslaatu tarkoittaa vuorovaikutusta asiakkaan sekä henkilökunnan välillä.

Tässä laadun tasossa korostuvat henkilökunnan ominaisuudet. Tärkeitä ominaisuuksia ovat palvelualltius, puhetapa, kyky puhua asiakkaan kieltä, ystävällisyys, ulkoinen olemus sekä yleiset käytöstavat. Asiakaspalvelijan henkilökohtaiset ominaisuudet sekä valmiudet vaikuttavat vahvasti tähän osa-alueeseen. Tämän takia yrityksellä on suuri vastuu tukea työntekijöitään sekä motivoida ja sitouttaa heitä työntekoon toivotun tuloksen saavuttamiseksi. Laadukkaassa palvelussa nämä kaikki kolme osa-aluetta ovat hallinnassa sekä tasapainossa keskenään.

(Verhelä & Lackman 2003, 42; Komppula & Boxberg 2005, 43.)

6.3 Segmentointi

Matkailun kokonaismarkkinat ovat suuret. Markkinoiden suuruuden takia yrityksen on mahdotonta markkinoita palveluitaan kaikille mahdollisille asiakkaille. Tämän takia yrityksen täytyy lohkoa eli segmentoida markkinoita pienemmiksi osa-alueiksi, segmenteiksi. Segmentoinnin perusta on asiakkaan tarpeissa ja niiden huomioimisessa. Samanlaiset tarpeet omaavat ryhmät pyritään löytämään ja palvelu sekä markkinointi kohdistetaan kyseiseen kokonaisuuteen. Segmentointi voidaan tehdä usealla erilaisella tavalla. Periaatteena on aina kuitenkin markkinoiden jakaminen samanlaisiin homogeenisiin asiakasryhmiin segmentointiperusteen mukaan. (Komppula & Boxberg 2005, 74, 75.)

Matkailualalla yleisimpiä segmentointiperusteita ovat sosiodemografiset, maantieteelliset, psykografiset sekä käyttäytymiseen liittyvät piirteet. Sosiodemografisilla tarkoitetaan, esimerkiksi ikää, perheen elinkaaren vaihetta, koulutusta, sukupuolta ja ammattia. Maantieteellisillä perusteilla tarkoitetaan asiakasryhmän sijaintia. Psykografisia tekijöitä ovat persoonallisuustekijät sekä elämäntyyli. Käyttäytymisellä viitataan arvoihin sekä tarpeisiin. (Komppula & Boxberg 2005, 78.)

Segmenttiä miettiessä on tärkeää huomioida eri asiakasryhmien ostovoima sekä tulevaisuuden kasvunäkymä, jotta yrityksen toiminta olisi kannattavaa ja kasvavaa. Segmentoinnin täytyy olla tarpeeksi rajattu, jotta yrityksen toiminta pystytään keskittämään. Se ei saa olla kuitenkaan liian niukka, jottei yrityksen liiketoiminta sekä kasvu kärsi. (Komppula & Boxberg 2005, 76.) Onnistuneen segmentoinnin lopputulos on useampi hyvin rajattu asiakasryhmä, joiden palveluun sekä markkinointiin yrityksen resurssit riittävät. Valitut segmentit riippuvat yrityksestä ja sen tarjoamista palveluista. (Puustinen & Rouhiainen 2007, 171.)

Segmentoimalla yritys voi vastata sekä keskittyä paremmin valitun asiakasryhmän tarpeisiin ja sille markkinoimiseen (Komppula & Boxberg 2005, 75). Yrityksen toiminta myös tehostuu epäsovivien asiakkaiden jäädessä pois (Tonder 2013, 43). Segmentoinnin tulisi näkyä lähes kaikessa yrityksen toiminnassa aina palvelusuunnittelusta lähtien. Segmentointi vaikuttaakin merkittäväällä tavalla yrityksen toimintaan. Tämän takia segmentin valinta on pitkäikäinen päätös. (Komppula & Boxberg 2005, 75; Puustinen & Rouhiainen 2007, 171.)

6.3.1 Kotimaanmatkailu

Matkailu voidaan rajata liikematkailuun sekä vapaa-ajan matkailuun. Yksinkertaisuudessaan liikematkailu on työn takia suoritettu matka. Vapaa-ajan matkailulla taas tarkoitetaan kaikkea työajan ulkopuolella tapahtuvaa matkailua. (Verhelä 2014, 29.) Matkailualalla termillä matkailu viitataan niin vapaa-aika matkustukseen kuin liikematkailuunkin. Matkustaja termillä tarkoitetaan matkustajaa, joka matkaa asuinpaikkansa ulkopuolella vähintään 24 tuntia ja enintään vuoden ajan. Yleiskielessä matkailija sekä turisti mielletään usein synonyymeiksi, vaikka turisti tarkoittaa lähinnä vapaa-ajan matkustajaa. (Komppula & Boxberg 2005, 8.) Kotimaanmatkailijalla tarkoitetaan matkailijaa, joka matkustaa asuinmaassaan asuinpaikkansa ulkopuolella (Tilastokeskus julkaisuaika tuntematon. a).

Vuonna 2019 83% suomalaisista teki yöpymisen sisältäneen vapaa-ajan matkan, joko koti- tai ulkomailla. Suomalaiset matkailevat siis tiedetysti paljon. (Tilastokeskus 2019a.) Suomen matkailukysynnästä noin 70% tulee kotimaisten matkailijoiden matkailusta (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019a). Vuonna 2019 tämä tarkoitti 26 miljoonaa vapaa-ajan matkaa (Tilastokeskus 2020a) Tämän tiedon perusteella voidaan todeta suomalaisten olevan merkittävä osa Suomen matkailusta. Maksullisen yöpymisen tyypillisimmät kohteet olivat Uusimaa, Pirkanmaa sekä Pohjois-Pohjanmaa. Yleisimmät kaupungit olivat Helsinki, Tampere sekä Turku. (Tilastokeskus 2020a.) Kesällä 2020 suosituimmat kohteet olivat Uusimaa, Pohjois-Pohjanmaa sekä Lappi (Tilastokeskus 2020b). Korona on vaikuttanut merkittäväällä tavalla kotimaan matkailuun. Vuonna 2020 tehtiin 21,4 miljoonaa yöpymistä sisältävää vapaa-ajan matkaa. Kyseinen luku jäi noin viidesosan pienemmäksi kuin vuonna 2019. Erikoisajasta huolimatta kotimaanmatkailu on siis suosittua. Erityisesti suositaan kasvatti mökkimatkailu. (Tilastokeskus 2021.)

Ilmastonmuutos, lähimatkailu sekä vastuullisuus vaikuttavat kotimaisten matkailijoiden matkavalintoihin (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019b, 44). Liikkumisen osalta suomalaiset suosivat junaa sekä henkilöautoa (Tilastokeskus 2019a). Kulkuvälineissä suositaan edullisuutta, koska rahaa halutaan säästää käytettäväksi matkustuskohde elämyksiin. Luonto- ja hyvinvointimatkailu ovat nousseet trendiksi ja ulkona tapahtuvista aktiviteeteista on tullut suosittuja. Elämyksiä haetaan erämaasta, vaelluksesta sekä extreme-lajeista. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019b, 44.) Vuoden 2020 kesällä automatkat sekä mökkiyöpyminen olivat erityisesti kotimaisten matkailijoiden suosiossa (Tilastokeskus 2020c; Kesko 2020).

6.3.2 Perhematkailu

Termillä perhe tarkoitetaan avio- tai avopuolisointa. Perheeseen voi kuulua puolisoita lapsi tai lapsia, jotka ovat alle 18-vuotiaita. Termillä voidaan siis tarkoittaa perhettä, jossa on lapsia sekä perhettä, jossa ei ole lapsia. (InfoFinland.fi 2021.) Termillä lapsiperhe tarkoitetaan yksinomaan perhettä, johon kuuluu vähintään yksi alle 18-vuotias lapsi (Tilastokeskus julkaisuaika tuntematon. b). Tässä työssä sanalla perhe tarkoitetaan ainoastaan lapsiperheitä. Perhematkailu taas tarkoittaa perheen matkailua. Perhematkailun tyypillinen piirre on vanhempien toimiminen maksajina, mutta koko perheen toimiminen palvelun käyttäjänä. (Ylikoski 1999, 35.)

Perheet matkailevat paljon. Vuonna 2019 88% yli kahden hengen talouksista teki jonkin yöpymisen sisältävän vapaa-ajan matkan. (Tilastokeskus 2020e.) Tämä on huomattu matkailualalla. Jotkin yritykset pyrkivät tarjoamaan perheille ylimääräisiä palveluita, jotka helpottavat perheiden matkustamista. (Niinikangas & Ropponen 2013, 20.) Matkan on tapahduttava lapsen ehdoilla, joka vaikuttaa paljon vanhempien valintoihin (Carr 2011, 1; Niinikangas & Ropponen 2013, 21). Perheenjäsenillä onkin ostotilanteessa erilaisia rooleja sekä vaikutusvaltaa, jotka vaikuttavat päätökseen erilaisin tavoin. (Ylikoski, 1999 83.)

Perheen elämänvaihe sekä lapsen kehitysvaihe määrittävät paljon matkailua sekä siihen liittyviä tarpeita. Vauvoilla, leikki-ikäisillä sekä teineillä on erilaiset tarpeet, jotka täytyy ottaa huomioon jo matkaa suunniteltaessa. Matkan onnistumiseksi on matka tehtävä lapsen ehdoin ja kompromisseja tehden. (Fernández & Lahti 2012, 16, 32-37; Niinikangas & Ropponen 2013, 31, 42). Hyvän perhematkan ydin on yhteisessä ajassa sekä unohtumattomissa kokemuksissa (Fernández & Lahti 2012, 11). Irtaantuminen arjesta ja sitä kautta rentoutuminen voi olla koko perheen motivaattori matkalle (Carr 2011, 42).

6.3.3 Luontomatkailu

Vuonna 2019 teetetystä kyselyssä jopa 78% vastaajista mielsi itsensä luontoihmiseksi. Suomalaisten yhteys luontoon on siis pysynyt vahvana, vaikka suuri osa väestöstä asuu kaupungeissa. (Salumäki 2019.) Luonto vaikuttaa myös matkailuun. Tilastokeskuksen kotimaisille vuonna 2019 teettämässä kyselyssä käy ilmi 60% vastaajista kokevan luonnon vaikuttavan matkakohteen valintaan. (Tilastokeskus 2020d.)

Luontomatkailulla tarkoitetaan kaikkea luontoon kohdistuvaa matkailua, joka tapahtuu matkailijan asuinalueen ulkopuolella. Kyseisen käsitteen alle kuuluu useita erilaisia luontomatkailun osa-alueita, esimerkiksi metsä- ja vesistömatkailu. Laajimmillaan luontomatkailun voidaan ajatella olevan matkailua, jossa osa luonnossa tapahtuvasta matkailun osasta tapahtuu lihas- tai luonnonvoimin ja jossa elämyksellisyys muodostuu luonnon vaikutuksesta. (Verhelä & Lackman 2003, 97-98; Verhelä 2014, 38-39.) Helposti tai omatoimiset toteutettavat, kevyet kesäaktiviteetit sekä paketoitua, jakelukana-ville tarkoitetut aktiivituotteet ovat luontomatkailun kärkeä (Business Finland 2020). Luonto ja luonnossa tapahtuvat aktiviteetit sekä ohjelmapalvelut taas ovat Suomen matkailun tärkeimpiä vetovoimatekijöitä (Verhelä & Lackman 2003, 65). Huomattavan suosittuja aktiviteetteja ovat vaellus, patikointi, pyöräily sekä vesi- ja talviurheilulajit (Aittokoski 2020, 3).

Luontomatkailun perustoja ovat matkailijan luontosuhde, luonto- ja elämyshakuisuus sekä luonnominaisuudet. Luonnominaisuuksista sen monimuotoisuus sekä miellyttävät luonnonmaisemat ovat merkittäviä vetovoimatekijöitä. (Hemmi 2005, 319, 340.) Luontomatkailun ideana on irtautua arjesta, saada energiaa sekä rentoutua luonnossa (Aittokoski 2020, 5). Luonto on täydellinen ympäristö rentoutumiseen sen ollessa erillinen arjen kiireestä, hälystä sekä ärsykkeistä. Luonto onkin täydellinen ympäristö hiljaisuuden, rauhallisuuden sekä esteettisten elämyksien etsimiseen. (Tourula & Rautio 2014, 14, 20; Lyytinen & Reini 2018, 28.)

Luonnolla on paljon terveysvaikutuksia. Luonnossa liikkuminen tapahtuu usein lihasvoimaa käyttäen. Liikunnan on todettu laskevan verenpainetta ja johtavan kohentuneeseen mielialaan sekä itsetuntoon. Luonnon taas on todettu kohentavan näitä positiivisia vaikutuksia entisestään. Verenpaineen lasku johtaa stressin vähenemiseen sekä rentoutumiseen, joka taas lievittää masennusta, jännittynytneisyyttä, suuttumusta, väsymystä, ärtymystä sekä sekavuutta. Miellyttävä luontoympäristö kannustaa myös jatkamaan aktiviteettia pidempään. (Tourula & Rautio 2014, 20, 22, 31.)

Luonnon vaihteleva maasto on hyvä sekä aikuiselle, että lapselle. Se on kuitenkin erityisen hyvä ympäristö lapsen vasta kehittyvälle motoriikalle sekä lihaksistolle. (Lyytinen & Reini 2018, 13, 29, 47, 76-77.) Lapsille luonto onkin hyvä ja kehittävä ympäristö. Lisäksi se on lapsille mieluisa ympäristö, koska se innostaa seikkailemaan aivan toisella tavalla kuin kaupunkiympäristö. Luonnossa lapsi voi toteuttaa itseään vapaammin, koska luontoympäristössä ei ole yhtä paljon sääntöjä kuin muissa ympäristöissä. Tämän takia luonto on täydellinen paikka mielikuvituksellisille leikeille, joka vahvistaa lapsen itseilmaisua, itsetuntoa ja itsenäistymistä. Luonto ylläpitää sosiaalista hyvinvointia sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä, jonka takia luonnossa liikkuminen varsinkin perheen kanssa on hyvä idea. (Keisteri-Sipilä 2017, 14, 21, 25, 28, 35; Lyytinen & Reini 2018, 20.) Lisäksi luonto vahvistaa psyykkistä puolta. Sillä on vaikutus lapsen tarkkaavaisuuteen, vireystilaan sekä muistamiseen. Luonnosta hyötyvät kuulo-, haju-, tuntoaistit, hahmotuskyky sekä tasapaino. (Keisteri-Sipilä 2017, 19, 27-28.)

6.4 Konseptointi

Konseptoinnissa palvelun sisällöstä tehdään asiakasryhmälle sopivaa (Tonder 2013, 79).

Konseptoinnin ideana on tuoda esille palvelun keskeisin idea sekä määrittää palvelu. Konseptoinnin aikana palvelusta luodaan kokonaiskuvaa eli keskitytään merkityksellisiin, isoihin asioihin ja jätetään pienet yksityiskohdat vielä huomiotta. Isompia kokonaisuuksia ovat esimerkiksi, kuinka ja millaisin keinoin palvelu tuotetaan. (Tuulaniemi 2011, 189.)

Konseptointi on vaihe, jossa toteuttamisen mahdollisuuksia käydään läpi kokeilun sekä harkinnan avulla. Tärkeimmät konseptoinnissa huomioon otettavat osa-alueet ovat palvelun kysynnän rakenne, kohderyhmä sekä yrityksen liikeidean toteuttaminen palvelussa. Asiakasryhmän tarpeen toteuttaminen on merkittävä osa palvelun konseptointia. Oleellista on muistaa, ettei asiakkaan tarve ole se, mitä hän haluaa vaan se mitä hän tarvitsee. (Tonder 2013, 82.)

Konseptoinnin olennainen tarkoitus on toteuttaa asiakaslupaus eli yrityksen asiakkaalle antama lupaus toivotun lisäarvon toteutumisesta. Asiakaslupauksen tarkoitus on viestittää asiakkaalle, miksi valita juuri tämä yritys toisen yrityksen sijaan. Yrityksen näkökulmasta asiakaslupaus on tärkeä viesti sisäisessä sekä ulkoisessa toiminnassa. Asiakaslupaus pitää voida toteuttaa ja siihen pitää sitoutua. Tämän takia se on myös tärkeä sisäinen viesti. (Tonder 2013, 59-60, 73.)

Konseptoinnissa on useampi ulottuvuus, fyysinen, toiminnallinen, symbolinen sekä sosiaalinen. Fyysiseen osaan kuuluvat kaikki välineet, käytetyt materiaalit sekä ympäristö. Toiminnallisella osalla tarkoitetaan palvelusisältöä, joka lukee sisäänsä niin asiakkaan kuin palveluntarjoajankin toiminnan. Symbolisessa ulottuvuudessa tutkitaan elämyksellisyyttä sen rakennetta, vaikuttavuutta sekä palvelun merkityssisältöä. Sosiaalisella ulottuvuudella tarkoitetaan asiakkaan halua käyttää palvelua ainoastaan sosiaalisista syistä. Asiakas ei välttämättä ole siis henkilökohtaisesti kiinnostunut käyttämään palvelua, mutta voi haluta käyttää sitä, esimerkiksi suosion takia. (Tonder 2013, 79-80.)

Konseptoinnin yhteydessä on hyvä luoda tuotekortti. Tuotekortista käy ilmi palvelun tärkeimmät tiedot. Se sisältää asiakaslupauksen sekä konseptoinnin lopullisen sisällön. Tuotekortti siis sisältää palveluun liittyvät operatiiviset sekä kaupalliset tiedot niin itse palvelusta kuin sen tarjoajastakin. Sen on sisällettävä tuotteen nimi, lyhyt kuvaus, tuotteen käyttötarkoitus, asiakkaan saama hyöty sekä asiakasryhmät. Tuotekortti on hyvä tapa välittää tietoa palvelusta sen toteuttamiseen liittyville tahoille. Tuotekortilla pyritään siis hyvään kommunikointiin. Tuotekorttia voidaan käyttää myös markkinoinnissa, jolloin asiakas saa sen avulla tietoa palvelusta.

(Verhelä & Lackman 2003, 79; Tonder 2013, 82-83, 85.)

Suuri osa palvelun toteuttamistiedosta jää hiljaiseksi tiedoksi. Tämä tarkoittaa sitä, ettei tietoa ole kirjattu ylös ja sitä on vaikea välittää eteenpäin. Tämä luo ongelmia niin informaatiossa kuin palvelun välittämisessä eteenpäinkin. Palvelutuotteen koko palveluprosessi olisikin hyvä kirjata ylös, jotta sen toteuttamiseen liittyvät tiedot on helppo välittää eteenpäin, esimerkiksi perehdytys tilanteessa. Tiedon jääminen vain hiljaiseksi tiedoksi asettaa uhkia laadulle sekä toteutumiselle. Hiljaisen tiedon takia yhdestä työntekijästä voi, esimerkiksi tulla olennainen osa palvelun toteutumiselle, jolloin kyseisen henkilön puuttuessa palvelua ei voida toteuttaa toivotulla tavalla ja sen laatu voi kärsiä. (Tonder 2013, 103.) Tämän ehkäisemiseksi palvelun reunaehdot sekä toimintatavat on dokumentoitava tarkasti, jotta kaikki oleellinen sekä tarvittava tieto saadaan helposti kaikille, jollain tavalla palvelun toteuttamisessa mukana oleville tahoille (Tonder 2013, 104).

6.5 Blueprinttaus

Blueprinttauksella tarkoitetaan tuotantoprosessin eri tasojen sekä vaiheiden läpikäymistä loogisesti, aika järjestyksessä. Näistä tiedoista kootaan kuvaaja, josta eri tuotantoprosessin tasot sekä vaiheet näkyvät selkeästi. Blueprinttauksesta käy ilmi palvelun tiedonkulku, keskeiset ja kriittiset vaiheet, niiden työjärjestys sekä kesto. Kaikki palvelun vaiheisiin sekä toimijoiden rooleihin kuuluvat osa-alueet käydään läpi.

Tämän toiminnon ideana on erottaa toisistaan asiakkaan ja palveluntarjoajan läpikäymät prosessit. Tämä konkretisoi palveluntarjoajalle, mitkä toiminnot näkyvät asiakkaalle ja mitkä jäävät asiakkaalle näkymättömälle tasolle. Blueprinttauksen ilmentäessä kaikkia palvelun osa-alueita on se suunnittelua vahvasti tukeva työkalu, josta nähdään selkeästi aikaisemmista vaiheista jääneet puutteet sekä virheet. Blueprinttauksen konkretisoidessa palvelua sekä sen toimintoja kaikkien siihen osallistuvien tahojen näkökulmasta ymmärrettävämpään muotoon, helpottaa se itse palvelun toteuttamista. (Tonder 2013, 97-98.)

Asiakkaan näkemällä tasolla tarkoitetaan kaikkia niitä prosesseja, jotka ovat asiakkaalle näkyviä, esimerkiksi asiakaspalvelu sekä palveluympäristö. Näkymättömillä tasoilla tarkoitetaan tuotantoon kuuluvia tehtäviä. Näitä ovat, esimerkiksi palvelun eri osien valmistelu, tiedonsiirto toimijoiden välillä sekä tukitoiminnot, esimerkiksi raaka-aineiden ja muiden resurssien hankinta. Asiakkaalle näkyvä taso alkaa asiakkaan ensimmäisestä kosketuksesta palveluun päättyen viimeiseen kosketukseen.

Näkymätön taso taas käynnistyy asiakkaan varatessa palvelun päättyen viimeiseen hallinnolliseen tehtävään ennen asiakkaan saapumista, esimerkiksi tilan valmistelu. Asiakkaalle näkymättömän sekä näkyvän tason eri tuotantoprosessit kulkevat blueprintin aikajanalla yhtä aikaa. Palvelun yhtäaikaisten tuottaminen sekä kuluttaminen siis toteutuu ja konkretisoituu blueprintissä.

(Tonder 2013, 98-101.)

6.6 Turvallisuus

Turvallisuus on tärkeä osa palvelutuotetta. Laki velvoittaa palveluntarjoajaa tekemään turvallisuusasiakirjan tarjotusta ohjelmapalvelusta, jotta siitä aiheutuvat vaarat voidaan tunnistaa sekä ehkäistä (Kuluttajaturvallisuuslaki 2015/1510, 7 §). Tätä turvallisuusasiakirjaa kutsutaan turvallisuussuunnitelmaksi. Turvallisuussuunnitelman täytyy sisältää vahinkotapausten hallinnan, ennaltaehkäisyn ja tapahtumien jälkikäsittelyn suunnitelma. Turvallisuusasiakirjan tarkoitus on välttää vaarallisten ohjelmapalvelujen syntymistä. Vaarallinen palvelu voi aiheuttaa vamman, sairauden, myrkytyksen tai muun vaaran kenelle tahansa palveluun liittyvälle henkilölle tai omaisuudelle. Turvallisuussuunnitelman tarkoitus on siis tuottaa turvallinen palvelu. (Verhelä 2007, 36, 80.)

Vahinkotapausten eli riskien hallinnalla tarkoitetaan yrityksen toimintoja, joilla pyritään tunnistamaan, arvioimaan ja pienentämään riskejä. Kaikkia riskejä ei pystytä poistamaan, mutta niitä pystytään hallitsemaan, jolloin niiden mahdollisuus toteutua on pienempi. Riskien tunnistaminen tapahtuu erilaisten tarkistuslistojen avulla. (Verhelä 2007, 37-38.) Hyvä riskien arviointi on kattava, yhdenmukainen, totuudenmukainen, järjestelmällinen, yrityksen johdon organisoima sekä koko henkilökunnan kanssa tapahtuva. Jokainen riski käydään erikseen läpi ja sen mahdollisuus tapahtua sekä vakuuden aste arvioidaan. Riskejä täytyy tarkastella kaikkien palveluun osallistuvien tahojen näkökulmasta. Lisäksi riski täytyy huomioida talouden, ympäristön sekä laitteiston kannalta. (Verhelä 2007, 40-41, 44.)

Riskien tunnistamisen jälkeen voidaan päättää, kuinka riskejä pyritään hallitsemaan. Hallintakeinoja on useita. Riskiä voidaan välttää, pienentää, siirtää tai se voidaan pitää. Välttämällä tarkoitetaan palvelun muuttamista niin, ettei tunnistettu riski pääse edes syntymään. Riskiä pienentäessä palvelua muutetaan tavalla, joka pienentää riskin mahdollisuutta. Tällaisia toimenpiteitä ovat, esimerkiksi tarkka perehdytys käytettävistä välineistä. Riskiä siirtäessä riskin aiheuttava osuus annetaan ammatillaisen teetettäväksi, jolloin vastuu riskistä siirtyy ja sen mahdollisuus pienenee. Joitakin riskejä ei pystytä poistamaan tai pienentämään. Tällöin riski täytyy pitää. Tällaisessa tilanteessa riskin olemassaolo hyväksytään ja se tiedostetaan. Palvelu toteutetaan niin, ettei pidettävä riski pääse tapahtumaan. Se mihin toimiin riskin osalta ryhdytään, riippuu riskin laadusta sekä sen tasosta. (Verhelä 2007, 45.)

Jälkikäsitteilyn suunnitelmalla tarkoitetaan suunnitelmaa siitä, miten toimitaan, kun vahinko on päässyt tapahtumaan. Jälkikäsitteilyn suunnittelu on tärkeää, jotta tilanteesta voidaan oppia ja jottei se pääse toistumaan. Jälkikäsitteilyyn kuuluvat tukitoiminnot sekä jälkihoito, joiden tarkoitus on mahdollistaa, niin yrityksen toiminnan sekä henkilökunnan kuin kaikkien tapahtumissa osallisena olleiden tahojen, paluu normaaliin arkeen. (Verhelä 2007, 36-37.)

Turvallisuustekijät jaotellaan toimintaympäristöön, välineisiin sekä palveluun liittyviin henkilöihin (Verhelä & Lackman 2003, 50). Henkilöillä tarkoitetaan kaikkia palveluun osallistuvia tahoja eli asiakkaita sekä kaikkia palvelun tuottamiseen liittyviä henkilöitä. Henkilökunnan osaaminen sekä asenne on merkittävä osa turvallisuutta. Hyvin koulutettu sekä turvallisuuteen vakavasti suhtautuva työntekijä pitää hyvin yllä turvallisuutta ja osaa toimia vaaratilanteessa asiantuntevasti sekä nopeasti. Huolletut ja ylläpidetyt laitteet sekä välineet aiheuttavat epätodennäköisemmin riskitilanteita. Varusteisiin liittyviä riskitekijöitä ovat hankinta sekä huoltaminen. Laadultaan huonot, sopimattomat, puuttuvat tai huonosti huolletut laitteet ja välineet ovat huomattavia riskejä. Toimintaympäristön turvallisuudella tarkoitetaan ajan, sään, sekä olosuhteiden vaikuttamista palvelun turvallisuuteen. (Verhelä 2007, 51-52, 54.)

Asiakkaan osalta merkittäviä tekijöitä ovat kommunikointi, toiminta palvelua suorittaessa sekä henkilökohtaiset ominaisuudet. Kommunikoinnin ollessa huonoa asiakas ei välttämättä halua tai muusta syystä ymmärrä ohjeita. Asiakas saattaa tietoisesti tai tiedostamatta toimia ohjeiden vastaisesti. Asiakkaan asenne, taidot sekä fyysinen kunto vaikuttavat palveluun merkittävällä tavalla. (Verhelä 2007, 51-52.)

Palveluntarjoajan velvollisuus on hankkia riittävät sekä oikeat tiedot palvelusta sekä sen riskeistä, ilmoittaa vaara aiheuttavista palveluista valvontaviranomaisille ja ryhtyä toimiin, jos vaara ilmenee. Palveluntarjoajan tehtäviin kuuluu varmistaa, ettei tuote aiheuta vaaraa. Lisäksi velvollisuuksiin kuuluu antaa asiakkaalle tarvittavat tiedot palvelusta sekä tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisten kanssa. Valvontaviranomaiset voivat tarvittaessa tehdä tarkistuksia palvelutuotteen turvallisuuteen liittyen. (Verhelä 2007, 82, 92.)

Pelkästään fyysiset prosessit turvallisuuden luomiseksi eivät riitä. Asiakkaan psyykkisellä tasolla tuntemalla turvallisuudella on suuri merkitys siihen, voiko asiakas edes nauttia palvelusta, jonka takia hänelle täytyy tuottaa kuva palvelun turvallisuudesta. Kuvaa turvallisesta palvelusta voidaan luoda markkinoinnin, ennakkoinformaation, toimintaympäristön, fyysisten elementtien, perehdytyksen sekä ohjaajan toiminnan avulla. Hyvässä, siistissä, toimivassa ja ajanmukaisessa kunnossa oleva toimintaympäristö, fyysiset elementit sekä laitteet herättävät luottamusta vastuullisuudesta ja oikeanlaisesta huolenpidosta. (Verhelä & Lackman 2003, 52; Verhelä 2007, 147.)

Hyvä perehdytys tuo asiakkaalle tunteen siitä, että hän tietää mitä on tulossa. Tämä tuo asiakkaalle tunteen siitä, että hän pystyy kontrolloimaan tilannetta, joka on tärkeä osa turvallisuuden tunteen rakentumisessa. Ohjaajalla on suuri merkitys tämän tunteen rakentumisessa, koska esimerkiksi oikeanlainen perehdyttäminen on hänen vastuullaan. Ohjaajan olemus vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen. Ohjaaja voi rakentaa turvallisuutta niin olemuksellaan kuin käytökselläänkin. Siisti pukeutuminen sekä oikeanlainen käytös kertovat huolellisuudesta sekä osaamisesta.

(Verhelä & Lackman 2003, 52; Verhelä 2007, 147.)

OHJELMAPALVELUN SUUNNITTELU

7.1 Idean luominen

Työn lähtökohtana oli yrityksen halu tuottaa jokin aktiviteetti majoituksen yhteyteen. Yrityksen ensimmäisiä esimerkkejä sekä ehdotuksia olivat aktiviteetit työhyvinvointipäivälle, luonnossa yöpyminen sekä luontoaktiviteetit. Yrityksellä oli halu tuottaa itsenäisesti toteutettavia aktiviteetteja, jottei henkilökuntaa tarvitsisi sitouttaa merkittävästi aktiviteettien toteuttamiseen.

Ensimmäiset ideat olivat geokätköily/aarrejahti, suunnistus, alueen tyypillisten lajien tunnistus, lumikenkäily, itsenäinen revontuli/tähti bongaus, sienestys sekä kukkaseppeleen teko. Ensimmäisten ideoiden jälkeen pidettiin keskustelu, jonka jälkeen ideoita jalostettiin pidemmälle. Keskustelun aikana aktiviteetille päätettiin segmentit sekä kausi. Yritys asetti segmentiksi kotimaiset perheluontomatkoilijat ja vuodenajaksi syys - kesä sesongin. Seuraavassa vaiheessa ideoita jalostettiin tämän tiedon pohjalta. Jatkosuunnitteluun pääsivät geokätköily/aarrejahti/suunnistus, lajintunnistus, revontuli- tähtibongaus sekä tehtävärata ideat.

Näistä ideoista lopulliseksi aktiviteetiksi valikoitui geokätköily/aarrejahti/suunnistus. Tässä vaiheessa aktiviteettia oli suunniteltu jo ratamaiseksi kokonaisuudeksi, jossa on useampi piste/kätkö. Aktiviteetin inspiraationa toimi geokätköily ja aktiviteetin esimerkiksi otettiin multikätkö. Harrastuksesta otettiin esimerkkiä niin kätkön tekemiseen, piilottamiseen, yleisiin ohjeisiin sekä sääntöihin. Suunnituksesta otettiin esimerkkiä kartan käyttämiseen. Kartan käyttämisen lisäksi valokuvien käyttämistä suunnistamisen apuna harkittiin. Aktiviteettiin haluttiin alusta lähtien tehdä pidempiä sekä lyhyempiä reittejä, jotta perhe voisi valita sopivimman mittaisen reitin. Alussa aktiviteettiin aiottiin luoda tarina alueen historiaa tarinallistamalla. Tästä kuitenkin luovuttiin ja historiallinen tarina korvattiin yksinkertaisilla eläintarinoilla.

7.2 Konseptointi

Konseptointi lähti liikkeelle kätköjen löytämiseen käytettävän tekniikan suunnittelusta. Vaihtoehtoina oli käyttää älylaitteita, kuvia, karttaa tai sanallisia vihjeitä kätkön löytämiseen. Älylaitteiden käytöstä luovuttiin nopeasti. Päätökseen vaikutti useampi tekijä. Näistä suurin oli halu tehdä aktiviteetti, jossa osallistuvat henkilöt voivat keskittyä kunnolla luontoon, aktiviteettiin sekä toisiinsa. Älylaitteettomuutta sekä sitä kautta Digital Detoxia haluttiin tuoda aktiviteettiin myös siksi, että tutkimuksissa on käynyt ilmi älylaitteiden rajoittavan perheiden yhteistä aikaa (Virtanen 2019). Tämän lisäksi Digital Detoxilla tavoiteltiin terveydellistä hyötyä. Älylaitteettomuuden tiedetään tekevän kaikille hyvää. Aktiviteetissa kuitenkin lähinnä kannustettiin älylaitteettomuuteen. Aktiviteetin ideana ei siis ole viedä lapselta tai nuorelta älylaitetta pois väkisin, koska tämä saattaisi johtaa, esimerkiksi vieroitusoireisiin (Egger ym. 2020).

Älylaitteiden pois jäämisen jälkeen löytämisen tekniikka vaihtoehdoiksi jäivät perinteisemmät tavat. Isolla ja tuntemattomalla alueella kuvia ja sanallisia vihjeitä ei koettu riittäviksi. Tämän takia löytämistekniikan osalta päädyttiin karttaan. Kartta kuvaa suhteellisen selkeästi ympäristöä ja karttalukutaitoiselle kartta on luotettava sekä turvallinen apuväline ympäristössä liikkumiseen. Lisäksi kartta toimii hyvin tilanteessa, jossa alue ei ole tuttu.

Kätköjen esimerkiksi otettiin multikätkö, koska siinä yhdistyvät ratamaisuus sekä arvoituksellisuus. Siinä tulivat esille siis piirteet, jotka haluttiin myös aktiviteettiin. Multikätkön avulla aktiviteettiin saatiinkin toivottu kokonaisuus. Multikätkön kätköohjeista otettiin esimerkkiä myös aktiviteetin kätköpurkkeihin. Parhaiten soveltuvaksi purkiksi valittiin pieni pakasterasia. Päätökseen vaikutti purkien helppo saatavuus sekä koko. Purkki on kuitenkin vain suositus ja toimeksiantaja saa halutesaan käyttää itselleen parhaiten sopivimpia purkkeja.

Monikätköisyyden takia aktiviteetissa ei voitu käyttää normaalia karttaa. Kartan täytyi johtaa etsijä tarkalleen tiettyyn paikkaan, jotta hän voisi löytää kätkön. Aartenetsintä elementin säilyttämiseksi etsijä ei myöskään saanut tietää kaikkien piilopaikkoja kerralla. Kartan käyttöä suunnitellessa geokätköilyn multikätköstä tuli tämän takia jälleen olennainen esimerkki. Geokätköilyn multikätkö toimi tavalla, jolla aktiviteetin tekniikan toivottiin toimivan. Multikätköjen toimivuus selittyi koordinaateilla, jonka takia koordinaattien käyttö valittiin aktiviteetin käyttöön. Koordinaatit täytyi saada toimimaan kartan kanssa. Tämän takia kartan päälle piirrettiin ruudukko ja sen sivuille asetettiin aakkoset sekä numerot koordinaatistoksi. Selkeyden takia vasemmalta oikealle kulkevaa linja merkittiin aakkosilla ja ylhäältä alas kulkevaa numeroilla.

Monikätköisyyden takia kaikki koordinaatit eivät saaneet olla heti etsijän tiedossa. Tämän sijaan koordinaatit täytyi erikseen jakaa kätköpurkkeihin. Tätä varten koordinaateista tehtiin tuloste, josta jokaiseen kätköön voi leikata pienen koordinaattilapun. Aktiviteettiin lisättiin tarina, jonka tarkoitus oli lisätä aktiviteetin mielekkyyttä lapsille. Tarinan haluttiin etenevän pala palalta, joten sen kanssa käytettiin samanlaista tekniikkaa kuin koordinaattilapuille. Näiden lisäksi kätköjä varten täytyi tehdä geokätköjen ohjelapun kaltainen lappu, josta aktiviteetista tietämättömät henkilöt tietäisivät, kuinka toimia kätkön kanssa. Kyseiseen ohjelappuun käytettiin pohjana Geocaching-sivustolta löytyvää valmista ohjepohjaa.

Aktiviteetti tapahtuu Ranualla, joten aktiviteetin toteuttaminen jää henkilökunnalle, minkä takia henkilökunnan ohjeistus oli tärkeä osa tämän ohjelmapalvelun luomista. Ohjeistusta varten päätettiin luoda ohjekirja. Aktiviteetin ollessa omatoiminen aktiviteetti myös asiakkaan ohjeistaminen oli oleellinen osa. Omatoimisuuden takia ohjelmapalveluun ei sisällytetty suoranaista asiakaspalvelua. Tämän sijaan aktiviteetti luodaan etukäteen ja asiakas voi suorittaa sen niin tahtoessaan. Tämän takia asiakkaalle tehtävä ohjekirja vastasi asiakaspalvelua ja oli todella merkittävä osa viestintää aktiviteetissa. Ohjekirjaan päätettiin lisätä kuvitusta, jotta se oli mielekkäämpi koko perheelle. Samaa kuvitusta lisättiin myöhemmin myös muihinkin tulostettaviin aineistoihin.

Aktiviteetti ei ole virallinen geokätkö. Tämän takia osa geokätköilyyn liittyvistä säännöistä eivät koskeneet sitä. Aktiviteetin osalta ei siis voitu, esimerkiksi hyödyntää tarkastajien apua. Suurin osa geokätköilyn säännöistä otettiin kuitenkin huomioon aktiviteettia suunniteltaessa, koska ne olivat hyvä pohja turvallisen sekä vastuullisen kätkön tekemiselle. Geokätköilyn kätköjen etäisyyteen liittyvä sääntö otettiin huomioon, vaikka sääntö ei koskenutkaan aktiviteettia. Sääntöä noudatettiin, etteivät etsijät sotkisi kätköjä toisiinsa. Aktiviteetti ei ole geokätkö. Tämän takia sitä ei lisätty tai aiottukaan missään vaiheessa lisätä geokätköily sivustolle. Näin kätköillä tulevat käymään ainoastaan Villi Lapin asiakkaat, jolloin luonnon kokemaa vahinkoa jää vähäisemmäksi.

Turvallisuusasiakirjan tekeminen oli oleellinen osa aktiviteettia, koska laki määrää tekemään turvallisuusasiakirjan tuotepalvelun osana. Turvallisuusasiakirjan tekemisen tukena käytettiin Tukesin ohjeistuksia sekä turvallisuusasiakirjapohjaa. Turvallisuusasiakirja pyrittiin rakentamaan mahdollisimman kattavasti. Aktiviteetti on matalariskinen. Turvallisuuden määrittäminen on kuitenkin tärkeää, jotta vahinkoja pystytään välttämättään huolimatta siitä, onko kyseessä merkittävä vai vähäinen riski.

Aktiviteetille luotiin asiakaslupaus: luontoelämyksiä perheille. Lupaus yhdistää aktiviteetin ympäristön, tarkoituksen sekä asiakasryhmän. Asiakaslupausta käytettiin ainoastaan henkilökunnan ohjekirjassa osana tuotekorttia. Ohjelman palvelu koostui lopulta materiaalista sekä opastuksesta. Aktiviteettiin liittyvät muut tarpeet ovat vapaaehtoisia ja asiakkaan itsensä hankittavissa.

7.2.1 Fyysinen ulottuvuus

Aktiviteetissa ei ollut paljon fyysisiä ulottuvuuksia, joihin voidaan vaikuttaa. Aktiviteetti tapahtuu luonnossa eikä luonnon tilaan tai säähän voida vaikuttaa. Luonnon osalta merkittävää oli kuitenkin alueen ja pisteiden sijainnin valitseminen. Reitin valitseminen oli olennainen osa fyysistä ulottuvuutta, koska elämyksellinen reitti on luontoaktiviteetin pohja (Aittokoski 2020, 3).

Tärkeä osa fyysistä ulottuvuutta oli ohjekirja. Ohjekirja on asiakkaan ensimmäinen todellinen kosketus aktiviteettiin. Ohjekirjasta hän tulisi saamaan tarvitsemansa tiedon aktiviteetista ja siihen liittyvistä osa-alueista. Lisäksi ohjekirja innostaisi asiakasta aktiviteetin pariin. Ohjekirjan ollessa merkittävä osa fyysistä ulottuvuutta täytyi sen olla ulkonäöltään miellyttävä, sisältää kaikki tarvittava tieto ja olla helppolukuinen. Ohjekirjan täytyi sisältää jokin yhteystieto, jotta asiakas pystyisi halutessaan ottamaan yhteyttä henkilökuntaan ja kysyä aktiviteetista. Sen täytyi sisältää myös osio turvallisuudesta, luonnon hyödyistä, jokamiehen oikeuksista, kartan lukemisesta, aktiviteetin tiedoista sekä aktiviteetin ohjeet. Ohjekirja toteutettiin kirjan muotoon, A5 kokoon, jotta asiakas voisi ottaa sen helposti mukaansa aktiviteettia suorittaessaan. Villi Lapin käyttämän Lappi-teeman oli tarkoitus näkyä ohjekirjassa värien sekä kuvituksen kautta.

Kätköpurkit ja sen sisältämät asiakirjat olivat tärkeä osa fyysistä ulottuvuutta. Kätköpurkin sisällön täytyi näyttää miellyttävältä ja sen täytyi tuntua yhtenäiseltä ohjekirjan kanssa. Kätköpurkista oli löydettävä yleiset ohjeet yhteystietoineen aktiviteetista tietämättömille tahoille, koordinaatit seuraavalle kätkölle sekä pala tarinaa. Kätköpurkkiin ei siis tullut paljon aineistoa, jonka takia itse kätköraisia saattoi olla suhteellisen pieni. Tärkein piirre purkille oli olla vesitiivis sekä aikaa kestävä.

Kartta kätköpaikkojen valintoineen oli osa fyysistä ulottuvuutta. Aktiviteetissa käytettävä kartta saatiin suoraan yritykseltä. Kartta ei ollut suunnistuskartta. Näin ollen se poikkesi monelta osin suunnistuksessa normaalisti käytettävästä kartasta. Erot olivat lähinnä karttamerkinnoissa. Yritykseltä aktiviteettia varten saadut kartat eivät käyttäneet suunnistuskartoissa käytettäviä merkintöjä vaan Maanmittauslaitoksen merkintöjä. Tämän takia aktiviteetin osalta tärkeimmät maanmittauslaitoksen ilmoittamat merkinnät kerättiin ohjekirjaan. Merkinnät olivat suurimmalta osin helpposelitteisiä. Näin ollen karttaa voitiin käyttää aktiviteettiin, vaikka se ei ollut tyyppillinen suunnistuskartta. Kompassin käyttöä aktiviteetin yhteydessä harkittiin, mutta siitä luovuttiin, koska reitti on helppokulkuinen. Karttaan täytyi merkitä mittakaavan koko sekä pohjoisen suunta. Tämä oli tärkeää siksi, että kartta osattaisiin asettaa oikeinpäin maastoon nähden ja jotta kartan kohteita osattaisiin havainnoida oikeassa kokoluokassa.

Asiakkaan ohjekirja, kartat sekä kätkön aineisto kätköohjetta lukuun ottamatta edustivat samanlaista teemaa. Teema koostui taustaväristä, kahdesta fontista, kahdesta fonttiväristä sekä kuvituksesta. Teemassa käytettiin Lappi-teemaa, jotta se tuntuisi yhtenäiseltä majoituksen kanssa. Kätköohje ei seurannut teemaa, jotta se erottuisi kätkön muusta sisällöstä. Tällöin se herättäisi aktiviteetista tietämättömän huomion.

7.3 Toiminnallinen ulottuvuus

Asiakkaan toiminnallinen ulottuvuus koostui ohjekirjan löytämisestä, ohjeiden lukemisesta, aktiviteetista kiinnostumisesta, aktiviteetin suorittamisesta piste pisteeltä sekä mahdollisesta palautteesta. Ohjekirjan oli tarkoitus olla mielenkiintoa herättävä ja kannustaa asiakasta tätä kautta perehtymään siihen sen löydettyään. Ohjekirjalla pyrittiin ohjaamaan asiakkaan toimintaa aktiviteetin aikana. Annetut ohjeet sekä tiedot pyrkivät turvalliseen ja mieluisaan aktiviteettiin.

Kiinnostuksen oli tarkoitus johtaa ohjeiden kokonaisvaltaiseen lukemiseen ja sitä kautta aktiviteetin kiinnostumiseen. Kiinnostuksen syntymisen jälkeen asiakas tekee mahdollisen päätöksen lähteä suorittamaan aktiviteettia. Asiakkaan päätyessä suorittamaan aktiviteetti etenee hän piste pisteeltä saamiensa tietojen mukaan. Tämän jälkeen hän palaa takaisin mökille ja halutessaan antaa palautetta joko vieraskirjaan tai suoraan ohjekirjassa olevien yhteystietojen kautta, joiden kautta asiakas voi ennen aktiviteettia tai sen aikana myös kysyä lisätietoja tai apua yrityksen henkilökunnalta. Henkilökunnan osalta nämä ovat ainoita tilanteita, jolloin he ovat konkreettisesti asiakaspalvelutilanteessa asiakkaan kanssa aktiviteetin osalta.

Palaute oli tärkeä osa aktiviteettia. Sen kautta yritys tietäisi, mitä sen mahdollisesti täytyisi muuttaa tai korjata aktiviteetissa. Palautetta ei välttämättä saada usein, koska kyseessä on omatoiminen aktiviteetti. Palaute saattaa jäädä vähäiseksi myös siksi, että suomalaiset ovat huonoja palautteen antamisessa (Yle 2012). Tämän takia asiakasta pyrittiin kannustamaan palautteen antamiseen kertomalla asiakkaan ohjekirjassa, miksi palaute on tärkeää. Palautteiden vähäisyyden takia henkilökunnan ohjekirjassa korostettiin kaikenlaisen palautteen ylös kirjaamisen tärkeyttä. Yritys valitsi palautteen antamisen väyläksi sähköpostin sekä vieraskirjan.

Yrityksen toiminnalliseen ulottuvuuteen jäi tarvittavan aineiston tulostus, ohjekirjojen lukeminen, kätköpurkkien ostaminen, niiden täyttäminen, piilottaminen sekä huoltaminen, asiakkaan auttaminen ja palautteen kuunteleminen tai lukeminen. Ohjekirjojen lukeminen ennen kätköjen tekemistä on tärkeää ja tämän takia henkilökuntaa ohjeistettiin lukemaan henkilökunnan sekä asiakkaan ohjekirja. Tämän lisäksi henkilökuntaa ohjeistettiin lukemaan myös turvallisuusasiakirja. Ohjekirjasta henkilökunta saa kaikki tarvitsemansa tiedon oikeanlaisen kätköpurkin hankintaan sen täyttämiseen sekä piilottamiseen. Huoltamisella tarkoitettiin radan kulkemista, jotta kätköjen löytyminen sekä niiden kunto sekä sisältö voidaan tarkistaa. Huoltamista suositeltiin tehtäväksi vähintään puolen vuoden välein. Asiakkaan auttaminen sekä palautteen kuunteleminen tai lukeminen ja sen käsittely ovat tärkeitä osa-alueita, jotta aktiviteettia saadaan kehitettyä ja asiakas kokee olonsa kuulluksi sekä turvalliseksi.

Opinnäytetyö toteutettiin etänä. Tämän takia yrityksellä oli aktiviteettiin tarvittava tieto ympäristöstä ja sen mahdollisista piilopaikoista. Yritys havainnollisti piilopaikkoja sekä niiden etäisyyksiä merkittävälle ne käytettäviin karttoihin. Yritys lähetti yhteensä yhdeksän vaihtoehtoista paikkaa kätköille. Näistä vaihtoehtoista käyttöön valikoitui kuusi. Pois jätetyt pisteet sijaitsivat lähellä rakennuksia tai olivat ympäristöltään huonoja valintoja kätköpaikoiksi. Erilaisia reittejä luotiin yhteensä kolme, jotta perhe voisi valita reiteistä itselleen sopivimman. Reitti 1 on pituudeltaan 3,30 km, reitti 2 1,70 km ja reitti 3 pisimmillään 7,50 km. Reittejä konkretisoitiin sekä mitattiin google mapsin avulla.

7.3.1 Symbolinen ulottuvuus

Aktiviteetin symbolinen ulottuvuus oli vahvasti perheen yhteisessä ajassa. Tämän symbolisen ulottuvuuden syntymistä tuettiin ottamalla perheet huomioon asiakasryhmänä. Tämä näkyy asiakkaalle ohjekirjan kuvituksessa sekä tekstissä. Perheen yhteistä aikaa haluttiin korostaa, koska perheen yhteinen aika on tärkeää ja se näkyy lapsen hyvinvoinnissa. Vuonna 2018 teetetystä kyselyssä kävi ilmi vastanneista vanhemmista 40 % kokevan, ettei perheellä ollut tarpeeksi yhteistä aikaa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018.) Perheet siis tarvitsevat ja toivovat yhteistä aikaa. Yhteisen ajan esteenä oli yleensä arki ja sen kiireet (Tampere 2017).

Tämän takia perheen yhteisen ajan korostaminen perhematkan majoituksen yhteydessä oli hyvä idea. Lomalla perheellä on aikaa hyvälle, laadukkaalle yhteiselle ajalle. Älylaitteet seuraavat perheitä kuitenkin lomallekin, joka voi rajoittaa perheen yhteistä aikaa. Tästä syystä perhettä kannustettiin

älylaitteettomuuteen. Ilman älylaitteita perhe kiinnittää huomionsa itse aktiviteettiin, luontoon ja yhteiseen aikaan. Itse aktiviteetilla pyrittiin luomaan perheen välille yhteishenkeä. Aktiviteetin kätköt tarkoitettiin perheen yhdessä löydettäväksi, jotta perhe pääsisi työskentelemään yhdessä.

Luonto oli merkittävä osa aktiviteettia sen ollessa aktiviteetin ympäristö. Luonnolla oli aktiviteetissa hyvinvointi sekä visuaalinen symboli. Luonnonominaisuuksista sen monimuotoisuus sekä miellyttävät luonnonmaisemat ovat merkittäviä vetovoima tekijöitä, jotka kannustavat jatkamaan aktiviteettia pidempään (Hemmi 2005, 340; Tourula & Rautio 2014, 20). Miellyttävä luontoympäristö on myös merkittävä osa elämyksellisen reittiä ja luontoaktiviteetin pohjaa (Aittokoski 2020, 3). Miellyttävässä luontoympäristössä on mukava oleskella ja se on kaunista katseltavaa. Luonnossa ollessa asiakas saisi luonnon välittömät terveysvaikutukset eli verenpaineen laskun, stressin vähenemisen sekä rentoutumisen. (Tourula & Rautio 2014, 20.)

Nämä kaksi symbolista tasoa tukivat elämyksellistä sekä muistollista tasoa. Aktiviteetin tärkein tarkoitus oli kaiken muun lisäksi tuottaa perheelle yhteinen sekä mukava elämys sekä tämän aikaan saava muistijälki. Luonnon tiedetään ylläpitävän sosiaalista hyvinvointia sekä vahvistavan yhteisöllisyyttä. (Tourula & Rautio 2014, 36.) Tämän takia luonto koettiin täydelliseksi ympäristöksi aktiviteetille.

Elämyksen muodostuminen on yksilöllistä. Tämän takia elämyksellisen arvon syntyminen ei ollut varmaa. Sen syntymistä pystyttiin ainoastaan tukemaan. (Komppula & Boxberg 2005, 26, 27, 29.) Aktiviteetilla pyrittiin siis luomaan puitteet elämykselle. Riippuu kuitenkin perheestä itsestään sekä heidän toimintatavoistaan saavatko he aktiviteetista toivomansa elämyksen. Parhaimmillaan aktiviteetista jää perheelle hauska yhteinen muisto. Aktiviteetista itsestään asiakas saa tekemisen hyödyn, jonka tarkoitus oli poistaa majoituksen yhteydessä mahdollisesti koettua tylsyyttä sekä tekemisen puutetta.

7.4 Blueprinttaus

Blueprinttaus luotiin niin, että aktiviteetin kaikki osa-alueet ovat helposti konkretisoitavissa yritykselle. Käsiteltäviä tasoja olivat asiakkaalle näkyvä sekä näkymätön taso ja näihin tasoihin kuuluvat osa-alueet. Apuna blueprinttauksen luontiin käytettiin Mika Tonderin Ideasta kaupalliseksi palveluksi, Matkailupalvelujen tuotteistaminen kirjan sivuja 100 - 101. Blueprinttauksissa käytetyt aikajanat ovat arvioita. Nolla tarkoittaa aikajanalla aktiviteetin aloittamista. Kyseistä numeroa edeltävä aika kuvaa aikaa ennen aktiviteettia ja numeron jälkeinen aika kuvaa aikaa aktiviteetin aloittamisen jälkeen.

Ohjelmopalvelun toteuttaminen lähti tuotteistamisesta. Tuotteistamisen aikana ohjelmopalvelu luotiin, jonka jälkeen se oli mahdollista toteuttaa. Henkilökunnan täytyy lukea niin henkilökunnan kuin asiakkaankin ohjekirja, jotta heille muodostuisi kokonaisvaltainen näkemys aktiviteetista. Tiedon sisäistämisen jälkeen aktiviteettia voidaan lähteä toteuttamaan. Ensimmäinen vaihe on ostaa aktiviteettiin soveltuvat kätköpurkit sekä niiden valmisteleminen eli täyttäminen tarvittavalla aineistolla.

Kätköjen ollessa valmiita voidaan ne viedä paikalleen. Ennen kuin palvelu annetaan asiakkaille, on se kuitenkin syytä testata, jotta tiedetään, kuinka aktiviteetti todellisuudessa toimii. Tämän takia testaaminen on tärkeää. Ohjekirjojen vieminen mökkeihin on vaihe, jossa aktiviteetti viimein saatetaan asiakkaalle. Tämän vaiheen jälkeen yritykselle jää enää kätköjen huoltaminen. Huoltaminen voi tapahtua asiakkaan palautteen myötä tai olla rutiinitarkastus, joita on aktiviteetin laadun takaamiseksi syytä tehdä tiettyjen väliaikojen jälkeen.

Yrityksen Blueprint osa 1

Asiakkaalle näkymätön taso				
Tuotanto	Tuotteistaminen	Henkilökunta lukee ohjekirjat		
Tukitoiminto			Piilopurkkien ostaminen	Piilopurkkien valmistelu
Aika	Kuukausia	Viikkoja	Päiviä	2 päivää

Yrityksen Blueprint osa 2

Asiakkaalle näkymätön taso			
Tuotanto	Piilojen vieminen paikalleen	Palvelun testaaminen	Ohjekirjojen ja karttojen vieminen mökkeihin
Tukitoiminto			
Aika	1 päivä	1 päivä	0

Yrityksen Blueprint osa 3

Asiakkaalle näkymätön taso	
Tuotanto	Piilojen poistaminen talven ajaksi
Tukitoiminto	Piilojen huoltaminen
Aika	6 kuukautta 7 kuukautta

Aktiviteetin ollessa itsenäisesti toteutettava ei asiakas näe ollenkaan prosessitasolla tehtäviä toimia. Asiakkaan ensimmäinen kosketus aktiviteettiin on mökistä löytyvä ohjekirja. Aktiviteetissa ei ole suoranaista palvelukontaktia vaan se tapahtuu ohjekirjan kautta. Ohjekirjasta asiakas saa kaikki aktiviteetista tarvitsemansa tiedon ja tekee sen lukemisen jälkeen mahdollisen päätöksen lähteä teke-

mään aktiviteetti. Jos asiakas lähtee suorittamaan aktiviteettia löytää hän pisteet vuoron perään järjestyksessä. Pisteitä on yhteensä maksimissaan kuusi. Löydettyään kaikki pisteet on asiakas suorittanut aktiviteetin ja hänelle jää enää paluu mökille. Päästyään takaisin mökille asiakas voi halutessaan lähettää palautetta aktiviteetista, jotta yritys osaa toimia mahdollisten kehitystoiveiden mukaisesti.

Asiakkaan blueprint osa 1

Toimintaympäristö		Mökki	
Asiakkaan polku	Asiakas saapuu mökille	Asiakas löytää ohjekirjan	Asiakas lähtee suorittamaan aktiviteettia
Palvelukontakti		Asiakas lukee ohjekirjan, perehtyy aktiviteettiin ja valitsee reitin	
Aika	48h	40h	0
Asiakkaalle näkyvä taso			

Asiakkaan blueprint osa 2

Toimintaympäristö	Luonto			Mökki	
Asiakkaan polku	Asiakas löytää kätköt yksi kerrallaan	(Asiakas syö eväät laavulla)	Asiakas löytää viimeisen kätkön	Asiakas palaa mökille	
Palvelukontakti				(Asiakas antaa palautteen)	
Aika	40min-	(+30min)	-140min	20min	(1-24h)
Asiakkaalle näkyvä taso					

7.5 Segmentointi

Asiakasryhmän määrittely tuli suoraan yritykseltä. Tämän takia asiakasryhmää käsiteltiin jo osittain teoriaosassa. Asiakasryhmäksi valittiin kotimaisten luontomatkailusta kiinnostuneet perheet. Segmentointia määrittivät siis maantieteellisen, psykograafisen sekä sosiodemograafisen tekijät. Valinnan perusteena toimi kysyntä. Yrityksen asiakkaista merkityksellinen osa on kotimaisia matkailijoita. Kotimaisten ja ulkomaalaisten matkailijoiden asiakasmäärää ei ollut selvitetty tai suhteutettu toisiinsa.

Korona-aikana kotimaisten matkailijoiden merkitys oli kuitenkin ollut merkittävä muihin matkailijoihin verrattuna. Luontomatkailijat valikoituivat toiseksi määrittäväksi segmentiksi, koska luonto on merkittävä osa Villi Lapin majoituksen ympäristöä sekä markkinointia. Kyseisen yrityksen majoituksen valitsevat henkilöt yleensä haluavatkin juuri luonnon keskelle. Luontomatkailu kattaa merkittävän osan suomalaisten matkailusta, jonka takia kyseinen segmentti oli viisas valinta. Aktiviteetilla pyrittiin sekundaariseen luontomatkailuun. Sekundaarisella luontomatkailulla tarkoitetaan matkailua, jossa matkailija viettää vain vähän hereillä olostaan luonnossa. Matkailun motiivi ei siis välttämättä

ole luontomatkailu, mutta matkailija osallistuu tästä huolimatta, esimerkiksi luontoaktiviteettiin (Hemmi 2005, 339).

Aktiviteetilla pyrittiin tuomaan jotain mukavaa sekä mielenkiintoista tekemistä majoituksen yhteyteen. Aktiviteetilla pyrittiin siis poistamaan asiakkaan tylsyys sekä toimettomuus ongelmia. Aktiviteetilla pyrittiin luomaan mielekäs, yhteinen hetki perheen kanssa, joka jättäisi muistijäljen. Tämä vastasi perhematkailijoiden yhteisten hetkien sekä muistojen tarpeeseen.

Jakelukanavien suunnittelu ei kuulunut osaksi tämän työn suunnittelua, koska aktiviteetti suunniteltiin osaksi majoituspalvelua eikä sitä näin ollen markkinoida. Aktiviteetista voidaan kuitenkin tiedottaa asiakkaita tai potentiaalisia asiakkaita. Yrityksellä ei ole aktiivisia sosiaalisen median kanavia, joten tiedottaminen aktiviteetin mahdollisuudesta voisi tapahtua ainoastaan kotisivuilla sekä varauksen yhteydessä. Ohjekirja sekä sen asettaminen mökissä näkyvälle paikalle ovat itsessään jakelukanava. Ohjekirjan nähdessään asiakas saa tiedon aktiviteetin mahdollisuudesta majoituksen yhteydessä.

7.6 Ohjekirjat

Osa tämän opinnäytetyön konkreettisia lopputulosta oli kaksi erilaista ohjekirjaa. Toinen ohjekirjoista on tarkoitettu asiakkaille ja toinen yritykselle. Henkilökunnan ohjekirjan oli tarkoitus opastaa Villi Lapin henkilökunta aktiviteetin oikeaoppiseen luomiseen. Asiakkaan ohjekirja taas opastaisi asiakkaan aktiviteetin suorittamiseen turvallisella sekä vastuullisella tavalla.

Asiakkaan ohjekirjassa käytiin läpi luonnossa liikkumisen turvallisuus, jokamiehenoikeudet, tärkeimmät ensiapuasiat, luonnon hyvinvointivaikutukset, yleiset käytössäännöt sekä tarkat ohjeet aktiviteetin tekemiseen. Lisäksi ohjekirja tuli sisältämään yrityksen yhteystiedot sekä tiedot hätänumeroon soittamista varten. Ohjekirja rakennettiin loogisesti eteneväksi. Asiakirjasta tehtiin rento ja mukava luettava. Näin ollen siitä ei ollut tarkoitus tehdä hyvin virallista. Ohjekirjalla pyrittiin kiinnittämään lapsiperheiden huomio kuvituksen avulla. Asiakkaan ohjekirjasta tehtiin tulostettava asiakirja.

Yrityksen ohjekirjaan sisällytettiin yleiset tiedot aktiviteetista, sitä koskevista säännöistä, kartoista, tarinoista, kätköistä koordinaateista ja asiakkaan palautteen hallinnoimisesta. Lisäksi siihen sisällytettiin ohjeet kätköpurkin ostamiseen, täyttämiseen, piilottamiseen, huoltamiseen sekä kauden päättämiseen. Asiakkaan pyynnöstä ohjekirjaan laadittiin ohjeet tulostukseen. Aktiviteettia havainnollistettiin blueprinttauksella sekä tuotekortilla. Ohjekirjasta tuli siis kokonaisvaltainen ja aktiviteetin toteuttaminen yksin sen avulla on mahdollista. Ohjekirjaan tehtiin palautetaulukko, asiakkaan palautteen kirjaamista varten. Yrityksen ohjekirjan lisäksi tehtiin erillinen turvallisuusasiakirja. Yrityksen ohjekirjaa voidaan käyttää tulostettuna tai elektronisena versiona.

Ohjekirja sekä turvallisuusasiakirja löytävät tämän opinnäytetyön liitteistä. Turvallisuusasiakirja tehtiin erilliseksi liitteeksi asiakirjas, jotta yrityksen on helppo käyttää sitä myöhemmin.

LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Lähdeaineistona käytettiin paljon erilaisia nettisivustoja sekä painettuja kirjoja. Osa tekstistä käytti paljon nettilähteitä. Tällaisia osioita ovat, esimerkiksi geokätköily, luonnossa liikkuminen sekä Lappi. Geokätköilyssä sekä luonnossa liikkumisen osalta kyseessä ovat tunnetut ja näin ollen luotettavat harrastesivustot. Kyseisillä sivuilla ei yleensä ole näkyvillä julkaisuaikaa. Sivut ovat kuitenkin aktiivisia ja näin ollen esillä oleva tieto on yleensä päivitettyä sekä ajankohtaista.

Lappia käsittelevässä kappaleessa on käytetty paljon Lapland-sivustoa, joka on Lapland Above Ordinary hankkeen sivusto. Hankkeen tehtävä on vahvistaa Lappi-brändiä. Hanke on Euroopan unionin ja Suomen valtion rahoittama. (Eura 2014 2020.) Lapland on käyttänyt infograafeissaan Tilastokeskuksen tietoja. Tilastokeskus on tilastointia varten perustettu Suomen valtion virasto. Näin ollen tiedot ovat luotettavia. (Tilastokeskus 2019b.) Nettisivujen osalta pyrittiin suosimaan virallisia sivustoja sekä alkuperäistä lähdettä sen ollessa mahdollista.

Työssä käytettiin useampana lähteenä uutista. Useimmat uutislähteet ovat Yleltä. Näiden lähteiden osalta Yleä suosittiin, koska se koettiin luotettavimmaksi lähteeksi uutisten osalta. Tämä johtuu siitä, että Yle on lähes kokonaan Suomen valtion omistuksessa (Yle 2020). Tutkimusten perusteella on myös todettu suomalaisten kokevan Ylen luotettavimmaksi uutislähteeksi (Yle 2021). Muiden nettilähteiden taustoja tutkittiin ennen niiden käyttämistä osana työtä.

Painettujen lähteiden osalta pyrittiin suosimaan mahdollisimman kattavia kirjoja. Ennen kirjojen käyttämistä niiden taustat selvitettiin ja tekstiä arvioitiin oman tiedon pohjalta. Kirjoissa suosittiin myös ammattitaitoisiksi tiedettyjen henkilöiden teoksia. Mika Tonderia käytettiin työssä paljon, koska hänen kirjaansa käytettiin tuotteistamisen apuna. Tästä johtuen kirjaa käytettiin myös paljon teorian lähteenä.

Kaikkia lähteitä tutkittiin lähdekriittisesti. Lähteitä etsiessä ja niitä tarkistaessa luotettiin opintojen tuomaan tietoon alasta ja sen osaajista. Työ rakennettiin mahdollisimman luotettavaksi omien tietojen sekä taitojen rajoissa.

POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda luontoaktiiviteetti lapsiperheille Villi Lappi Oy:n tarjoaman mökkimajoituksen yhteyteen. Aktiiviteetin tarkoitus oli tuoda lisäarvoa asiakkaan majoituskokemukseen. Yritys toivoi helposti toteutettavissa olevaa aktiiviteettiä, joka työllistäisi henkilökuntaa mahdollisimman vähän. Työ onnistui tavoitteessa, koska aktiiviteetti on luotu segmenttiä ja annettuja toiveita noudattaen. Aktiiviteetti on omatoimisesti toteutettava ja se työllistää henkilökuntaa merkittävästi ainoastaan keväisin ja syksyisin, jolloin aktiiviteetin kätköt viedään ja haetaan pois paikoiltaan. Lisäksi aktiiviteetti luotiin koko perhettä kiinnostavaksi sekä osallistavaksi. Segmentti otettiin huomioon myös asiakkaan ohjekirjan muotoilussa sekä kuvituksessa.

Aihe opinnäytetyöhön saatiin myöhään keväällä 2020. Opinnäytetyön lähtökohtana oli luoda luontoaktiiviteetti aiheenantajalle. Mielenkiinto aihetta kohtaan sai alkunsa mielenkiinnosta luontoaktiiviteetteja sekä luontoa kohtaan. Kyseinen mielenkiinto kumpuaa lapsuudenmuistoista. Kyseiset muistot tukivat prosessia ja loivat sille pohjaa. Opinnäytetyö lähti liikkeelle ideoinnista, jonka jälkeen yrityksen kanssa käytiin palaveri. Palaverissa täsmennettiin yrityksen tarpeita sekä toiveita. Palaverin jälkeen aktiiviteetille asetettiin segmentti sekä sesonki. Kyseiset päätökset tulivat yritykseltä. Päätökset määrittivät ja rajasivat työtä toimien samalla reunaehtoina.

Työn tekeminen aloitettiin teorialla kesällä 2020. Työn oli tarkoitus valmistua talven aikana muun opiskelun ohessa. Syksyn ja talven aikana harjoittelu vei kuitenkin merkittävän osan ajasta ja hidasti opinnäytetyön etenemistä. Tämän takia kirjoittaminen jäi hetkelliseksi tauolle jatkuen jälleen joulun aikana. Uusi tavoite oli saada opinnäytetyö valmiiksi kevään aikana, joka saavutettiin. Alkutilvesta teoriaosaa jatkettiin. Samalla alettiin suunnitella itse aktiiviteettiä sekä sen tekniikkaa.

Teorian rajaaminen oli aluksi hankalaa. Tietyistä osa-alueista tietoa löytyi todella paljon. Toisista tietoa taas ei tuntunut löytyvän ollenkaan. Alkuun teoria oli myös huonosti rakennettu. Se sisälsi osa-alueita, jotka eivät olleet oleellisia työn osalta. Työn jatkuessa tauon jälkeen teoriasta alkoi kuitenkin muodostua selkeä sekä konkreettinen mielikuva, jota lähdettiin toteuttamaan. Tässäkään vaiheessa teoria ei ollut kuitenkaan tarpeeksi rajautunut ja tekstiä tuotettiin liikaa. Tekstin tuottamisen jälkeen teoria saatiin kuitenkin rajattua lopulliseksi kokonaisuudeksi.

Haasteellisin osa työssä oli tekniikan luominen. Tekniikan suunnittelu aloitettiin sulkemalla vaihtoehtoja pois kaikki epätoimiviksi koetut toimintatavat. Lopullisessa tekniikassa jouduttiin yhdistämään suunnistus, geokätköily sekä koordinaatisto. Aktiiviteetin toimimiseksi jouduttiin siis kehittämään täysin uusi tekniikka. Kyseinen suunnittelutehtävä oli täysin uusi sekä haastavaa. Toivotun lopputuloksen saavuttamiseksi tarvittiin paljon teoreettista ajattelutyötä, joka lopulta toi tulosta.

Työn lopputuloksena syntyi kaksi ohjekirjaa, turvallisuusasiakirja sekä aktiiviteetissa tarvittava tulostettava aineisto. Kaikki aineisto pyrittiin luomaan mahdollisimman kattavaksi sekä helposti käytettäväksi ja ymmärrettäväksi. Työ sisältää paljon materiaalia ja on kooltaan merkittävän laaja. Työ vei paljon enemmän aikaa ja työtä kuin aluksi oletettiin. Työstä tuli suuri, mutta samaan aikaan kattava.

Työ oli myös monipuolinen, jonka ansiosta sitä tehdessä päästiin käyttämään ja vahvistamaan tietoa sekä osaamista useammalla osa-alueella. Tämä teki työstä mielekkään tehtävän.

Työ oli hyvin itsenäinen. Yritys antoi ohjelmalvelua varten ainoastaan rajaehdoja segmentin sekä sesongin kautta. Lisäksi yritys valitsi esitetyistä ideoista itselleen sopivimman. Tämän jälkeen tehtävät valinnat sekä päätökset aktiviteetin osalta olivat itsenäisiä. Tämä vaati itsensä johtamista ja koulussa opittujen tietojen ja taitojen hyödyntämistä. Opittu tietotaito täytyi ottaa käyttöön tuotteistamisessa, jolloin niiden käyttö konkretisoitui. Työssä käytettiin apuna Mika Tonderin Ideasta kaupalliseksi palveluksi: Matkailupalvelujen tuotteistaminen kirjaa. Kirjassa esitettävä tuotteistamistapa oli osittain tuttu. Tuotteistamisen tapaa ei aikaisemmin oltu käytetty kuitenkaan kokonaisuudessaan tai itsenäisesti. Ohjelmalvelun tuotteistaminen alusta loppuun asti yksin oli suuri vastuu.

Työ on toimiva kokonaisuus, josta voi olla ylpeä. Tuotteistamisprojekteista opittiin paljon uutta ja samanlaista projektia aloittaessa moni asia tehtäisiin toisin. Teoriaan perehdyttäisiin alusta lähtien paremmin. Sen osalta tehtäisiin useampia luonnoksia sekä suunnitelmia mahdollisista sisällysluettelosta teorian konkretisoimisesta pidemmälle. Aikataulutuksesta tehtäisiin selkeämpi ja sitä varten tehtäisiin viikoittainen aikataulu työn osalta. Työ pyrittäisiin tekemään myös aavistuksen helpomalla tekniikalla tai työ jaettaisiin kahdelle hengelle.

Työ on itsessään itsenäinen ja täysin toimiva kokonaisuus. Se ei siis tarvitse merkittävästi lisää kehittämistä. Aktiviteetin kääntäminen englanniksi on kuitenkin suotavaa, jotta se olisi ulkomaalaistenkin perheiden saatavissa. Villi Lapin tarpeista riippuen aartenetsintäaktiviteetin rinnalle voitaisiin luoda myös muutama kevyt aktiviteetti. Ideoiduista aktiviteeteista ohjeet, esimerkiksi tähtien sekä revontulien bongaukseen voisivat olla hyviä vaihtoehtoja. Työn yhteydessä kävi myös ilmeiseksi, ettei suomalaisten lapsiperheiden matkailua ole tutkittu paljon. Suomalaisten erityispiirteitä matkailijoina ei ole myöskään tutkittu merkittävässä määrin.

LÄHTEET

- Acutt, Mark 2015. The 4Ps of Marketing. Verkkosivusto. <https://marketingmix.co.uk/4ps-marketing/> Viitattu: 9.2.2021
- Aittokoski, Virpi 2020. Luontoaktiiviteettien tuotesuosituksset. Pdf-tiedosto. https://www.businessfinland.fi/4a834b/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2020/visitfinland_luontoaktiiviteettien-tuotesuosituksset_2020.pdf Viitattu 25.2.2021
- Amjad, Fatima, Farooq, Muhammad Nazim, Batool, Rubia & Irshad, Anam 2020. Frequency of wrist pain and its associated risk factors in students using mobile phones. Verkkojulkaisu. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7260896/> Viitattu: 27.1.2021
- Anttila, Essi 2018. Ympäristövastuullisen vaeltajan verkko-opas. Pdf-tiedosto. <https://retki-paikka.fi/wp-content/uploads/2019/10/ymp%C3%A4rist%C3%B6vastuullisen-vaeltajan-opas.pdf> Viitattu: 18.1.2020
- Business Finland julkaisuaika tuntematon. Luontomatkailu. Verkkojulkaisu. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/tuotekehitys-ja-teemat/luontomatkailu/> Viitattu 1.7.2020
- Carr, Neil 2011. Children's and Families' Holiday Experience. New York Routledge. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.savonia.fi/lib/savoniafi/reader.action?docID=684036> Viitattu: 12.2.2021
- Castrén, Maaret, Korte, Henna & Myllyrinne, Kristiina 2017. Lämpösairaudet ja kylmän aiheuttamat vammat. Verkkojulkaisu. https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=spr00010#s1 Viitattu: 15.1.2021
- Cherry, Kendra 2020. What Is a Digital Detox?. Verkkosivusto. <https://www.verywellmind.com/why-and-how-to-do-a-digital-detox-4771321> Viitattu 18.1.2021
- Egger, Inta, Lei, Sut Ieng & Wassler, Philipp 2020. Digital free tourism – An exploratory study of tourist motivations. Verkkojulkaisu <https://www.sciencedirect-com.ezproxy.savonia.fi/science/article/pii/S0261517720300248?via%3Dihub#bib55> Viitattu: 27.1.2021
- Eura 2014. Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittaman hankkeen kuvaus. Verkkojulkaisu. <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projekтикoodi=A76004> Viitattu: 10.4.2021
- Fernández, Inari & Lahti, Inna-Pirjetta 2012. Lapsiperheen matka käsikirja. Helsinki: Johnny Kniga
- Geocaching julkaisuaika tuntematon.a. Geocache hiding guidelines. Verkkojulkaisu. <https://www.geocaching.com/play/guidelines> Viitattu 19.1.2021
- Geocaching julkaisuaika tuntematon.b. Hide your cache. Verkkojulkaisu. <https://www.geocaching.com/help/index.php?pg=kb.chapter&id=128&pgid=73> Viitattu 19.1.2021
- Geocaching julkaisuaika tuntematon.c. Submit your cache page. Verkkojulkaisu. <https://www.geocaching.com/help/index.php?pg=kb.chapter&id=97&pgid=297> Viitattu 20.1.2021

- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.a. Historia. Verkkosivusto <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/historia/> Viitattu 19.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.b. Opas. Verkkosivusto <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/> Viitattu 19.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.c. Geokätkön julkaiseminen Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/geokatkojen-piilottaminen/geokatkon-julkaiseminen/> Viitattu 20.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.d. Löydön kirjaaminen Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/geokatkojen-etsiminen/loydon-kirjaaminen/> Viitattu 19.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.e. Etiketti. Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/etiketti/> Viitattu 19.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.f. Huomaamaton etsintä. Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/geokatkojen-etsiminen/huomaamaton-etsinta/> Viitattu 19.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.g. Kätkötyypit. Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/katkotyypit/> Viitattu 20.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.h. Kätköpurkit. Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/geokatkojen-piilottaminen/katkopurkit/> Viitattu 19.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.i. Geokätköjen koot. Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/geokatkojen-piilottaminen/geokatkojen-koot/> Viitattu 19.1.2021
- Geokätköt.fi julkaisuaika tuntematon.j. Miten teen hyvän geokätkön. Verkkosivusto. <https://xn--geoktkt-8wa8n.fi/opas/geokatkojen-piilottaminen/miten-teen-hyvan-geokatkon/> Viitattu 19.1.2021
- Green, Kate 2019. How do smart phones damage your eyes?. Blogi. <https://www.optimax.co.uk/blog/smart-phones-damage-eyes/> Viitattu: 27.1.2021
- Hemmi, Jorma 2005. Matkailu, ympäristö, luonto osa1. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy
- Iivanainen, Sari 2020. Tietoja Villi Lapista. Yksityinen sähköpostiviesti 22.9.2020. Viestin saaja: Jaana Tanskanen
- Iivari, Pekka 2013. Turvasatanen: Näkökulmia turvallisuuden huomioimiseen ammattimaisessa wildlife-matkailussa. Visit Finland. Pdf-tiedosto. <https://www.businessfinland.fi/4accdb/globalassets/finnish-customers/02-build-your-network/visit-finland/julkaisut/of-turvasatanen.pdf> Viitattu: 28.1.2020
- InfoFinland.fi 2021. Mikä on perhe?. Verkojulkaisu. <https://www.infofinland.fi/fi/elama-suomessa/perhe/mika-on-perhe> Viitattu: 12.3.2021
- Jung, Sang In, Lee, Na Kyung, Kang, Kyung Woo, Kim, Kyoung & Lee, Do Youn 2016. The effect of smartphone usage time on posture and respiratory function. Verkojulkaisu. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4756000/> Viitattu: 27.1.2021
- Keisteri-Sipilä, Elli 2017. Liikuttava Luonto lähellä koko perhettä. Helsinki: Metsäkustannus Oy

Kesko 2020. Kyselytutkimus: Roadtrip kiinnostaa tänä kesänä suomalaisia – Reissuun omalla autolla ja yöksi hotelliin. Verkkojulkaisu. <https://www.kesko.fi/media/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/2020/kyselytutkimus-roadtrip-kiinnostaa-tana-kesana-suomalaisia--reissuun-omalla-autolla-ja-yoksi-hotelliin/> Viitattu: 11.3.2021

Køhn, Øystein 2005. Mennään retkelle kesäretkeilijän käsikirja. Hämeenlinna: Karisto oy

Komppula, Raija & Boxberg, Matti 2005. Matkailuyrityksen tuotekehys Helsinki: Edita Prima Oy

Kuluttajaturvallisuuslaki 2015/1510 <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110920> Viitattu: 18.2.2021

Lapland 2019a. Infograafi: 10 faktaa Lapin matkailusta 2018. Verkkojulkaisu. <https://www.lapland.fi/fi/faktat-ja-tilastot/infograafi-10-faktaa-lapin-matkailusta-2018/> Viitattu: 13.2.2021

Lapland 2019b Infograafi 10 faktaa Lapin talvimatkailusta. Verkkojulkaisu. <https://www.lapland.fi/fi/faktat-ja-tilastot/infograafi-10-faktaa-lapin-talvimatkailusta/> Viitattu: 13.2.2021

Lapland 2020a. Infograafi: 10 faktaa Lapin matkailusta 2019. Verkkojulkaisu. <https://www.lapland.fi/fi/business/infograafi-10-faktaa-lapin-matkailusta-2019/> Viitattu: 13.2.2021

Lapland 2020b. Infograafi: 10 faktaa Lapin kesämatkailusta 2019. Verkkojulkaisu. <https://www.lapland.fi/fi/faktat-ja-tilastot/infograafi-10-faktaa-lapin-kesamatkailusta-2019/> Viitattu: 13.2.2021

Lapland 2021. Infograafi: 10 faktaa Lapin matkailusta 2020. Verkkojulkaisu. <https://www.lapland.fi/fi/business/infograafi-10-faktaa-lapin-matkailusta-2020/> Viitattu: 13.2.2021

Loukasmäki, Artto 2018. Kun suomalainen etäännyy luonnosta, tulee hänen palauttamisestaan sen pariin bisnes. Verkkojulkaisu. <https://yle.fi/uutiset/3-10487908> Viitattu: 22.3.2021

Luonnonsuojelulaki 2009/1. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096#L1P5a> Viitattu 27.1.2021

Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. a. Aloitteleva retkeilijä. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/aloittelevaretkeilija> Viitattu 14.7.2020

Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. b. Muu vaatetus. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/varusteet/vaatetus/muuvaatetus> Viitattu 14.7.2020

Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. c. Turvallisuus. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/turvallisuus> Viitattu 14.7.2020

Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. d. Avun kutsuminen. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/turvallisuus/hatatilanteet/avunkutsuminen> Viitattu 14.7.2020

Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. e. Lasten kanssa retkeily. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/lastenkanssaretkeily> Viitattu 14.7.2020

Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. f. Turvallisen retken suunnittelu. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/retkeilynabc/turvallisenretkensuunnittelu> Viitattu 14.7.2020

- Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. g. Kunnioita luontoa. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/retkietiketti/kunnioitaluontoa> Viitattu 14.7.2020
- Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. h. Vie mennessäsi se, minkä toit tullessasi. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/roskatonretkeily> Viitattu 14.7.2020
- Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. i. Jokamiehen oikeudet ja -velvollisuudet. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/jokamiehenoikeudet> Viitattu 14.7.2020
- Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. j. Geokätköily. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/geokatkoily> Viitattu 14.7.2020
- Luontoon.fi julkaisuaika tuntematon. k. Aktiviteetit. Verkkojulkaisu. <https://www.luontoon.fi/aktiviteetit> Viitattu 14.7.2020
- Lyytinen, Jukka & Reini, Antti 2018. Metsä: hyvää mieltä ja rentoa oloa luonnosta. Helsinki: Like
- Maaseudun tulevaisuus 2017. Geokätköilyssä ikäviä lieveilmiöitä. Verkkojulkaisu. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/puheenaiheet/mielipide/geok%C3%A4tk%C3%B6ilyss%C3%A4-ik%C3%A4vi%C3%A4-lieveilmi%C3%B6it%C3%A4-1.205680> Viitattu: 20.1.2020
- Mielenterveystalo julkaisuaika tuntematon. Luonto arjessa. Verkkojulkaisu. https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/oppaat/tietoa_luonnon_hyvinvointivaikutuksista/Pages/luontokokemus_oikeasti.aspx Viitattu: 12.4.2020
- Niinikangas, Kalle & Ropponen, Ville 2013. Savukeitaan matkaoppaat: Lasten kanssa matkalla Turku: Savukeidas Oy
- Pape-Mustonen, Terhi 2017. Lisää kokemuksia geokätköilyn ongelmista: "Yli 3 000 autoa ylimääräisenä yksityistiellä". Verkkojulkaisu. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/lis%C3%A4%C3%A4-kokemuksia-geok%C3%A4tk%C3%B6ilyn-ongelmista-yli-3-000-autoa-ylim%C3%A4%C3%A4r%C3%A4isen%C3%A4-yksityistiell%C3%A4-1.207518> Viitattu: 20.1.2020
- Puustinen, Arja & Rouhiainen, Ulla-Maija 2007. Matkailumarkkinoinnin teorioita ja työkaluja. Helsinki: Edita Publishing Oy
- Ranua 2018a. Rohkea Ranua - Arktinen kunta innostaa uuteen. Verkkojulkaisu <https://www.ranua.fi/Kunta-Paatokset/Ranuan-kunta/Rohkea-Ranua-kuntastrategia> Viitattu: 23.3.2021
- Ranua 2018b. Kuntastrategia 2019-2030. Verkkojulkaisu. <https://www.ranua.fi/loader.aspx?id=3cb2d440-e3f6-447a-a972-f94b367f1165> Viitattu: 23.3.2021
- Ranua 2020. Yleistietoa Ranuasta. Verkkojulkaisu. <https://www.ranua.fi/Kunta-Paatokset/Ranuan-kunta/Yleistietoa-Ranuasta> Viitattu: 29.1.2021
- Ruokangas, Perttu 2020a. Korona moukaro i Lapin matkailua myös lokakuussa. Verkkojulkaisu. <https://yle.fi/uutiset/3-11666589> Viitattu: 2.2.2021

- Ruokoski, Vilma 2018. Tiesitkö, että kivipino kansallispuiston tunturissa rikkoo lakia. Verkkojulkaisu. <https://yle.fi/uutiset/3-10367359> Viitattu: 24.1.2020
- Salumäki, Tiina 2019. Yle Luonnon kysely: Suomalainen on yllättävän vahvasti luontoihminen – sienestys, kalastus ja kansallispuistot eivät silti kiinnosta useimpia. Verkkojulkaisu. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/09/27/yle-luonnon-kysely-suomalainen-on-yllattavan-vahvasti-luontoihminen-sienestys> Viitattu 1.7.2020
- Satokangas, Pasi 2019. Matkailun välittömät talousvaikutukset Ranualla. Pdf-tiedosto. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/166644/Pasi%20Satokangas%20Matkailun%20va-littomat%20talousvaikutukset%20Ranualla%20artikkeli%20Lumen%201%202019.pdf?sequence=2&isAllowed=y> Viitattu: 18.12.2020
- Savolainen, Varpu, Lakanen, Jani & Hernelahti, Miika 2009. Suunnistus: metsästä elämyksiä. Helsinki: Edita Publishing Oy
- Sievers, Kristian 2019. Lapin matkailustrategia 2020-2023. Pdf-tiedosto. https://arcticsmartness.eu/wp-content/uploads/Matkailu_tilannekuvaraportti_web.pdf Viitattu 25.6.2020
- Smith, Bert & Melissen, Frans 2018. Sustainable Customer Experience Design Co-creating Experiences in Events, Tourism and Hospitality. Abingdon, Oxon: Routledge
- Strutner, Suzy 2015. 'Digital Detox' Becomes A Real-Life Word, Gets Added To Oxford Dictionary Online. Verkkojulkaisu. https://www.huffpost.com/entry/digital-detox_n_3836583 Viitattu: 15.1.2021
- Suomen eläinsuojelu julkaisuaika tuntematon. Roskattomuus. Verkkojulkaisu. <https://sey.fi/luonnonelaimet/luonnonelaimet/luonnonelainten-auttaminen/roskattomuus/> Viitattu: 24.1.2020
- Suomen suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.a. Suunnistus ja jokamiehen oikeus. Verkkojulkaisu. <https://www.suunnistusliitto.fi/harraste/suunnistuksen-alkheet/suunnistus-ja-jokamiehenoikeus/> Viitattu 22.1.2021
- Suomen suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.b. Suunnistus. Verkkojulkaisu. <https://www.suunnistusliitto.fi/liitto/suunnistuksen-lajimuodot/suunnistus/> Viitattu 21.1.2021
- Suomen suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.c. Suunnistussanasto. Verkkojulkaisu. <https://www.suunnistusliitto.fi/media/suunnistussanasto/> Viitattu 22.1.2021
- Suomen suunnistusliitto julkaisuaika tuntematon.d. Jäsenseurat & alueet. Verkkojulkaisu. <https://www.suunnistusliitto.fi/seurat/info/jasenseurat-alueet/> Viitattu 22.1.2021
- Suomenlatu julkaisuaika tuntematon.a. Geokätköily. Verkkojulkaisu. <https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lajit/geokatkoily-2.html> Viitattu 19.1.2021
- Suomenlatu julkaisuaika tuntematon.b. Lodjaus. Verkkojulkaisu. <https://teljanlatu.suomenlatu.org/lajit/lodjaus/> Viitattu: 24.2.2021

- Suomisanakirja julkaisuaika tuntematon.a. Aktiviteetti. Verkkosivusto. <https://www.suomisanakirja.fi/aktiviteetti> Viitattu 3.7.2020
- Suomisanakirja julkaisuaika tuntematon.b. Ohjelmapalvelu. Verkkosivusto. <https://www.suomisanakirja.fi/ohjelmapalvelu> Viitattu 18.1.2021
- Tampere 2017. Kysely sen kertoo: yhteinen aika on tärkeää lapsiperheiden hyvinvoinnille. Verkkojulkaisu. <https://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/ajankohtaista/blogit/U4fDozgy.html> Viitattu: 23.3.2021
- Tarssanen, Sanna 2007. Elämystuottajan käsikirja 5.painos. Rovaniemi: Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus
- Tarssanen, Sanna julkaisuaika tuntematon. Kiinalaisten matkailijoiden ryntäys ja muita myyttejä – yli 10 faktaa Lapin matkailusta. Nousukäyrällä blogi. <https://www.lapland.fi/fi/nousukayralla-blogi/kiinalaisten-matkailijoiden-ryntays-ja-muita-myytteja-yli-10-faktaa-lapin-matkailusta/> Viitattu: 13.2.2021
- Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2018. Kouluterveyskysely: Perheen yhteinen aika heijastuu vahvasti lapsen hyvinvointiin ja oppimiseen. Verkkojulkaisu. <https://thl.fi/fi/-/kouluterveyskysely-perheen-yhteinen-aika-heijastuu-vahvasti-lapsen-hyvinvointiin-ja-oppimiseen> Viitattu: 23.3.2021
- Tilastokeskus 2019. a. Kotimaanmatkailu. Verkkojulkaisu. https://www.stat.fi/til/smat/2018/smat_2018_2019-03-28_kat_002_fi.html Viitattu: 12.2.2021
- Tilastokeskus 2019. b. Tilastokeskus. Verkkojulkaisu. <https://www.stat.fi/org/index.html> Viitattu: 10.4.2021
- Tilastokeskus 2020. a. Suomalaisten matkailu Keski-Eurooppaan kasvoi vuonna 2019. Verkkojulkaisu https://www.stat.fi/til/smat/2019/smat_2019_2020-06-11_tie_001_fi.html Viitattu: 12.2.2021
- Tilastokeskus 2020. b. Suomalaisten matkailu keskittyi kotimaahan kesällä 2020. Verkkojulkaisu. https://www.stat.fi/til/smat/2020/14/smat_2020_14_2020-11-05_tie_001_fi.html Viitattu: 12.2.2021
- Tilastokeskus 2020. c. Suomalaisista 83 prosenttia teki ainakin yhden vapaa-ajanmatkan vuonna 2019. Verkkojulkaisu. https://www.stat.fi/til/smat/2019/smat_2019_2020-06-11_kat_005_fi.html Viitattu: 12.2.2021
- Tilastokeskus 2020. d. Kotimaanmatkailu. Verkkojulkaisu. https://tilastokeskus.fi/til/smat/2019/smat_2019_2020-06-11_kat_002_fi.html Viitattu: 12.2.2021
- Tilastokeskus 2020. e. Suomalaisten matkailu 2019. Pdf-tiedosto. https://www.stat.fi/til/smat/2019/smat_2019_2020-06-11_fi.pdf Viitattu: 11.4.2021
- Tilastokeskus 2021. Suomalaisten kotimaan mökkimatkailu lisääntyi vuonna 2020. Verkkojulkaisu. https://www.stat.fi/til/smat/2020/smat_2020_2021-03-30_tie_001_fi.html Viitattu: 11.4.2021
- Tilastokeskus julkaisuaika tuntematon. a. Käsitteet. Kotimaanmatkailu. Verkkojulkaisu. <https://www.stat.fi/meta/kas/kotimmatkailu.html> Viitattu: 12.2.2021

- Tilastokeskus julkaisuaika tuntematon. b. Käsitteet. Lapsiperhe. Verkkojulkaisu. <https://www.stat.fi/meta/kas/lapsiperhe.html> Viitattu: 12.2.2021
- Tonder, Mika 2013. Ideasta kaupalliseksi palveluksi. Vantaa: Restamark oy
- Tourula, Marja & Rautio, Raja 2014. Terveyttä luonnosta. Pdf-tiedosto. https://www.oulu.fi/sites/default/files/content/Terveytt%C3%A4_luonnosta.pdf Viitattu: 3.7.2020
- Tuulaniemi, Juha 2011. Palvelumuotoilu. Hämeenlinna: Talentum Mediamatk Oy
- Tuunanen, Pekka, Tarasti, Markus & Rautiainen, Anne 2012. Jokamiehenoikeudet ja toimiminen toisen alueella. Ympäristöministeriö. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38797/SY30_2012_Jokamiehenoikeudet.pdf?sequence=1 Viitattu: 24.1.2020
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2019a. Kotimaanmatkailu. Verkkojulkaisu. <https://tem.fi/kotimaanmatkailu> Viitattu 26.6.2020
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2019b. Selvitys kotimaanmatkailun kehittämistarpeista. Verkkojulkaisu. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161636/34_19_Selvitys_kotimaanmatkailu.pdf?sequence=4&isAllowed=y Viitattu: 9.2.2021
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Matkailu lukuina. Verkkojulkaisu <https://tem.fi/matkailu-lukuina> Viitattu: 13.2.2021
- Verhelä, Pauli & Lackman, Pekka 2003. Matkailun ohjelmopalvelut : matkailuelämyksen tuottaminen ja toteuttaminen. 1.painos Helsinki: WSOY
- Verhelä, Pauli 2007. Matkailun ohjelmopalvelujen turvallisuus. Helsinki: Edita Prima Oy
- Verhelä, Pauli 2014. Matkailun perusteet. 1.painos. Kuopio: SH Traveledu Oy
- Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.a. Etusivu. Verkkojulkaisu. <http://www.villilappi.fi/fi/Etusivu.html> Viitattu 3.2.2021
- Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.b. Mökit. Verkkojulkaisu. <http://www.villilappi.fi/fi/M%C3%B6kit+villilappi.html> Viitattu 3.2.2021
- Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.c. Villi Lappi. Verkkojulkaisu. <http://www.villilappi.fi/fi/Villi+Lappi.html> Viitattu 3.2.2021
- Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.d. Villi Lappi. Verkkojulkaisu. <http://www.villilappi.fi/fi/K%C3%A4yntikohteita.html> Viitattu 3.2.2021
- Villi Lappi julkaisuaika tuntematon.e. Villi Lappi. Verkkojulkaisu. <http://www.villilappi.fi/fi/Kultavaus.html> Viitattu 4.2.2021
- Virtanen, Anniina 2019. Suurtutkimus paljastaa: Perheissä ei ole tarpeeksi yhteistä aikaa – älylaitteisiin liittyvä tutkimus toteutetaan Kauniaisissa. Verkkojulkaisu. <https://www.lansivayla.fi/paikalliset/1206557> Viitattu: 27.1.2021

Yle 2012. Suomalaiset ovat arkoja antamaan palautetta. Verkojulkaisu. <https://yle.fi/uutiset/3-5560513> Viitattu: 11.3.2021

Yle 2020. Yle pähkinäkuoressa. Verkojulkaisu. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/yleisradio/yle-pahkinan-kuoressa> Viitattu: 22.3.2021

Yle 2021. Tutkimus: Ylen uutisointiin luotetaan eniten – Iltapäivälehtien uutisointiin luottaa noin joka neljäs vastaaja. Verkojulkaisu. <https://yle.fi/uutiset/3-11741329> Viitattu: 22.3.2021

Ylikoski, Tuire 1999. Unohtuiko asiakas?. 2 painos Keuruu: Ky-Palvelu Oy

LIITTEET

LIITE1: ASIAKKAAN OHJEKIRJA

Aartenetsintä

Villi
LAPPI

Lähde seikkailuun!

Hei! Olet löytänyt ohjekirjan aartenetsintään.

Aartenetsintä on koko perheen innostava, suunnistuksen sekä geokätköilyn pohjalta tehty luontoaktiiviteetti.

Aktiiviteetti on omatoiminen. Voit siis toteuttaa tämän aktiiviteetin itsenäisesti tämän ohjekirjan avulla. Tämä aktiiviteetti korostaa perheen yhteistä aikaa sekä innostaa koko perhettä luonnon pariin. Aktiiviteetti on saatavilla kevään, kesän ja syksyn aikana.

Ennen kuin lähdet seikkailemaan, pyydämme sinua lukemaan tämän ohjekirjan kokonaisuudessaan, jotta saisit mahdollisimman hyvän perehdytyksen aktiiviteetin suorittamisesta vastuullisesti sekä turvallisesti.

Hello! You have found the treasure hunting manual! Sadly this manual is only available in Finnish for the time being. We still recommend exploring the beautiful nature around the cabin, but don't wander too far off so you can find your way back. You can use the activity map to guide you as you wander around the area. The explanations for the map symbols can be found under the aktiiviteetti section. The cabin areas are marked with a green circle. Remember to take a fully charged mobile phone with you when you go. We hope you have a pleasant stay!

Sisällys

Hyvinvointia luonnosta	4
Luontoon.....	5
Ensiapu.....	9
Hätätilanteessa	12
Aktiviteetti	13

Teksti:

Jaana Tanskanen

Hätätilanne & ensiapu:

Punainen Risti

Karttamerkit:

Maanmittauslaitos

Kuvat:

Kannen metsäkuva skitterphoto Peter Heeling

Kannen oksat Freepik Azerbaijan_stockers

Kuvakkeet:

Microsoft

Piirroksat:

Jaana Tanskanen

Ulkoasu:

Jaana Tanskanen

Julkaisija:

Villi Lappi 2021

Yhteystiedot:

Villi Lappi

info@villilappi.fi

Hyvinvointia luonnosta

Miksi juuri sinun kannattaisi lähteä luontoon?

Tiesitkö luonnon vaikuttavan kokonaisvaltaisesti kaiken ikäisten hyvinvointiin sekä terveyteen?

Luonnossa liikkuminen laskee verenpainetta ja johtaa kohentuneeseen mielialaan sekä itsetuntoon. Tämä laskee stressiä ja johtaa rentoutumiseen. Tätä kautta luonto lievittää masennusta, jännittyneisyyttä, suuttumusta, väsymystä, ärtymystä sekä sekavuutta.

Luonnon vaihteleva maasto on hyvä liikuntaympäristö kaiken ikäisille. Luonnossa liikkumisesta hyötyy varsinkin lapsen vasta kehittyvä motoriikka ja lihaksisto. Lapsille luonto onkin hyvä ja kehittävä ympäristö. Luonto on lapsille myös mieluisa ympäristö, koska se on kuin ihmemaa, joka innostaa seikkailemaan aivan toisella tavalla kuin muu ympäristö. Tämän takia luonto on täydellinen näyttämö mielikuvitusrikkaille leikeille, jotka vahvistavat lapsen itseilmaisua, itsetuntoa ja itsenäistymistä.

Luonto ylläpitää sosiaalista hyvinvointia sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä, jonka takia luonnossa liikkuminen varsinkin perheen kanssa on mahtava idea. Luonnosta hyötyvät kuulo-, haju- ja tuntoaisti, hahmotuskyky sekä tasapaino.

Luontoon

Mitä kaikkea täytyy ottaa huomioon luontoon lähtiessä?

Retken suunnittelu on hyvä aloittaa sääennusteen tarkistuksella. Retken tekeminen hyvässä säässä sekä säähän sopivilla varusteilla on mukavampaa. Sääennusteesta huolimatta sää voi kuitenkin yllättää. Tämän takia sateenvarjon, ylimääräisen päällysvaateen ja varavaateen mukaan ottaminen voi olla viisasta.

Vaatetus on tärkeä osa mukavaa retkeilyä sekä sen turvallisuutta. Hyvät, tukevat jalkineet sekä olosuhteisiin sopivat vaatteet ovat hyvä lähtökohta. Tilanteen salliessa suosi värikkäitä vaatteita, koska kirkkaat värit erottuvat helpommin maastosta. Aurinkoisella säällä on hyvä muistaa päähine.

Retkelle kannattaa ottaa mukaan ensiapulaukku, koska pienet haavat ja ruhjeet ovat yleisiä.

Ensiapulaukku voi sisältää esimerkiksi:

Haavalappuja, laastareita, desinfiointiaine, haavateippi, sideharso, ideaalaside, kertakäyttöinen kylmäpussi, särkylääkkeet, kyypakkaus, punkkipihdit, mahdolliset allergialääkkeet ja muut tärkeät lääkkeet.

Retkeen kannattaa varautua hyttysmyrkyllä, koska se voi tehdä retkestä huomattavasti mukavampaa, jos alueella on paljon hyttysiä.

Pidemmällä retkellä vesi ja eväät ovat olennainen asia. Eväät voivat olla lapselle jopa retken kohokohta. Tämän takia eväitä kannattaa suunnitella yhdessä lapsen kanssa.

Lapsen kanssa retkeillessä säännöt ovat tärkeitä. Ennen retkelle lähtöä kannattaakin käydä läpi yleisiä sääntöjä, esimerkiksi, ettei liian kauaksi saa juosta, millä alueilla pitää olla varovainen sekä mihin ei saa koskea ja mitä ei saa syödä.

Retkelle on hyvä suunnitella jotain leikkejä sekä aktiviteetteja, jotta lapsi pysyy tyytyväisenä. Voit ottaa retkelle mukaan jonkin välineen luonnon tutkimista varten, esimerkiksi kiikarit tai suurennuslasin. Tutkikaa luontoa lapsen kanssa yhdessä ja innostu lapsen kyltymättömästä mielenkiinnosta luontoa kohtaan. Huomioi, että lapsen kanssa retkellä saattaa mennä enemmän aikaa.

Ota retkellä huomioon tuntemattoman maaston yllättävyys. Pyri kulkemaan vakaassa maastossa ja pyri välttämään tilanteita sekä alueita, jotka voisivat johtaa vaaraan. Pyri suosimaan merkittyjä polkuja.

Suosittelimme lähtemään retkelle avoimin mielin ja keskittymään perheen yhteiseen aikaan. Tämän takia älylaitteet kannattaa jättää mökille. Hetkellinen älylaitteettomuus tekee kaikille varmasti hyvää. Muistakaa kuitenkin ottaa retkelle mukaan yksi kännykkä turvallisuuden vuoksi.

Jokamiehen oikeus

Jokamiehen oikeus on Suomen laissa esiintyvä erikoispiirre, joka mahdollistaa luonnon käytön oikeuden sallimissa rajoissa ilman maanomistajan lupaa. Jokamiehen oikeus mahdollistaa myös tämän aktiviteetin toteutuksen. Niinpä aktiviteettia suorittaessa on jokamiehen oikeudet otettava huomioon. Tällä ja seuraavalla sivulla on käsitelty, mitä saat ja et saa tehdä jokamiehen oikeuden mukaan.

Saat

Liikkua jalan, hiihtäen, pyöräillen tai ratsain luonnossa alueella, joka ei ole pihamaa tai erityiskäytössä esim viljelykset, pellot ja istutukset.

Oleskella sekä yöpyä tilapäisesti alueella, jossa liikkuminen on muutenkin sallittua.

Poimia rauhoittamattomia luonnonmarjoja, sieniä sekä kasveja.

Käyttää vesistöä kulkemiseen ja uimiseen.

Onkia ja pilkkiä. Tarkista kuitenkin rajoitukset kalastusrajoitus.fi

Et saa

Aiheuttaa häiriötä tai haittaa toisille tai ympäristölle.

Häiritä lintuja, riistaeläimiä tai niiden pesintää.

Kaataa tai vahingoittaa puuta. Et saa myöskään ottaa kuivunutta tai kaatunutta puuta.

Ottaa sammalta, jäkälää tai muuta maa-ainesta.

Häiritä kotirauhaa.

Roskata.

Tehdä avotulta.

Haitata maanomistajan maankäyttöä.

Ajaa mottoriajoneuvolla maastossa ilman maanomistajan lupaa.

Kalastaa ja metsästää ilman lupia.

Pitää koira kytkemätömänä taajama-alueella, kuntopolulla tai toisen maalla.

Ensiapu

Tämä osio käy läpi epätodennäköisiä sekä todennäköisiä vahinkoja sekä niiden ensiapua. Tämän osion on tarkoitus ennakoita vaaratilanteita ja näin ehkäistä niitä syntymästä.

Haavat

Puhdista haava ja tyrehdytä verenvuoto. Peitä haava tarvittaessa esimerkiksi laastarilla.

Hyönteisen pisto tai purema

Voit hoitaa ärtynyttä pisto- tai puremakohtaa kylmällä sekä hydrokortisonivoiteella. Punkin purressa poista punkki punkkipihdeillä mahdollisimman läheltä punkin päätä, ettei punkin pää jää puremakohtaan. Tarkkaile puremakohtaa sekä purrun olotilaa. Selviä muutoksia ilmetessä on hakeuduttava lääkäriin. Ampiaisen pistäessä poista pistokohdasta mahdollinen myrkkypussi pyyhkäisemällä terävällä esineellä. Allergisen reaktion pienentämiseksi voidaan ottaa kyypakkaus.

Nenäverenvuoto

Auta autettava istumaan etukumaraan asentoon, ettei veri valu nieluun. Mahdolliset verihyytymät niistetään pois, jonka jälkeen sierainta painetaan vasten rustoa noin 15 min.

Auringonpistos & nestehukka

Auringonpistosta ehkäistään riittäväällä nesteytyksellä sekä päähineellä. Siirrä auringonpistoksen saanut lepäämään varjoisaan, viileään paikkaan. Ota yhteys lääkäriin, jos oireet eivät helpota.

Auringonpolttama iho

Hoida auringonpolttamaa ihoa viileällä vedellä. Auringon aiheuttamia palovammoja ehkäistään vaatteilla sekä aurinkorasvalla.

Kyyn purema

Viilennä pistokohtaa. Allergisen reaktion pienentämiseksi voidaan ottaa kyypakkaus. Vältä raajan liikuttamista ja hakeudu lääkäriin.

Verenvuoto

Paina vuotokohtaa. Auta autettava istumaan tai makuulle. Sido haava ja tee vuotokohtaan paineside, esimerkiksi siderullasta. Toimita autettava jatkohoitoon.

Nivelvamma

Purista tai paina vammakohtaa käsin. Jäähdytä vamma- aluetta kylmäpakkauksella laittamatta kylmää kuitenkaan suoraan iholle. Jatka kylmähoitoa noin 15 - 20min. Tee tukeva sidos vammakohdan ja kylmäpakkauksen ympärille. Toimita loukkaantunut tarvittaessa lääkäriin.

Murtuma

Tyrehdytä mahdollinen verenvuoto. Tue murtuma käsin liikkumattomaksi mahdollisimman kivuttomaan asentoon. Autettava voi itse tukea murtuneen käden. Käsi voidaan tukea myös kolmioliinalla tai paidan helmalla. Pidä autettava lämpimänä ja toimita hänet jatkohoitoon. Älä liikuta autettavaa tarpeettomasti äläkä oikaise virheasentoa. Autettavan liikuttamisen ollessa välttämätöntä tue murtunut alue molemmin puolin terveen nivelen yli.

Myrkytys

Jos epäilet myrkytystä soita Myrkytystietokeskukseen puh. 0800 147 111 tai tarvittaessa hätänumeroon. Selvitä mikä on aiheuttanut myrkytyksen, kuinka se on joutunut elimistöön, milloin altistus on tapahtunut ja millaisesta määrästä on kyse. Puhdista ja huuhtele myrkytyksen saaneen suu, mutta älä okseta.

Pään vamma

Selvitä mikä autettavan tajunnan tila on. Kysy muistaako autettava mitä tapahtui ja missä hän on. Tarkista onko päässä vammoja. Autettavaa tilaa seurataan seuraava vuorokausi. Oireita esiintyessä ota yhteys hätänumeroon.

Hätätilanteessa

Hätätilanteen muodostuminen on hyvin epätodennäköistä, mutta ennakointi on paras tapa varautua.

Tee hätäilmoitus yleiseen hätänumeroon 112 aina kun tiedät tai epäilet hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön olevan vaarassa tai uhattuna. Pyri pysymään mahdollisimman rauhallisena tilanteesta huolimatta ja seuraa seuraavia ohjeita.

1. Jos mahdollista anna autettavan soittaa itse hätäpuhelu.
2. Kerro, mitä on tapahtunut.
3. Kerro tarkka osoite ja kunta.
4. Vastaa kysymyksiin.
5. Kytke puhelimen kaiutintoiminto päälle ja jatka auttamista.
6. Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
7. Lopeta puhelu vasta saatuasi luvan.
8. Opasta lisäapu paikalle.
9. Soita uudelleen, jos tilanne muuttuu.

Jos et tiedä tarkkaa sijaintiasi pyri määrittämään olinpaikkasi kartan tai kännykän avulla.

Voit käyttää avun soittamiseen myös 112 Suomi - sovellusta. Sovellus kertoo hätäkeskuspäivystäjälle tarkan sijaintisi. Sovellus täytyy olla asennettuna etukäteen.

Aktiviteetti

Tämä aktiviteetti koostuu kolmesta erilaisesta reitistä. Jokaiseen reittiin kuuluu tarina sekä useampi piste/kätkö. Reitit ovat eri pituisia. Voit siis valita reiteistä perheellesi sopivimman pituisen vaihtoehdon. Valintaa tehdessäsi ota huomioon perheen pienimpien jaksaminen. Pidemmät reitit ovat pitkiä, eivätkä tämän takia välttämättä ole hyvä vaihtoehto pienten lasten kanssa.

Aktiviteetti toimii koordinaattien ja kahden kartan avulla. Ensimmäiset koordinaatit löydät tämän ohjekirjan viimeiseltä sivulta. Koordinaatin yhteydessä on tieto mihin reittiin se kuuluu ja kummalta kartalta koordinaatti löytyy. Koordinaatit johdattavat sinut tiettyyn kohtaan kartalla, josta voit löytää kätkön. Kätkö sisältää koordinaatit jälleen uuteen pisteeseen kätköineen. Kätköt sijaitsevat piilossa, mutta niitä ei ole kaivettu maahan. Ne ovat siis suhteellisen helposti löydettävissä ympäristön mahdollisia piilopaikkoja tutkimalla. Pyri etsimään kätköjä huomaamattomasti, etteivät ulkopuoliset löydä niitä. Kätköt ovat pakasterasioita.

Koordinaattien ylös kirjaamista varten on suositeltavaa ottaa mukaan kynää ja paperia. Jos käytät majoituksen kynää muista palauttaa kynä alkuperäiselle paikalleen, jotta muutkin voivat myöhemmin käyttää sitä aktiviteettia varten.

Älä tee merkintöjä tähän ohjekirjaan tai kätköihin. Älä myöskään unohda koordinaattien ylös kirjaamiseen käytettyä paperia ohjekirjan väliin, jotta aktiviteetti säilyy arvoituksellisena muillekin.

Kartta on tärkeä osa tätä aktiviteettia. Tämän takia ilman kunnollista kartan ymmärtämistä tämän aktiviteetin suorittaminen on mahdotonta. Tästä syystä suosittelemme lukemaan tämän sekä seuraavat sivut huolella, jotta sinulle muodostuu hyvä peruskäsitys kartan lukemisesta.

Ennen kuin lähdet suunnistamaan etsi olinpaikkasi kartalta. Kartalla näkyvät vihreät pallot auttavat sinua. Kartalla 1 vihreä pallo kuvaa Aitilasta ja kartalla 2 Koparaa. Lähtiessäsi retkelle pyri kääntämään kartta saman suuntaisesti maaston kanssa ja pitämään se suunnattuna oikein kääntämällä kartta maaston suuntaisesti jokaisen käännöksen aikana. Siirtyessäsi kartalta toiselle huomioi venesataman sekä pyyntikuoppien näkyvän molemmilla kartoilla.

Kartan lukemisen onnistumiseksi valitkaa yksi pääpainoinen kartanlukija. Muutkin saavat osallistua kartanlukuun, mutta yhden henkilön keskittyminen tehtävään edesauttaa kartalla pysymistä.

Halutessasi voit ottaa tämän ohjekirjan mukaasi lähtiessäsi suorittamaan aktiviteettia. Tällöin ensiapuohjeet sekä aktiviteetin tiedot ovat helposti saatavissasi retken aikanakin. Älä kuitenkaan kadota tai hajota ohjekirjaa.

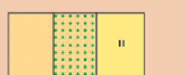
Kartat

Kartan reunoissa oikealta vasemmalle kulkevat aakkoset ja ylhäältä alas kulkevat numerot auttavat sinua kohdistamaan saamasi koordinaatit kartalle. Kulkemalla kartalla koordinaatin antaman kirjaimen sekä numeron mukaan ylhäältä alas ja vasemmalta oikealle löydät kartalta oikean pisteen. Voit käyttää oikean pisteen löytämiseen apuna toisen kartan reunaa, jos oikeassa ruudukossa pysyminen tuntuu vaikealta. Löytäessäsi kartalta oikean pisteen voit lähteä kulkemaan sitä kohti.

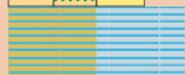
Kartan yläosassa oleva viiva kuvaa kartan kokoa todellisuudessa. Kartan 1 kaksi ruutua vastaa siis 120 m ja yksi 60 m. Kartan 2 kaksi ruutua vastaa 160 m ja yksi 80 m. Viivan vieressä oleva nuoli taas kuvaa pohjoisen suuntaa karttaan nähden. Pohjoisen suunnan maastossa voit määrittää kännykän avulla. Pohjoisen määrittäminen on mahdollista myös itse luonnon avulla. Aurinko paistaa etelästä, joten puiden isoimmat oksat osoittavat etelään. Sammal taas viihtyy kivien pohjoispuolella, koska se pitää varjosta.

Seuraavilla sivuilla tulemme käymään läpi karttamerkit sekä niiden merkitykset. Lue seuraavat sivut huolella, jotta saat kartoista mahdollisimman paljon irti hyödyllistä tietoa.

Maasto Terräng Terrain

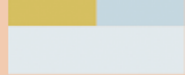
pelto, puutarha, niitty, metsäinen alue (valkea)
åker, trädgård, äng, skogbevuxet område (vitt)
arable land, garden, meadow, forested area (white)

vaikeakulkuinen suo: puuton, metsäinen
svårframkomlig myr: kal, skogbevuxen
marsh, difficult to traverse: treeless, forested

helppokulkuinen suo: puuton, metsäinen
lättframkomlig myr: kal, skogbevuxen
marsh, easy to traverse: treeless, forested

soistuma försumpad mark paludified area

avokallio, louhikko, kivikko, hietikko
kalt berg, blockfält, stenfält, sandfält
exposed bedrock, boulder field, rock field, bare sand

louhos, sorakuoppa, turvetuotantoalue
stenbrott, grustag, torvtäkt
quarry, gravel pit, peat production area

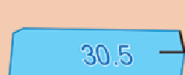
kaatopaikka, täytemaa, urheilu- ja virkistysalue, puisto
sottipp, fylljord, idrotts- och rekreatiomsområde, park
landfill, earth fill, sports and recreation area, park

avoin vesijättöalue, avoin metsämaa, varvikko
öppet tillandningsområde, kalhygge, rismark
open reliction area, open forest, brush

havumetsä, lehtimetsä, sekametsä, pensaikko barrskog, lövskog,
blandskog, busksnår, coniferous forest, deciduous forest, mixed forest,
scrub

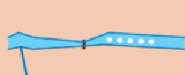
rantaviiva, vesialue, vedenpinnan korkeusluku, laituri
strandlinje, vattenområde, vattentytans höjd över havet, brygga
shoreline, water area, altitude of water surface, dock

maatava vesialue, kaislikko, epämääräinen rantaviiva, tulva-alue, kaivo
upplandning, vass, obestämd strandlinje, översvämningssområde, brunn
reliction, reeds, indefinite shoreline, flood area, well

kiviä, vesikuoppa, allas stenar, vattengrop, bassäng stones,
water hole, basin

joki, leveys yli 5 m, pato, koski älv, bredd över 5 m, damm, fors
river, width over 5 m, dam, rapids

puro tai oja, leveys 5 - 2 m, leveys alle 2 m, virtaussuunta, lähde
bäck eller dike, bredd 5 - 2 m, bredd under 2 m, strömriktning, källa
brook or ditch, width 5 - 2 m, width under 2 m, flow direction, spring

puu, luonnonmuistomerkki, muinaisjäänös träd, naturminnesmärke,
formlämning tree, natural monument, ancient relic

Korkeus- ja syvyystiedot Höjd- och djupdata Heights and depths

johtokäyrä (20, 40, 60 m) ledkurva index contour
välikäyrä (5, 10, 15 m) mellankurva auxiliary contour
apukäyrä (2.5 m) hjälpkurva help contour

jyrkäne, luiska brant, sluttning steep, slope

syvyyssäyriä (1.5, 3, 6, 10, 15, 20, 25 m), syvyysspiste
djupkurvor (1.5, 3, 6, 10, 15, 20, 25 m), djuppunkt
depth contours (1.5, 3, 6, 10, 15, 20, 25 m), depth point

Rakennukset Byggnader Buildings

	kirkollisia rakennuksia, kellotapuli, hautausmaa kyrkliga byggnader, klockstapel, begravningsplats church buildings, belltower, cemetery
	asuin-, loma-, liike- ja yleisiä rakennuksia bostads- och fritidshus, affärer samt allmänna byggnader residential, holiday, commercial and public buildings
	tehdas-, talous- ja varastorakennuksia fabriks- och ekonomibygnader samt lager factory buildings, agricultural buildings and warehouses
	varastoalue, vesitorni, savupiippu, masto, maston korkeus maanpinnasta lagerområde, vattentorn, skorsten, mast, mastens höjd över markyta storage area, water tower, chimney, mast, height of mast above ground level
	aita, portti, pensasaita, puurivi, hiihtohissi stängsel, port, häck, trädrad, skidlift, fence, gate, hedge, row of trees, ski lift
	tuulivoimala, näkötorni, muistomerkki, tulentekopaikka vindkraftverk, utsiktstorn, minnesmärke, lägereldsplats wind power plant, observation tower, monument, place for camp fire

Liikenneverkot ja johtoyhteydet Trafiknät och ledningsförbindelser Traffic networks and mains

	I a luokan moottoritie, tienumero I a klassens motorväg, vägnummer I a class motorway, road number
	I b luokan yksi- tai kaksiajoratainen autotie, tunneli I b klassens bilväg med enkel eller dubbel körbana, tunnel I b class road, single- or dual-carriage, tunnel
	II a, b luokan kaksikaistainen autotie, silta II a, b klassens bilväg med två körfält, bro II a, b class road, double-lane, bridge
	III a, b luokan yksikaistainen autotie III a, b klassens bilväg med ett körfält III a, b class road, single-lane
	autoliikennealue biltrafikområde motor traffic area
	ajotie, este, ajopolku körväg, hinder, körstig drive, obstacle, drive path
	polku, pitkospuut stig, spång path, causeway
	pyörätie, talvitie cykelväg, vinterväg bicycle path, winter road
	rautatie; sähköistetty, sähköistämätön järnväg: elektrifierad, ej elektrifierad railway: electrified, not electrified

Kiinteistötiedot Fastighetsdata Cadastral data

	kiinteistöraja fastighetsgräns cadastral boundary
--	---

Reitit

Reitti 1 suositellaan tehtävän läheltä Aitilasta. Reitti kulkee kartalla 1. Reitin pituus on noin 3,30 km ja kesto noin 1h

Reitti 2 suositellaan tehtävän läheltä Koparaa. Reitti kulkee kartalla 2. Reitin pituus on noin 1,70 km ja kesto noin 40min.

Reitti 3 voidaan aloittaa mistä tahansa. Reitti kulkee kartalla 1 ja 2. Reitin pituus on noin 7,50 km ja kesto noin 2h (aloittaessa Koparalta noin 8,50 km ja kesto noin 2h20min).

Otathan huomioon ajan sekä pituuksien olevan arvioita. Kätköjen löytäminen voi viedä ylimääräistä aikaa ja tuoda reittiin lisää pituutta.

Reitit 1 sekä 2 voidaan halutessa toteuttaa mistä alueelta tahansa, mutta reitit pitenevät merkittävästi. Suorittaessa reitti 1 kartalta 2 on reitin pituus 7,80 km. Reitti 2 kartalta 1 suorittaessa on 5,50 km.

Reitin 1 ja 3 varrella on Villi Lapin asiakkaiden vapaassa käytössä oleva laavu, joka sopii täydellisesti eväiden nauttimiseen. Ennen tulen tekemistä tarkista onko alueella palovaroituksia. Käytä puuta myös harkitusti.

Katso valitsemasi reitin ensimmäinen koordinaatti sekä tarinan osa seuraavalta sivulta.

Reitti 1 osa 1

Naali Riuku haluaa uuden pesän ja pyytää ystäviään Rusakka-poroa sekä Kaimo-tunturipöllöä auttamaan. Ystävät suostuvat auttamaan Riukua hyvän pesäpaikan etsimisessä.

Reitti 2 osa 1

Poro Rusakka etsii ystäviään naali Riukua ja tunturipöllö Kaimoa, mutta ei löydä heitä. Missä Rusakan ystävät voisivat olla?

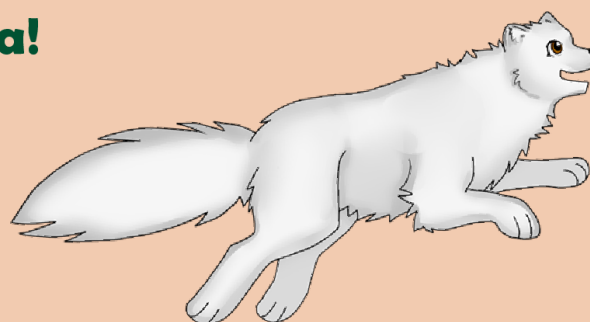
Reitti 3 osa 1

Tunturipöllö Kaimo haluaa järjestää päivällisen ystävilleen Rusakka-porolle ja Riuku-naalille, mutta mitä kaikkea päivällisen järjestämiseen tarvitaankaan?

Anna meille palautetta

Kuulemme mielellämme palautetta aktiviteetista voidaksemme kehittää sitä entistäkin paremmaksi asiakkaillemme. Suoritettuasi aktiviteetin voit lähettää meille palautetta sähköpostin info@villilappi.fi kautta tai jättää palautteen vieraskirjaan.

Hyvää seikkailua!

LIITE 2: HENKILÖKUNNAN OHJEKIRJA

Ohjekirja aarteenetsintäaktiviteetin toteutukseen

Sisällysluettelo

Johdanto	1
Aktiviteetin periaate	2
Blueprinttaus	3
Tuotekortti	6
Yleiset säännöt	7
Kätköpurkin valitseminen	8
Kätköpurkin täyttäminen	8
Kätköpurkin piilottaminen	13
Kartat	14
Kätköt ja koordinaatit	18
Tarinat	20
Asiakaspalautteen hallinnointi	22
Huoltaminen	23
Kauden päättäminen	24
Tulostus	25
Lista	27

Johdanto

Tämä ohjekirja on tarkoitettu Villi Lapille kehitetyn aarteenetsintäaktiviteetin toteuttamiseen. Se sisältää kattavat tiedot aktiviteetin toteuttamisesta ja toimii aktiviteetin arkistointi- ja ylläpito asiakirjana. Tämän ohjekirjan lisäksi on luettava turvallisuusasiakirja ennen aktiviteetin toteuttamista. Kokonaisvaltaisen kuvan saamiseksi asiakkaan ohjekirjan lukeminen on suotavaa. Aktiviteetin mekaniikasta sekä tuotteistamisprosessista voi lukea lisää opinnäytetyöstä, jonka osana tämä aktiviteetti on luotu. Tämä ohjekirja on toteutettu kyseisen opinnäytetyön teorian pohjalta. Kyseisestä työstä löytyvät tämän aineiston tiedolliset lähteet.

Opinnäytetyö löytyy osoitteesta:

x

Tätä ohjekirjaa ei ole tarkoitettu yleiseen jakoon tai käytettäväksi muiden kuin sen esittämän aktiviteetin luomiseksi.

Aktiviteetin periaate

Tämä aktiviteetti on luotu Villi Lapin mökkimajoituksen yhteyteen. Sen tarkoitus on tuoda elämyksellistä lisäarvoa sen asiakasryhmälle, joka on kotimaalaiset luontomatkailusta kiinnostuneet perheet. Aktiviteetti on omatoimisesti toteutettava. Näin ollen se sisältää henkilökunnan osalta ainoastaan valmisteluvaiheet, huollon sekä palautteen vastaanottamisen. Aktiviteetti on luotu kevät, kesä, syksy ajalle. Sitä ei ole siis tarkoitettu suoritettavaksi talvella.

Aktiviteetin periaate on geokätköilyssä sekä suunnistuksessa. Geokätköily on nykyaikainen ulkona tapahtuva aarteensintäharrastus, jonka ideana on löytää toisten harrastajien piilottamia kätköjä GPS- paikannuksen avulla. Suunnistus on liikuntalaji, jossa kuljetaan omatoimisesti kartan avulla järjestyksessä rastilta toiselle. Geokätköilystä aktiviteetti hyödyntää yleisiä käytösohjeita, kätkön valintaa, sen sisältöä, koordinaattien käyttöä sekä piilottamista. Aktiviteetti ottaa paljon esimerkkiä geokätköilyn multikätköstä. Aktiviteetti koostuu siis useammasta pisteestä, kätköstä, joista vain ensimmäisen koordinaatit ovat ensin tiedossa. Kätköstä etsijä löytää aina uudet koordinaatit, kunnes hän on löytänyt kaikki kätköt, jolloin aktiviteetti päättyy. Suunnistamisesta aktiviteetti ottaa tavan käyttää karttaa. Kartan käyttöä on kuitenkin mukautettu, jotta kaikki koordinaatit eivät ole alussa etsijän tiedossa. Tämän takia käytettäviin karttoihin on lisätty koordinaattitaulukko, jonka mukaan etsijä suunnistaa saadun koordinaatin luo. Koordinaatistoa käytetään myös siksi, että aktiviteetti toteutetaan älylaitteettomasti. Tällä pyritään kannustamaan aktiviteettia suorittavaa perhettä keskittämään luontoon sekä yhdessä oloon. Jokaisella reitillä on oma tarinansa. Tarinan tarkoitus on lisätä aktiviteetin mielekkyyttä perheen pienemmille.

Tämä aktiviteetti koostuu kolmesta eri mittaisesta reitistä, joista asiakas voi valita sopivimman. Reitti 1 on lyhyt ja sijaitsee lähellä Aitilasta. Reitti 2 on lyhyt ja sijaitsee lähellä Koparaa. Reitti 3 on reiteistä pisin ja sen voi toteuttaa miltä mökiltä tahansa. Halutessaan asiakas voi toteuttaa reitin 1 Koparalta ja reitin 2 Aitilakselta. Tämä ei ole kuitenkaan suotavaa reittien matkan pidentyessä huomattavasti. Reitteihin kuuluu yhteensä 6 kätköä.

Blueprinttaus

Blueprinttaus on tuotantoprosessin eri tasojen tiedoista koottu kuvaaja, josta eri tuotantoprosessin tasot ja vaiheet näkyvät selkeästi. Blueprinttauksesta käy ilmi palvelun keskeiset ja kriittiset vaiheet, niiden työ- sekä aikajärjestys. Blueprinttauksen peruseriaate on siis konkretisoida tuotantoprosessia yritykselle mahdollisimman yksinkertaiseen sekä ymmärrettävään muotoon.

Tätä aktiviteettia varten on tehty yrityksen ja asiakkaan blueprinttaus. Ajat ovat arvioita. Aika ennen 0 kuvaa aikaa ennen aktiviteetin aloittamista, kun taas aika 0 jälkeen kuvaa aikaa aktiviteetin aloittamisen jälkeen.

Ohjelmapalvelun toteuttaminen lähtee tuotteistamisesta. Tuotteistamisen aikana ohjelmapalvelu luodaan, jonka jälkeen se on mahdollista toteuttaa. Henkilökunnan on luettava henkilökunnan ohjekirja sekä turvallisuusasiakirja. Tämän lisäksi suositellaan asiakkaan ohjekirjan lukemista, jotta aktiviteetista muodostuu kokonaisvaltainen kuva. Tiedon sisäistämisen jälkeen aktiviteettia voidaan lähteä toteuttamaan. Ensimmäinen vaihe on ostaa aktiviteettiin soveltuvat kätköpurkit ja niiden valmisteleminen eli täyttäminen tulostetulla sekä valmistellulla aineistolla. Kätköjen ollessa valmiita voidaan ne viedä paikoilleen. Ennen kuin palvelu annetaan asiakkaille, on se kuitenkin syytä testata, jotta tiedetään, kuinka aktiviteetti todellisuudessa toimii. Ohjekirjojen vieminen mökkeihin on vaihe, jossa aktiviteetti viimein saatetaan asiakkaalle. Tämän vaiheen jälkeen yritykselle jää enää kätköjen huoltaminen ja asiakkaan palautteiden käsittely. Huoltaminen voi tapahtua asiakkaan palautteen myötä tai olla rutiinitarkastus, joita on aktiviteetin laadun takaamiseksi syytä tehdä tiettyjen väliaikojen jälkeen. Syksyn lopussa aktiviteetin kätköt kerätään pois ja hyllytetään kunnes lumet ovat jälleen sulaneet ja aktiviteetti voidaan taas aloittaa.

Yrityksen Blueprint osa 1

Asiakkaalle näkymätön taso				
Tuotanto	Tuotteistaminen	Henkilökunta lukee ohjekirjat		
Tukitoiminto			Piilopurkkien ostaminen	Piilopurkkien valmistelu
Aika	Kuukausia	Viikkoja	Päiviä	2 päivää

Yrityksen Blueprint osa 2

Asiakkaalle näkymätön taso			
Tuotanto	Piilojen vieminen paikalleen	Palvelun testaaminen	Ohjekirjojen ja karttojen vieminen mökkeihin
Tukitoiminto			
Aika	1 päivä	1 päivä	0

Yrityksen Blueprint osa 3

Asiakkaalle näkymätön taso	
Tuotanto	Piilojen poistaminen talven ajaksi
Tukitoiminto	Piilojen huoltaminen
Aika	6 kuukautta 7 kuukautta

Asiakkaan ensimmäinen kosketus aktiviteettiin on mökistä löytyvä ohjekirja. Aktiviteetissa ei ole suoranaista palvelukontaktia vaan se tapahtuu ohjekirjan kautta. Ohjekirjasta asiakas saa kaikki aktiviteetista tarvitsemansa tiedon ja tekee sen lukemisen jälkeen mahdollisen päätöksen lähteä tekemään aktiviteettia. Jos asiakas lähtee suorittamaan aktiviteettia löytää hän pisteet vuoron perään järjestyksessä. Pisteiden määrä riippuu reitistä. Löydettyään kaikki pisteet on asiakas suorittanut aktiviteetin ja hänelle jää enää paluu mökille. Päästyään takaisin mökille asiakas voi halutessaan lähettää palautetta aktiviteetista.

Asiakkaan blueprint osa 1

Toimintaympäristö		Mökki	
Asiakkaan polku	Asiakas saapuu mökkiin	Asiakas löytää ohjekirjan	Asiakas lähtee suorittamaan aktiviteettia
Palvelukontakti		Asiakas lukee ohjekirjan, perehtyy aktiviteettiin ja valitsee reitin	
Aika	48h	40h	0
Asiakkaalle näkyvä taso			

Asiakkaan blueprint osa 2

Toimintaympäristö	Luonto			Mökki	
Asiakkaan polku	Asiakas löytää kätköt yksi kerrallaan	(Asiakas evästää laavulla)	Asiakas löytyy viimeisen kätkön	Asiakas palaa mökille	
Palvelukontakti				(Asiakas antaa palautteen)	
Aika	40min-	(+30min)	-140min	20min	(1-24h)
Asiakkaalle näkyvä taso					

Aika	Paikka	Tapahtumat	Seuraus	Korjaus

4 Ilmoittaminen Tukesiin

Kuluttajille ohjelmapalveluja tarjoavilla yrityksillä on velvollisuus ilmoittaa Tukesiin seuraavista tilanteista:

- Terveyshaitta, myös sellaiset haitat, jotka eivät ilmene välittömästi
 - Onnettomuus, esim. tulipalo tai sairaalahoitoa vaatinut tapaturma
 - Vaaratilanne, myös sellaiset tilanteet, joissa vaikutukset eivät ilmene välittömästi
 - Vakava läheltä piti -tilanne, josta olisi voinut seurata onnettomuus.
 - Vaara ei ole ilmeinen, eli kuluttajan on vaikea havaita sitä.
 - Kyseessä on lapsille, nuorille tai ikääntyneille tarkoitettu tuote.
- Lista lainattu Tukesin sivuilta (Tukes julkaisuaika tuntematon. c.)

Yrityksen on tehtävä ilmoitus heti tapaturman tultua ilmi. Ilmoituksen voi tehdä, vaikka yrityksellä ei olisi vielä kaikkia tietoja tapahtuneesta, koska tietoja voidaan täydentää myöhemmin (Tukes julkaisuaika tuntematon. c). Vastuu ilmoituksen tekemisestä on suositeltavaa antaa yrityksen henkilökunnasta sille henkilölle, joka on eniten perillä aktiviteetista ja tapahtuneesta.

Ilmoituksen voi tehdä seuraavien linkkien kautta sähköisellä lomakkeella tai sähköpostilla.

<https://marek.tukes.fi/ilmoitus.aspx>

kirjaamo@tukes.fi

Sähköpostilla tehdystä ilmoituksesta tulee käydä ilmi yritys ja sen yhteystiedot, tapahtuman päivämäärä, paikkakunta, mitä on tapahtunut, miksi ja mitkä ovat sen seuraukset sekä kertomus korjaavista toimenpiteistä. Lisätietojen varalta on sähköpostiin liitettävä yhteystiedot. (Tukes julkaisuaika tuntematon. d.)

Kätköpurkin valitseminen

Kätköpurkkeja on useita erilaisia. Oikeastaan mikä tahansa vesitiivis ja aikaa kestävä rasia käy kätkörsiaksi. Erilaiset vesitiiviit vahvasta muovista tehdyt pakasterasiat, filmipurkit, lääkerasiat, erilaiset metalliset kapselit ja esimerkiksi pet-putkilo eli virvoitusjuomapullon aihio ja ammuslaatikot ovat tyyppillisiä sekä soveltuvia piilottamiseen. Kätköpurkkina voi kuitenkin toimia lähes mikä tahansa. Rasia ei saa kuitenkaan vaikuttaa tai näyttää vaaralliselta. Läpinäkyvien rasioiden suosiminen on kannattavaa, koska rasian voi helposti todeta vaarattomaksi. Kätköpurkin valitsemisessa sen koko on merkittävä tekijä. Kätkön koolla ei ole rajoitetta, mutta yleisesti ottaen kätkö on normaalin pakasterasian kokoinen.

Tähän aktiviteettiin tarvitaan 6 kätköpurkkia. Kätköpurkin tyyppi on vapaavalintainen.

Tähän aktiviteettiin suositellaan kuitenkin GastroMaxin 0,3l 12x4,5x12cm tai GastroMaxin 0,5l 12x6,5x12cm kokoista rasiaa. Mikä tahansa muu yhtä vesitiivis, samaa kokoluokkaa oleva sekä siisti rasia on kuitenkin yhtä toimiva ratkaisu.

Kätköpurkin täyttäminen

Rasia täytyy täyttää oikein, jotta sitä voidaan käyttää osana aktiviteettia ja jotta asiasta tietämättömät osaavat jättää kätkön rauhaan. Rasian on siis sisällettävä yleiset tiedot aktiviteetista, mitä kätkölle pitää tehdä, jos sen on löytänyt ja mistä kätköstä voi saada lisää tietoa. Tämän lisäksi rasian on sisällettävä koordinaatit seuraavalle kätkölle sekä tarinan pätkä. Tässä aktiviteetissa käytettävien kätköpurkkien ei tarvitse sisältää muuta. Kätköön voi halutessaan kuitenkin laittaa pieniä yllätyksiä perheen pienimmille, jolloin kätköön tulee liittää huomautus siitä, että kyseisen yllätyksen saa ottaa halutessaan mukaansa. Yllätyksille kannattaa lisätä kappalerajoitus. Kätkö ei saa sisältää asiattomia, laittomia, vaarallisia, syötäviä, hajustettuja, sulavia tai kylmässä laajenevia asioita.

Kätköjä on yhteensä 6, joita reitit käyttävät yhteisesti. Reitti kolme eli pisin reitti käyttää näistä kätköistä jokaista eli 6. Reitti kaksi käyttää kätköistä 2 ja reitti yksi käyttää kätköistä 4.

Kätköön laitettavien koordinaattien ja tarinan on oltava järjestykseltään oikein. Tätä varten löydät tarkemmat ohjeet kätköt ja kartat sekä tarinat osioista. Kätköpurkkien täyttäminen on kuitenkin mahdollista yksin tulosteiden tietojenkin avulla. Koordinaatti- ja tarinalapuista käy ilmi mihin kätköön mikäkin osa kuuluu. Aloittaessasi kätköpurkkien täyttämistä ota kaikki purkit esiin. Merkitse esimerkiksi teipillä minkä alueen kätkö mikäkin purkki on ja täytä jokainen kätköpurkki yksitellen, jottet vahingossa sekoita koordinaatti- tai tarinalappuja keskenään. Valmistele osat leikkaamalla ne suunnilleen katkoviivoja pitkin. Leikkaa kätköohje poikki pituussuunnassa.

Kätköön tulostettavat asiakirjat näet alta. Älä tulosta liitteitä tästä ohjekirjasta vaan niiden alkuperäisistä kopioista. Kopioiden sijainti määritetään kohdassa lista.

- 1 liite koordinaattilaput [tarvitaan 1kpl]
- 2 liite tarinalaput 1 [tarvitaan 1kpl]
- 3 liite tarinalaput 2 [tarvitaan 1kpl]
- 4 liite kätköohje [tarvitaan 3kpl]

Liitteiden ohjekirjaa koskevat osat ovat jo ohjekirjassa. Kyseiset tiedot ovat oleellisia ainoastaan, jos kätköjen

sijaintia pitää vaihtaa. Tällöin ohjekirjassa olevat koordinaatit täytyy vaihtaa vastaamaan uuden reitin ensimmäisen kätkön koordinaatteja. Ohjekirjassa olevaa tarinaa sen sijaan ei tarvitse vaihtaa, ellei sen tilalle haluta luoda uutta tarinaa.

Koordinaattilaput:

Laita koordinaatit ohjekirjaan

Laita koordinaatit risteykseen

Laita koordinaatit ojaan

Laita koordinaatit venesatamaan

Laita koordinaatit pyyntikuopille

Laita koordinaatit laavulle

Tarinalaput 1:

<h2>Ohjekirjaan</h2>	<p>Reitti 1 osa 1 Naali Riuku haluaa uuden pesän ja pyytää ystäviään Rusakka-poroa sekä Kaimo-tunturipöllöä auttamaan. Ystävät suostuvat auttamaan Riukua hyvän pesäpaikan etsimiseen.</p> <p>Reitti 2 osa 1 Poro Rusakka etsii ystäviään naali Riukua ja tunturipöllö Kaimoa, mutta ei löydä heitä. Missä Rusakan ystävät voisivat olla?</p> <p>Reitti 3 osa 1 Tunturipöllö Kaimo haluaa järjestää päivällisen ystävilleen Rusakka-porolle ja Riuku-naalille, mutta mitä kaikkea päivällisen järjestämiseen tarvitaankaan?</p>
<h2>Risteykseen E1 kartta 2</h2>	<p>Reitti 2 osa 2 Riuku voisi olla pesäkolossa. Rusakka lähtee Riukun pesäkololle ja löytää ystävänsä nukkumasta. Ehkä Riuku etsi ruokaa yöllä. Hänet on syytä jättää nukkumaan. Rusakka ei ole kuitenkaan löytänyt vielä Kaimoa. Missähän Kaimo saattaisi olla?</p> <p>Reitti 3 osa 2 Toimivalle päivälliselle tarvitaan ainakin jokaiselle sopivaa ruokaa. Mitä naaliystävä Riuku voisi haluta?</p>
<h2>Ojaan I2 kartta 2</h2>	<p>Reitti 2 osa 3 Kaimo saattaisi olla puussa. Rusakka lähtee Kaimon lempipuulle ja löytää ystävänsä. Kaimokin on unessa. Ehkä Kaimo ja Riuku ovat etsineet ruokaa yhdessä. Ystävien on syytä antaa nukkua. Rusakan pitää siis jaksaa odottaa hetki. Keksitkö sinä Rusakalle jotain hauskaa tekemistä sillä välin, kun hän odottaa?</p> <p>Loppu</p> <p>Reitti 3 osa 3 Kaimo tietää Riukun pitävän myyriä. Myyrät maistuvat siis varmasti Kaimolle. Rusakka taas ei syö myyriä. Mistäköhän poroystävä voisi pitää?</p>
<h2>Vene-satamaan W7 kartta 1</h2>	<p>Reitti 1 osa 2 Riuku löytää hyvän louhikon, mutta ei hyvää kohtaa pesäkololle. Tilan tekeminen pesäkololle veisi paljon aikaa.</p> <p>Reitti 3 osa 4 Riuku muistaa ystävänsä syöneen jäkälää. Jäkälä on siis varmasti hyvä vaihtoehto. Tarvitaan siis paljon jäkälää. Mitä vielä tarvitaan?</p>

Tarinalaput 2:

Pyyntikuopille X9 kartta 1

Reitti 1 osa 3

Rusakka ei aivan ymmärrä pesän tarkoitusta, koska hänellä on pesän sijaan tokka. Hän haluaa silti auttaa. Rusakka löytää vanhan sopulinpesän lähellä metsäaukiota. Sijainti on hyvä, mutta Riuku joutuisi tekemään paljon töitä tehdäkseen siitä itselleen sopivan kokaisen.

Reitti 3 osa 5

Ai niin! Kaimo itse tarvitsee myös ruokaa. Hän pitää sopuleista. Kaikki tarvittava ruoka on nyt hankittu. Puuttuuko vielä jotain?

Laavulle N18 kartta 1

Reitti 1 osa 4

Kaimo löytää vanhan luolaston lähellä louhikkoa. Luolasto on pienen uusimisen tarpeessa eikä Kaimo tiedä haluaako Riuku muuttaa vanhaan luolastoon.

Reitti 3 osa 6

Ruon kanssa tarvitaan tietenkin myös juomaa. Vesi on hyvä juoma kaikille. Vielä täytyy päättää paikka päivälliselle.

Rämiä- lammelle D7 kartta 1

Reitti 1 osa 5

Riuku käy läpi jokaisen vaihtoehdon ja tykää Kaimon löytämään vanhaan naalin tekemään luolastoon. Riuku kiittää ystäviään, koska heidän avullaan hän on löytänyt itselleen täydellisen kodin.

Loppu

Reitti 3 osa 7

Riuku valitsee päivällisen paikaksi valoisan metsäaukion. Hän kutsuu Rusakan ja Kaimon mukaansa ja yllättää heidät järjestämällään päivällisellä. Ystävykset kiittävät Riukua mukavasta yllätyksestä. Jokainen saa päivällisellä lempiruokaansa ja kolmikko voi nauttia maittavan aterian toistensa mukavassa seurassa.

Loppu

Kätköohje:**Onnittelut!**

Olet löytänyt aarteenetsintä kätkön
- luultavasti tarkoituksella tai kenties vahingossa.
Aarteenetsintä on Villi Lappi yrityksen majoituksen
yhteyteen luotu aktiviteetti, jossa yhdistyvät erityisellä
tavalla geokätköily sekä suunnistus.

Mitä tehdä nyt:

- Piilota kätkö täsmälleen samaan paikkaan mistä sen löysit, jotta se on helppo löytää myös jatkossa.
- Älä ota kätkössä olevia papereita mukaasi äläkä tee niihin tai kätköön merkintöjä.
- Älä vahingoita kätköä tai vie sitä muualle.
- Älä jätä kätköön asiattomia, laittomia, vaarallisia, syötäviä, hajustettuja, sulavia tai kylmässä laajenevia asioita.

Jos tämä kätkö pitää poistaa, ole hyvä ja ota yhteyttä kätkön omistajaan alla mainitun sähköpostiosoitteen kautta.

Kätkön omistajan sähköpostiosoite:

info@villilappi.fi

Lisää tietoa Villi Lapista:

villilappi.fi

Lisää tietoa geokätköilystä:

geokatkot.fi

Lisää tietoa suunnistuksesta:

suunnistusliitto.fi

Onnittelut!

Olet löytänyt aarteenetsintä kätkön
- luultavasti tarkoituksella tai kenties vahingossa.
Aarteenetsintä on Villi Lappi yrityksen majoituksen
yhteyteen luotu aktiviteetti, jossa yhdistyvät erityisellä
tavalla geokätköily sekä suunnistus.

Mitä tehdä nyt:

- Piilota kätkö täsmälleen samaan paikkaan mistä sen löysit, jotta se on helppo löytää myös jatkossa.
- Älä ota kätkössä olevia papereita mukaasi äläkä tee niihin tai kätköön merkintöjä.
- Älä vahingoita kätköä tai vie sitä muualle.
- Älä jätä kätköön asiattomia, laittomia, vaarallisia, syötäviä, hajustettuja, sulavia tai kylmässä laajenevia asioita.

Jos tämä kätkö pitää poistaa, ole hyvä ja ota yhteyttä kätkön omistajaan alla mainitun sähköpostiosoitteen kautta.

Kätkön omistajan sähköpostiosoite:

info@villilappi.fi

Lisää tietoa Villi Lapista:

villilappi.fi

Lisää tietoa geokätköilystä:

geokatkot.fi

Lisää tietoa suunnistuksesta:

suunnistusliitto.fi

Kätköpurkin piilottaminen

Kun kätköä lähdetään piilottamaan, on huomioon otettava muut kätköt. Toteutettava aktiviteetti ei ole geokätkö, mutta koska käytettävä kätkö muistuttaa huomattavasti geokätköä noudatetaan aktiviteetissa geokätköilyyn kuuluvaa sääntöä, jotta etsijät eivät sekoita aktiviteetin kätköjä mahdollisiin alueella oleviin geokätköihin. Tämän säännön mukaan fyysisten kätköjen täytyy sijaita vähintään 161 m päässä toisistaan. Samaan multikätköön kuuluvat kätköt voivat kuitenkin sijaita tätä lähempänä toisiaan, koska ne kuuluvat samaan kokonaisuuteen. Vähimmäisetäisyyden takaamiseksi piilottajan täytyy tarkistaa ympäristö geokätköjen varalta mobiilisovelluksella tai netistä. Ilmaisia ja helppokäyttöisiä sovelluksia tätä varten ovat, esimerkiksi Geocaching tai C:geo. Kätköt voi tarkistaa myös seuraavalta [sivustolta](#). Niin sovellukset kuin sivusto vaativat tunnusten luomista. Geokätköjen tilanne on hyvä tarkistaa välillä piilottamisen jälkeenkin. Henkilökuntaa suositellaan etsimään muutama geokätkö ennen lopullista piilottamista, jos mahdollista, jotta tieto piilottamisesta konkretisoituu. Ellei tälle ole aikaa henkilökuntaa suositellaan tutustumaan geokätköilyyn, esimerkiksi youtubesta löytyvien videoiden kautta.

Geokätköjen tilanne on tarkistettu viimeksi 4.3.2021. Valittujen alueiden lähistöllä ei geokätköjä.

Päästäessä viimein todelliseen piilottamisen vaiheeseen kannattaa piilottajan miettiä, mikä tekisi kätköstä mielenkiintoisen ja jollain tavalla löytäjälle mieleenpainuvan kokemuksen. Tätä voi olla, esimerkiksi mielenkiintoisella tai ovelalla tavalla piilotettu kätkö tai jollain tavalla mielenkiintoinen ympäristö. Piilottaessa huomioon täytyy ottaa se, ettei kätkö saa olla liian vaikeassa piilossa. Kätkön pysyvyyden ja kestävyuden turvaamiseksi piilottamispaikan olisi hyvä olla jollain tapaa suojainen. Kätköä ei saa kuitenkaan haudata, koska se hankaloittaa löytämistä ja vahingoittaa luontoa. Luonnon, eläinten, ympäristön sekä julkisen ja yksityisen omaisuuden vahingoittamattomuus on tärkeä osa geokätköilyn etikettiä ja tässä aktiviteetissa seuraamme kyseistä etikettiä. Piilottaja ei saa omalla toiminnallaan vahingoittaa, kannustaa tai houkuttaa etsijöitä vahingoittamaan kyseisten osa-alueiden piiriin kuuluvia esineitä ja asioita. Jokamiehen oikeus kieltää erityisesti puiden sekä sammaleen vahingoittamisen. Kätkön etsiminen on mahdollistettava niin, etteivät etsijät herätä liikaa huomiota. Tällä tavoin kätköä pyritään suojelemaan, jotta ulkopuoliset tahot eivät kiinnostu kätköstä ja mahdollisesti siirrä tai hajota sitä.

Kartat

Tämän aktiviteetin kartoissa on koordinaatti-, ilmansuunta- sekä kokoluokitusmerkinnät. Ne ovat välttämättömiä kätköjen löytämisen kannalta. Ilmansuunta merkinnän avulla kartan käyttäjä osaa suunnata kartan oikein maastoon nähden. Kokoluokituksen avulla kartalla näkyviä kohteita taas osataan suhteuttaa todellisuuteen. Näiden merkintöjen lisäksi karttaan 1 on merkitty Aitilas ja karttaan 2 Kopara vihreällä pallolla. Karttoihin ei tarvitse tehdä muita merkintöjä.

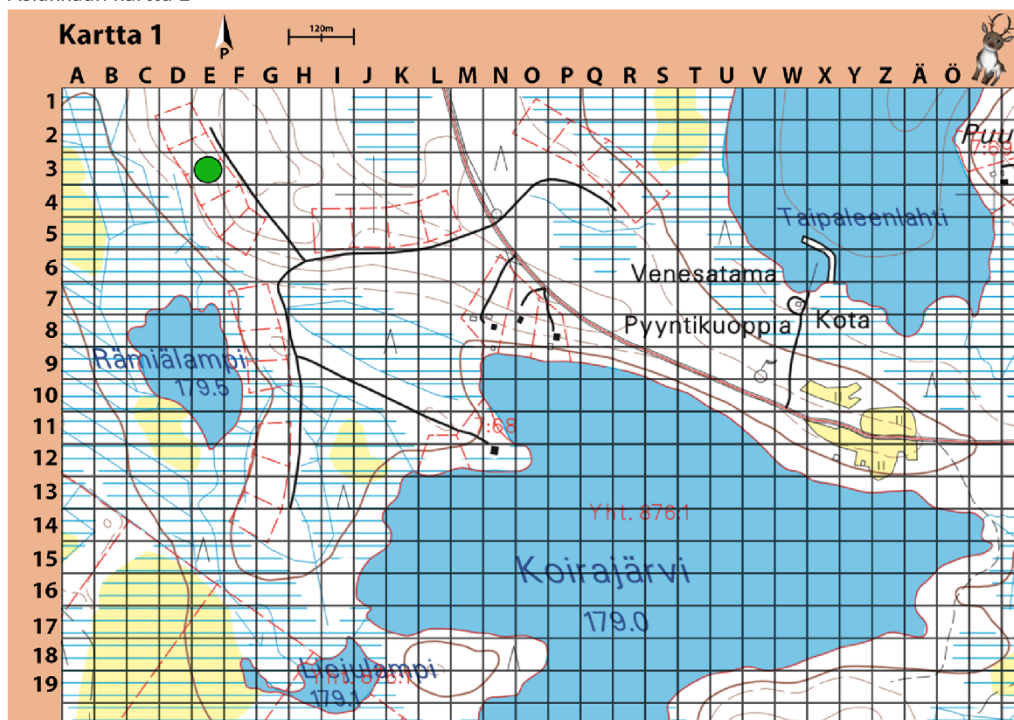
Kartoista on versiot asiakkaalle sekä henkilökunnalle. Asiakkaan versioita käytetään etsimiseen. Henkilökunnan karttoihin on merkitty kätköjen sijainnit, jotta karttoja voidaan käyttää piilottamisen avuksi.

Älä tulosta karttoja tästä ohjekirjasta vaan niiden alkuperäisistä kopioista. Kopioiden sijainti määritetään kohdassa lista. Henkilökunnan kartat voi tulostaa piilottamisen avuksi. Niiden tulostaminen ei kuitenkaan ole välttämätöntä.

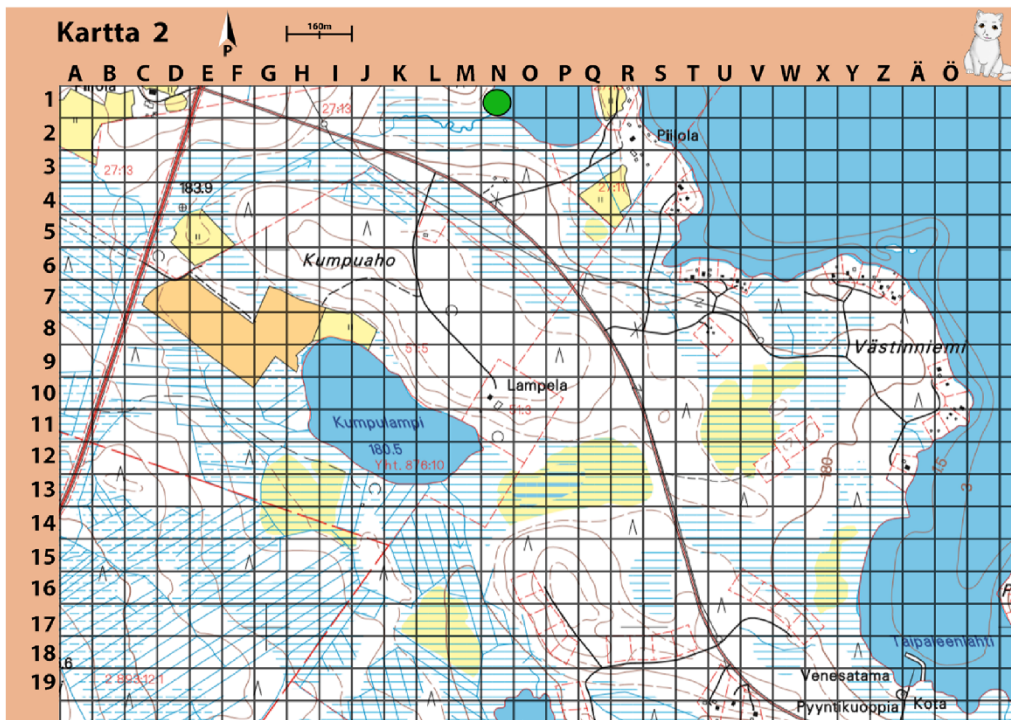
Reittejä on mallinnettu, täsmennetty sekä laskettu google mapsin avulla. Rakennetut reitit saatavissa:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1zKChkJHBzfFz3Abe7j9LAvx93TnjdW5&usp=sharing>

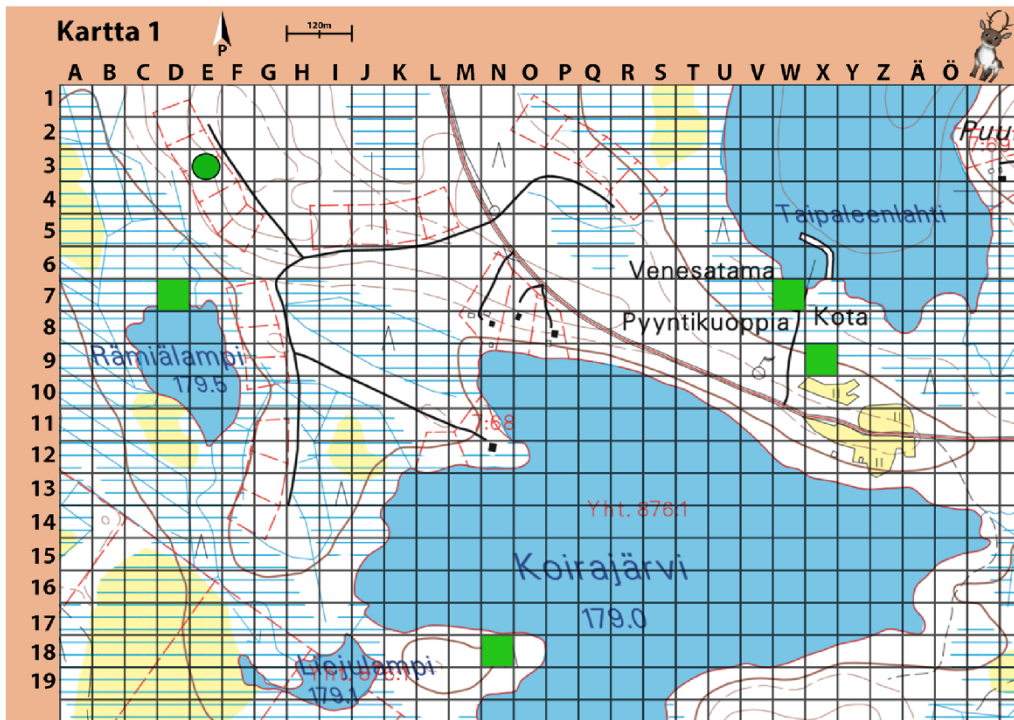
Asiakkaan kartta 1

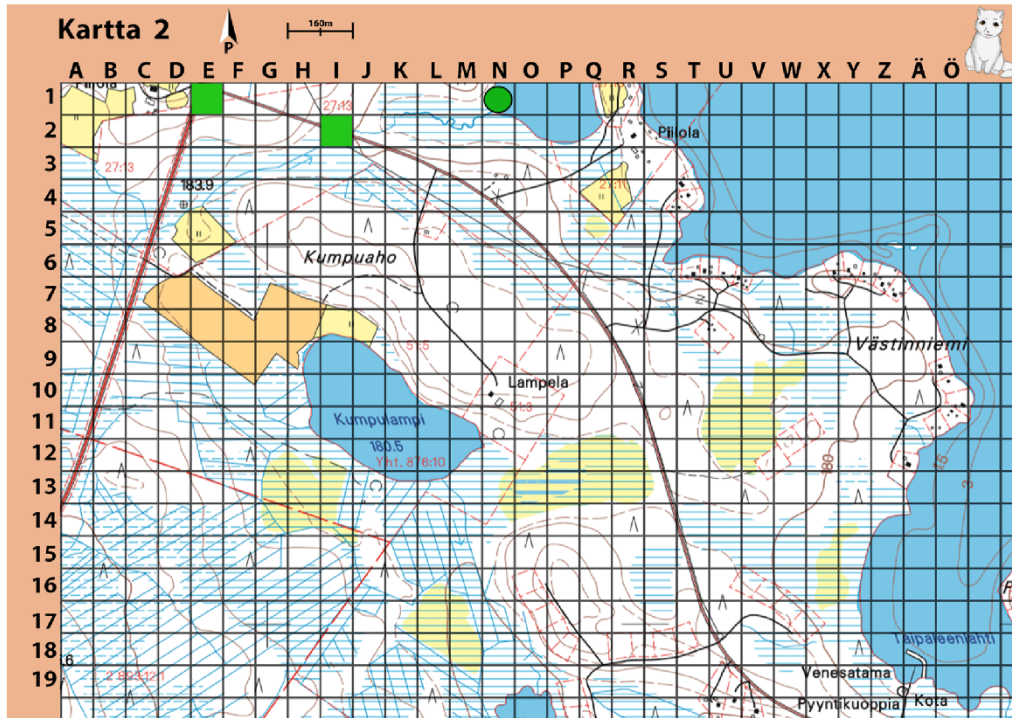
Asiakkaan kartta 2

Henkilökunnan kartta 1 (tulostus ei välttämätöntä)

Henkilökunnan kartta 2 (tulostus ei välttämätöntä)

Kätköt ja koordinaatit

Tämä aktiviteetti toimii koordinaattien sekä koordinoitujen karttojen avulla, joiden avulla asiakas suunnistaa haluttuihin pisteisiin. Jokaisella kätköllä on oma koordinaattinsa sekä järjestysluku eri reitillä. Reitti 3 kattaa kaikki aktiviteetin kuusi kätköä. Reitti 2 käyttää reitin 3 kanssa kahta ensimmäistä kätköä. Reitti 1 käyttää reitin 2 kanssa neljää viimeistä kätköä. Kaikki kuusi kätköä on eritelty alla. Listan tarkoitus on konkretisoida kätköjä ja niiden järjestystä. Listaa voi käyttää myös tietojen tarkistamiseen kätköjä piilottaessa.

Kätköt, niiden järjestysluku ja sijainti kartoilla:

- 1 Risteys E1 [kartta1]
- 2 Oja I2 [kartta1]
- 3 Venesatama W7 [kartta2]
- 4 Pyyntikuopat X9 [kartta2]
- 5 Laavu N18 [kartta2]
- 6 Rämialampi D7 [kartta2]

Piiloja ja niiden sijaintia käydään tarkemmin läpi seuraavan taulukon avulla.

Taulukkoa voidaan käyttää kätköjen järjestyksen sekä kätkön tai koordinaattilapun paikan tarkistamiseen. Taulukkoa voidaan käyttää myös, jos kätköjen paikkaa täytyy jostain syystä muuttaa. Muutamaa tai yhtä kätköä siirtäessä korvataan vain kyseisten kätköjen tiedot taulukosta uusilla. Kaikkia kätköjä siirtäessä täytyy taulukko tyhjentää otsikoita lukuun ottamatta ja täydentää kartan avulla määritellyillä uusilla koordinaateilla/tiedoilla uudelleen. Tämä tapahtuu yksinkertaisesti päättämällä koordinoitusta kartasta uusi kätköpaikka ja kirjaamalla sen tiedot ylös taulukkoon.

	Kartat	Koordinaatit	Koordinaattien kohde & koordinaatit		
Koordinaattien Paikka			Reitti 3 (pitkä)	Reitti 2 (Kopara)	Reitti 1 (Aitilas)
Ohjekirja	Kartta 2	E1	1 Koordinaatit risteykseen	1 koordinaatit risteykseen	1 koordinaatit venesatamaan (kartta 1 W7)
Risteys	Kartta 2	I2	2 Koordinaatit ojaan	2 koordinaatit ojaan	
Oja	Kartta 1	W7	3 koordinaatit venesatamaan	3 (Loppu)	
Venesatama	Kartta 1	X9	4 Koordinaatit pyyntikuoppaan		2 koordinaatit pyyntikuoppaan
Pyyntikuopat	Kartta 1	N18	5 koordinaatit laavulle		3 koordinaatit laavulle
Laavu	Kartta 1	D7	6 koordinaatit rämialammelle		4 koordinaatit rämialammelle
Rämialampi	Kartta 1		7 (Loppu)		5 (Loppu)

Taulukon selite:

Koordinaattien paikka kertoo, mistä koordinaattien täytyy olla löydettävissä, kartta kertoo, kummalla kartalla koordinaatti sijaitsee, koordinaatit kappaleessa on kätkön tarkka sijainti koordinaatti, reitti osio kertoo, mihin koordinaatit johtavat ja mikä on kätkön järjestysluku.

Taulukkoa luetaan vasemmalta oikealle ja ylhäältä alas aina halutun kätkön kohdalta ja aina haluttuun reitti kohtaan asti seuraavasti:

Reitin 3 kolmas kätkö löytyy ojasta kartalta 1 kohdasta W7. Kätkön koordinaatit johtavat venesatamaan.

Reitti 1 ensimmäinen kätkö ei noudata taulukon vasemmassa reunassa olevaa kartta ja koordinaatti merkintää. Kyseiset merkinnät ovat reitti 1 ensimmäisessä osiossa.

Ohjekirja kohdan tiedot löytyvät valmiiksi ohjekirjasta ja ovat olennaisia ainoastaan, jos kätköjä tarvitsee siirtää.

Loppu tarkoittaa viimeistä kätköä. Reitin loppuessa tähän kätköön ei kätkössä ole enää koordinaatteja vaan ainoastaan kätköohjeet sekä viimeinen osa tarinaa. Oja on tämän suhteen ainoa erikoistapaus. Reitti 2 päättyy ojaan, mutta reitti 3 jatkuu vielä kyseisen kätkön jälkeen, jonka takia kätköön on tultava reitti 3 oikeat koordinaatit, vaikka reitti 2 päättyykin kyseiseen kätköön.

Tarinat

Aktiviteettia varten on luotu kolme tarinaa, jokaiselle reitille omansa. Tarinoiden tarkoitus on innostaa lapsia jatkamaan aktiviteetin parissa tarinan jatkuessa osa osalta. Kyseiset tarinat on käyty kokonaisuudessaan alla osa osalta. Tarinoiden alla on taulukko, josta tarinoiden osien sijainnin voi tarkistaa.

Reitti 1:

1 Naali Riuku haluaa uuden pesän ja pyytää ystäviään Rusakka-poroa sekä Kaimo-tunturipöllöä auttamaan. Ystävät suostuvat auttamaan Riukua hyvän pesäpaikan etsimisessä.

2 Riuku löytää hyvän louhikon, mutta ei hyvää kohtaa pesäkololle. Tilan tekeminen pesäkololle veisi paljon aikaa.

3 Rusakka ei aivan ymmärrä pesän tarkoitusta, koska hänellä on pesän sijaan tokka. Hän haluaa silti auttaa. Rusakka löytää vanhan sopulinpesän lähellä metsäaukiota. Sijainti on hyvä, mutta Riuku joutuisi tekemään paljon töitä tehdäkseen siitä itselleen sopivan kokoisen.

4 Kaimo löytää vanhan luolaston lähellä louhikkoa. Luolasto on pienen uusimisen tarpeessa eikä Kaimo tiedä haluaako Riuku muuttaa vanhaan luolastoon.

5 Sovitun ajan jälkeen ystävykset tapaavat ja Riuku käy läpi jokaisen vaihtoehdon ja tykätty Kaimon löytämään vanhaan naalin tekemään luolastoon. Riuku kiittää ystäviään, koska heidän avullaan hän on löytänyt itselleen täydellisen kodin.

Reitti 2:

1 Poro Rusakka etsii ystäviään naali Riukua ja tunturipöllö Kaimoa, mutta ei löydä heitä. Missä Rusakan ystävät voisivat olla?

2 Riuku voisi olla pesäkolossa. Rusakka lähtee Riukun pesäkololle ja löytää ystävänsä nukkumasta. Ehkä Riuku etsi ruokaa yöllä. Hänet on syytä jättää nukkumaan. Rusakka ei ole kuitenkaan löytänyt vielä Kaimoa. Missähän Kaimo saattaisi olla?

3 Kaimo saattaisi olla puussa. Rusakka lähtee Kaimon lempipuulle ja löytää ystävänsä. Kaimokin on unessa. Ehkä Kaimo ja Riuku ovat etsineet ruokaa yhdessä. Ystävien on syytä antaa nukkua. Rusakan pitää siis jaksaa odottaa hetki. Keksitkö sinä Rusakalle jotain hauskaa tekemistä sillä välin, kun hän odottaa?

Reitti 3:

1 Tunturipöllö Kaimo haluaa järjestää päivällisen ystävilleen Rusakka-porolle ja Riuku-naalille, mutta mitä kaikkea päivällisen järjestämiseen tarvitaan?

2 Toimivalle päivälliselle tarvitaan ainakin jokaiselle sopivaa ruokaa. Mitä naaliystävä Riuku voisi haluta?

3 Kaimo tietää Riukun pitävän myyristä. Myyrät maistuvat siis varmasti Kaimolle. Rusakka taas ei syö myyriä. Mistäköhän poroystävä voisi pitää?

4 Riuku muistaa ystävänsä syöneen jäkälää. Jäkälä on siis varmasti hyvä vaihtoehto. Tarvitaan siis paljon jäkälää. Mitä vielä tarvitaan?

5 Ai niin! Kaimo itse tarvitsee myös ruokaa. Hän pitää sopuleista. Kaikki tarvittava ruoka on nyt hankittu. Puuttuuko vielä jotain?

6 Ruoan kanssa tarvitaan tietenkin myös juomaa. Vesi on hyvä juoma kaikille. Vielä täytyy päättää paikka päivälliselle.

7 Riuku valitsee päivällisen paikaksi valoisan metsäaukion. Hän kutsuu Rusakan ja Kaimon mukaansa ja yllättää heidät järjestämällään päivällisellä. Ystävykset kiittävät Riukua mukavasta yllätyksestä. Jokainen saa päivällisellä lempiruokaansa ja kolmikko voi nauttia mahtavan aterian toistensa mukavassa seurassa.

Tarinoiden osat jakautuvat seuraavasti:

Tarinan osan sijainti	Kartat	Koordinaatti	Koordinaattien kohde & koordinaatit		
			Reitti 3 (pitkä)	Reitti 2 (Kopara)	Reitti 1 (Aitilas)
Ohjekirjat			1 osa tarinaa	1 osa tarinaa	1 osa tarinaa
Risteys	Kartta 2	E1	2 osa tarinaa	2 osa tarinaa	
Oja	Kartta 2	I2	3 osa tarinaa	3 osa tarinaa (loppu)	
Venesatama	Kartta 1	W7	4 osa tarinaa		2 osa tarinaa
Pyyntikuopat	Kartta 1	X9	5 osa tarinaa		3 osa tarinaa
Laavu	Kartta 1	N18	6 osa tarinaa		4 osa tarinaa
Rämiälampi	Kartta 1	D7	7 osa tarinaa (loppu)		5 osa tarinaa (loppu)

Tarinan osat jaetaan kätköihin samaan tapaan kuin koordinaatit.

Taulukkoa luetaan seuraavasti:

Reitti 2 tarinan 3 osa löytyy ojasta kartalta 2 sijainnista I2.

Taulukkoa aloitetaan siis lukemaan halutusta koordinaattien kohde & koordinaatit kohdasta ja edetään alaspäin toivottuun kohtaan, josta taulukkoa aletaan lukemaan vasemmalle, jolloin saadaan tietoon tarinan osan sijainti, kartat ja koordinaatti.

Taulukkoa voidaan käyttää tarinan osan paikan tarkistamiseen tai tarvittaessa tarinan osan paikan vaihtamiseen. Jälkimmäistä tarvitaan ainoastaan, jos kätkön siirtäminen tulee jossain vaiheessa ajankohtaiseksi. Tarinan osat voidaan määrittää uusille kätköille korvaamalla tarinan osan sijainti, kartat ja koordinaatti kohtien tiedot uusilla. Kätköjen koordinaatit sekä tiedot kirjataan kätköt ja koordinaatit kohtiin taulukon mukaan.

Loppu tarkoittaa tarinan viimeistä osaa ja näin ollen reitin viimeistä kätköä.

Asiakaspalautteen hallinnointi

Aktiveettia pystytään kehittämään lähinnä asiakkaiden palautteiden avulla. Tämän takia asiakkaan palautteelle pitää olla avoin ja jokainen palaute on otettava vakavasti. Kritiikkiin ja huoleen on suhtauduttava ymmärtäen sekä pahoitellen, jotta asiakas kokee tulleen kuulluksi ja ymmärretyksi. Tilanteen purkaminen voi olla asiakkaalle tärkeää, jotta hän pääsee yli kokemastaan tilanteesta.

Palautteista on hyvä pitää kirjaa, koska tällöin niitä voidaan hallinnoida. Kaikkeen kritiikkiin ei tarvitse reagoida, mutta kaikki tietoon tullut kritiikki on hyvä kirjata ylös. Tämä siltä varalta, että kritiikki toistuu. Ympäristön kosteudesta saatava palaute ei esimerkiksi ensimmäisellä kerralla edellytä toimia, mutta jos samasta asiasta saadaan kritiikkiä useammin, on kätkön paikkaa kenties syytä miettiä uudelleen.

Palautteiden hallinnointi voidaan tehdä alla olevalla taulukolla.

Taulukkoon tulee merkitä palautteen saamisaika, mitä paikkaa tarkalleen ottaen palaute koskee (voi koskea tiettyä aluetta tai kokonaisuutta). Lisäksi taulukkoon täytyy kirjata, mikä on palautteen syy ja kuinka palautteen aiheuttama syy on korjattu, jos se on ollut tarpeen. Kirjaaja kohtaan merkitään palautteen vastaanottanut henkilö, jotta tiedetään kuka palautteen ottamisesta, on ollut vastuussa.

Asiakkaan palautteesta pyritään saamaan mahdollisimman tarkat tiedot alla oleviin sarakkeisiin.

Mahdollisuuksien mukaan vajavaisia tietoja on syytä pyrkiä täydentämään kysymällä asiakkaalta lisätietoja.

Palautteen reittejä ovat yrityksen sähköposti (info@villilappi.fi) sekä mahdollisesti vieraskirja.

Aika	Paikka	Syy	Korjaus	Kirjaaja

Huoltaminen

Aktiviteetin laatua pidetään yllä huoltamisen kautta. Huoltamiseen kuuluu asiakkaan ohjekirjojen, karttojen ja kätköjen tarkistus. Ohjekirjat ja kartat eivät saa näyttää liian kuluneilta. Ne eivät saa olla likaisia eivätkä ne saa sisältää ylimääräisiä merkintöjä. Disinformaatiota, asiatonta tai paljastavia merkintöjä sisältävät kartat sekä ohjekirjat tulee poistaa ja korvata uusilla. Ohjekirjan ja kartan pitäminen hyvässä kunnossa on tärkeää, koska niiden kunto vaikuttaa asiakkaan turvallisuuden tunteeseen sekä haluun suorittaa aktiviteetti.

Kätköjä tarkistaessa huomio pitää kiinnittää kätköpurkkien kuntoon, niiden sisältöön ja sijaintiin. Huoltamista tarvitsematon kätkö on hyvässä kunnossa sekä löydettävissä, kätköpurkissa ei ole reikiä, se on ulkoisesti siisti ja kansi on edelleen vesitiivis. Kätköpurkin sisällön tulee olla kuiva, se ei saa olla kastunut tai merkittävästi kulunut. Kätkö saattaa joskus liikkua jonkin verran alkuperäiseltä paikaltaan. Siirtynyt kätkö pyritään löytämään ja palauttamaan alkuperäiselle paikalleen, jotta se olisi jatkossakin helposti niin asiakkaiden kuin henkilökunnankin löydettävissä. Kätkön kadotessa pyritään kätkö korvaamaan pian uudella. Ennen kuin kätkö saadaan korvattua, on asiakkaan ohjekirjat syytä poistaa, ettei asiakas etsi turhaan kadonnutta kätköä.

Huoltamisen yhteydessä huomio täytyy kiinnittää luontoon. Luonto ei saisi kulua merkittävästi aktiviteetin takia. Jos selvää kulumista on havaittavissa, täytyy kätkön sijaintia harkita uudelleen. Kätkö on siirrettävä myös, jos se häiritsee luonnonvaraisia eläimiä. Huoltamisen yhteydessä voidaan tarkistaa, ettei kätköjen läheisyyteen ole piilotettu geokätköjä. Huoltaminen on suositeltavaa tehdä vähintään puolen vuoden välein.

Tulosteiden huoltamisen tai muuttamisen yhteydessä on suositeltavaa käyttää alkuperäisissä tulosteissa käytettyjä värejä sekä fontteja.

Tulosteiden värit

#f2cbb0

#015232

Tulosteiden fontit

Berlin Sans FB Demi Bold

Calibri regular

Kauden päättäminen

Aktiviteetin on tarkoitus olla saatavilla kevät, kesä, syksy ajalle. Näin ollen sitä ei ole tarkoitus suorittaa talvella. Tämän takia aktiviteetti täytyy ottaa pois käytöstä syksyn jälkeen eli aktiviteetin kausi täytyy päättää. Kauden päättäminen täytyy aloittaa asiakkaiden ohjekirjojen varastoimisella. Ohjekirjat sekä kartat poistetaan mökeistä ja siirretään varastoon paikkaan, josta henkilökunta saa ne jälleen helposti lumen sulettua. Ohjekirjojen sekä karttojen varastoimisen jälkeen kätkön haetaan mahdollisimman pian pois ja varastoidaan samaan tapaan kuin ohjekirjat. Kauden päättämisen yhteydessä suoritetaan huoltaminen, jotta kauden aloitus seuraavana vuonna on helppoa.

Lopettaessa tai hyllyttäessä aktiviteetti, toimitaan samalla tavoin kuin kauden päättämisesäkin. Kätköjä ei siis saa hylätä luontoon vaan ne täytyy kerätä pois huolellisesti, jos aktiviteetti tahdotaan lopettaa.

Talvikaudella aktiviteetin materiaaleja säilytetään: **(tähän maininta tarkasta paikasta, jotta materiaali on helppo löytää kauden alkaessa)**

Tulostus

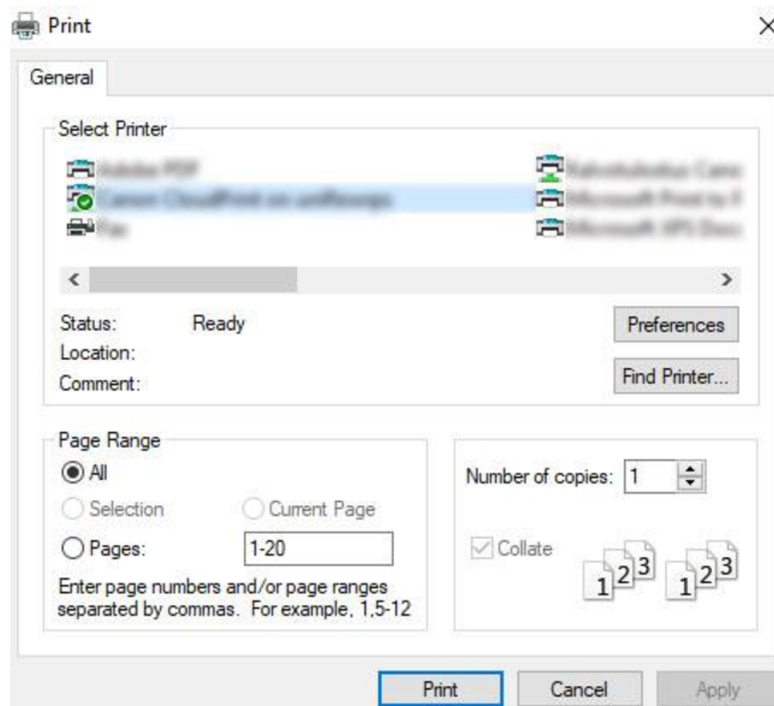
Tulostus on oleellinen osa tämän aktiviteetin toteuttamista. Tulostettavia aineistoja on yhteensä seitsemän: asiakkaan kartta 1 ja 2, kätköohjeet, koordinaattilaput, tarinalaput 1 ja 2 sekä asiakkaan ohjekirja. Näistä kartat, kätköohjeet, koordinaattilaput ja tarinalaput voidaan tulostaa normaalisti A4 tulostuspaperille.

Halutessaan papereiden kestävyyttä voi lisätä laminoinnilla tai kestävämmällä paperilaadulla. Ota kätköön menevässä aineistossa kuitenkin huomioon, että paperin täytyy edelleen mahtua kätköön.

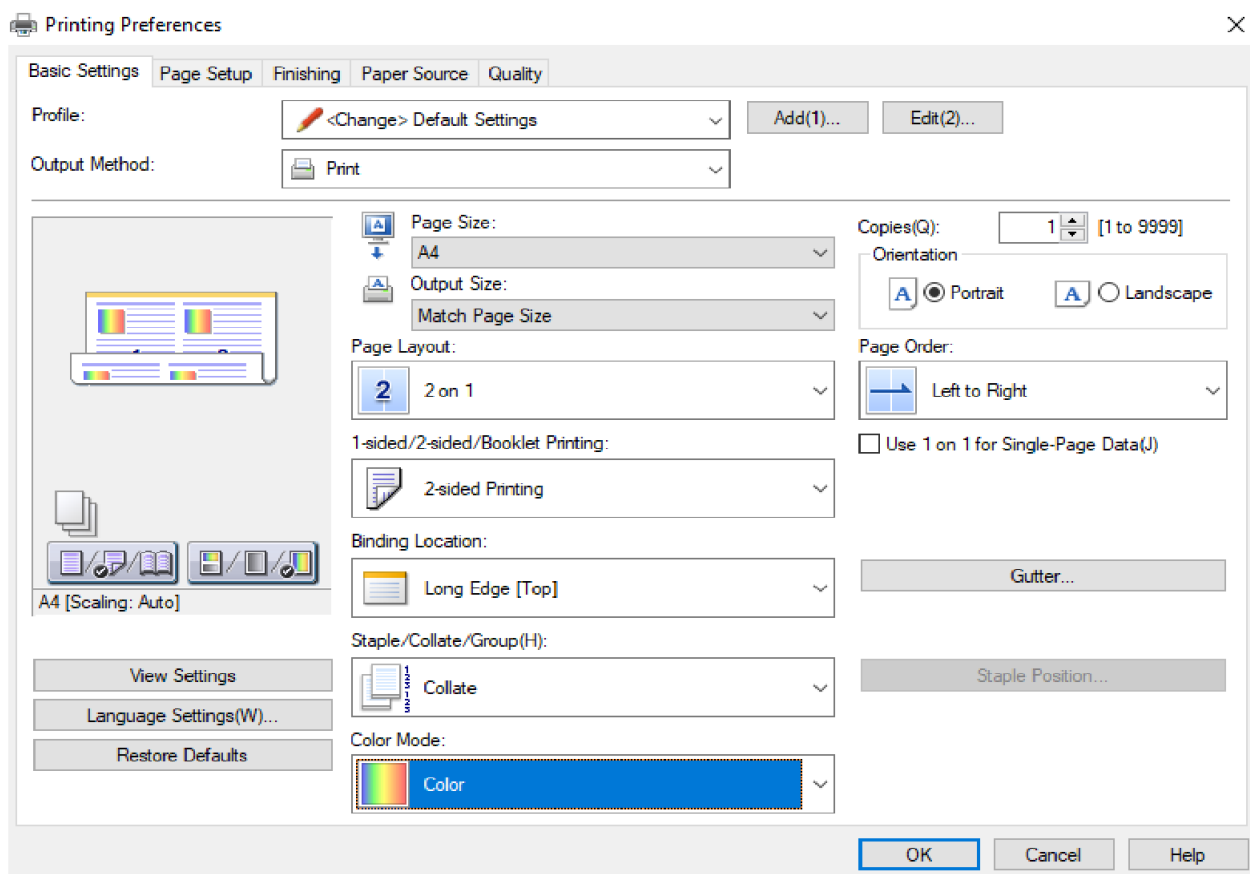
Asiakkaan ohjekirjan voi tulostaa mille paperille tahansa. Tulostaminen vahvemmalle paperille on kuitenkin suositeltavaa. Paras ja kestävin lopputulos tässä tapauksessa saavutetaan valokuvapaperilla.

Asiakkaan ohjekirjasta on olemassa kaksi versiota: luku sekä tulostettava versio. Aloittaessasi tulostuksen varmista, että olet valinnut oikean tiedoston. Ohjekirjan yksi sivu vastaa yhtä a5. Ohjekirja tulostetaan siis poikittain a4:lle.

Pyri pääsemään tulostus asetuksiin. Seuraavasta näkymästä pääset tarkempiin tulostusasetuksiin painamalla preferences.

Valitse kyseisestä tulostusnäkömystä seuraavat asetukset. Tulostusnäkömää saattaa näyttää erilaiselta. Pyri kuitenkin asettamaan kaikki alla olevat valinnat tulostusnäkömään, jotta ohjekirja tulostuu oikein.

Lista

Toteuttamisen helpottamiseksi alle on kerätty lista kaikista tarvittavista tarpeista, joita aktiviteetin toteuttamiseen tarvitaan.

- 6 Kätköpurkkia
- 6 Kätköohjetta, tuloste (Yhdessä paperissa aina 2.)
- 1 Koordinaatti laput, tuloste
- 1 Tarina 1, tuloste
- 1 Tarina 2, tuloste
- X Ohjekirjaa, tuloste (Jokaiselle aktiviteetin tarjoavalle mökille omansa.)
- X Asiakkaan kartat 1 ja 2, tuloste (jokaiselle aktiviteettia tarjoavalle mökille)
- Kynää ja paperia (Jokaiseen mökkiin koordinaattien kirjaamiseksi. Paperin kannattaa olla pientä, ettei sitä käytetä esimerkiksi piirtämiseen)

Tulosteiden sijainti:

(tähän säilytyksestä vastaava henkilö ja/tai tarkka kansio ja sen sijainti)

LIITE3: TURVALLISUUSASIAKIRJA

Villi Lapin aartenetsintäaktiviteetin turvallisuusasiakirja**Sisällysluettelo**

Johdanto	1
1 Vaarojen tunnistaminen	2
2 Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi.....	4
3 Onnettomuuskirjanpito	5
4 Ilmoittaminen Tukesiin.....	7
5 Turvallisuusasiakirjan ylläpito.....	8
6 Turvallisuustoiminnan itsearviointi	9
LÄHTEET	10

Johdanto

Tämä asiakirja on luotu Villi Lapin aartenetsintäaktiviteettia varten. Tässä asiakirjassa kartoitetaan aktiviteetin vaarat, niiden ehkäisemistavat ja, kuinka aktiviteetti pystytään tuottamaan mahdollisimman turvallisella tavalla. Tämä asiakirja sisältää tietoa turvallisuuden kehittämisestä jatkossa sekä onnettomuuskirjanpidon.

Käsiteltävä aktiviteetti on päiväretki kevät, kesä, syksy ajalle. Yöpymiseen ja talveen liittyvät turvallisuusasiat eivät siis koske tätä aktiviteettia. Tämä asiakirja on luotu ainoastaan tiettyä aktiviteettia varten. Näin ollen se ei päde muihin aktiviteetteihin eikä sitä voida käyttää muiden aktiviteettien turvallisuusasiakirjan pohjana. Tämä asiakirja on tarkoitettu ainoastaan Villi Lapin henkilökunnan käyttöön eikä sitä ole näin ollen tarkoitettu yleiseen jakoon. Tämän asiakirjan pohjana on käytetty Tukesin turvallisuusasiakirjapohjaa. Kyseinen asiakirja on saatavissa Tukesin sivuilta (Tukes julkaisuaika tuntematon. a).

1 Vaarojen tunnistaminen

Vaarojen tunnistamisessa käytetään apuna seuraavaa kuvaajaa.

	Seuraukset		
	I Vähäiset	II Haitalliset	III Vakavat
Todennäköisyys	Epämukavuus, hoidon viivästyminen tai pitkittyminen ilman merkittäviä terveysvaikutuksia.	Toimenpiteitä vaativia vammoja, hoidon pitkittyminen ja ylimääräistä kärsimystä.	Kuolema tai pysyvät vakavat vaikutukset: elämänlaatua huomattavasti heikentäviä vammoja, työkyvyttömyys.
A Epätodennäköinen Satunnainen vaaratilanne, esiintyy harvoin. Teoreettisesti mahdollinen	1 Merkityksetön riski	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski
B Mahdollinen Vaaratilanteita tai läheltä piti -tapauksia on sattunut meillä tai muulla osastolla.	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
C Todennäköinen Vaaratilanteita esiintyy usein ja säännöllisesti. Tapatumia on sattunut.	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski	5 Sietämätön riski

(Knuuttila, Tamminen 2004 12)

Kohtalainen riski:

Hyvin todennäköisiä, mutta seurauksiltaan vähäisiä vaaroja ovat kaatuminen ja siitä johtuva haava tai nirhauma. Samanlaista vahinkoa voivat aiheuttaa varusteet, esimerkiksi rakkojen sekä haavaumien muodossa. Alivarustautuminen voi johtaa sairastumiseen aktiviteetin jälkeen. Murtuma, nyrjähdys sekä aivotärähdys ovat mahdollisia haitallisia vahinkoja. Tuntemattomassa ympäristö taas aiheuttaa riskin eksymiselle, jonka seuraamukset tilanteesta riippuen voivat olla vähäiset, haitalliset tai jopa vakavat. Itikat, mäkäräiset sekä paarmat voivat aiheuttaa ikäviä allergisia reaktioita. Kynyn puremaksi joutuminen on mahdollista ja haitallista. Kynyn kohtaaminen on kuitenkin ainoastaan mahdollista. Luonnossa liikkussa eläimen hyökkäyksen kohteeksi joutuminen on mahdollista, vaikkakin epätodennäköistä. Petoeläimen kohtaamisen seuraamukset voivat olla pahimmillaan vakavat, mutta epätodennäköisyytensä takia riski on kohtalainen. Luonto voi asettaa vaaroja sään muutoksien kautta. Yllättäen muuttava sää voi johtaa sairastumiseen tai vaikeuttaa liikkumista. Sään muutokset ovat mahdollisia, mutta Suomessa sään muutokset aiheuttavat lähinnä vähäisiä seurauksia. Aurinkoisella säällä niin auringonpistos kuin nestehukka ovat mahdollisia. Ellei näitä tiloja havaita voivat ne muotoutua seuraamuksiltaan haitalliseksi. Lapsen kohdalla myös myrkytys on mahdollinen. Lapsi saattaa, esimerkiksi tietämättömyyttään syödä myrkyllisen marjan. Seuraamukset ovat kuitenkin yleensä lähinnä haitallisia.

Merkittävä riski:

Ampiaisen pistos ja punkin purema ovat todennäköisiä vaaroja. Allergiselle ampiaisen pistos voi pahimmillaan olla vakava. Punkin purema taas voi johtaa vakavaan sairastumiseen. Ympäristössä on paljon vesialueita, joka asettaa vaaroja huonosti vahdituille lapsille sekä jonkin aineen vaikutuksen alaisena olevalle aikuiselle. Vakavimmillaan vesialue voi johtaa vakavaan vaaraan. Tämän riskin toteutuminen on mahdollinen, joten kyse on merkittävästä riskistä.

Aktiviteetti on suhteellisen matalariskinen, vaikka riskejä on useita. Aktiviteettiin ei kuulu sietämättömien riskien vaaraa. Aktiviteetissa on otettava huomioon lapsien olevan riskialttiimpia vaaroille.

2 Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi

Aktiviteetti on omatoimisesti toteutettava, joten toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi ovat rajalliset. Turvallisuutta pyritään lisäämään tuomalla asiakkaan ohjekirjassa esille, kuinka asiakas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa. Ohjekirja tulee sisältämään ohjeet kaikista yleisimpien vaarojen varalta sekä toimintaohjeet vaaratilanteisiin. Ohjekirjassa tullaan käymään läpi, kuinka luonnossa liikkuminen lapsen kanssa on turvallista ja mitä mukaan otettavan ensiapupakkauksen tulisi sisältää. Veden, ruoan sekä varusteiden tärkeyttä korostetaan turvallisuuden osana. Ohjekirja perehdyttää asiakkaan aktiviteettiin ja siihen, kuinka se suoritetaan oikeaoppisesti. Asiakasta kehoitetaan tarkistamaan sääennuste ennen aktiviteetin suorittamista eikä häntä suositella tekemään aktiviteettia huonossa säässä. Asiakas pyritään siis informoimaan ja perehdyttämään mahdollisimman hyvin turvallisuudesta. Perehdytyksen kautta asiakkaalle pyritään antamaan turvallinen tunne aktiviteetista. Aktiviteetin turvallisuuden lähtökohta on siis pyrkimys saada asiakas välttämättään vaaroja sekä pienentämään niiden mahdollisuutta hyvällä perehdytyksellä ja informaatiolla. Luonnon asettamia vaaroja ei voida poistaa, joten niitä voidaan ainoastaan välttää.

Asiakkaat voivat aiheuttaa haittaa sivullisille, omaisuudelle sekä luonnolle holtittomalla käytöksellä. Ohjekirjassa tullaan käymään läpi jokamiehenoikeus. Kyseisen osa-alueen läpikäyminen kannustaa asiakasta hyvään ja kunnolliseen käytökseen. Asiakas voi aiheuttaa haittaa itselleen käyttäytyessään holtittomasti sekä ohjeiden vastaisesti. Ohjekirjalla ohjeiden noudattamiseen voidaan pyrkiä, mutta aktiviteetin ollessa omatoiminen vaikuttaa asiakas itse siihen toteuttaako hän aktiviteetin annetuilla ohjeilla. Palvelun tarjoajan tehtäväksi jää antaa asiakkaalle mahdollisimman hyvät tiedot sekä ohjeet ja luottaa asiakkaan noudattavan niitä.

Turvallisuutta pystytään seuraamaan ja kehittämään asiakkailta tulleiden palautteiden kautta sekä piilojen ja reittien tarkistamisella. Asiakkaiden lähtemisen jälkeen kartat ja ohjekirjat on aina tarkistettava, ettei asiakas ole lisännyt kumpaankaan materiaaliin misinformaatiota. Ohjekirjojen kunto täytyy ottaa tarkistuksessa huomioon, koska hyvin kulunut sekä sotkuinen ohjekirja ei herätä luottamusta asiakkaassa. Ohjekirjojen poistaminen aina ennen talven alkua on tärkeä turvallisuustoimi. Aktiviteettia ei ole suunniteltu suoritettavaksi talvella, joten sen suorittaminen talvella voisi olla vaarallista.

Henkilökunnalla ei ole erityistä turvallisuusosaamista aktiviteettia varten. Kyseessä on matalariskinen sekä omatoimisesti toteutettava aktiviteetti, joten sen toteuttaminen ei vaadi henkilökunnalta erityistä turvallisuusosaamista. Tämän takia ohjekirjan ja tämän turvallisuusasiakirjan merkitys aktiviteetin turvallisuudessa korostuu merkittävästi.

Aktiviteettia tuotteistavalla taholla on osaamista turvallisuusasiakirjan luomisesta koulutuksen kautta. Saatu ensiapukoulutus tukee turvallisen aktiviteetin luomista.

3 Onnettomuskirjanpito

Onnettomuudet tulevat yrityksen tietoon ainoastaan asiakkaan palautteen kautta. Näin ollen onnettomuskirjanpito ei voi olla kovin kattavaa. Tämän takia asiakkaan palautteeseen on aina suhtauduttava vakavasti. Palautetta vastaanottaessa on tärkeää ottaa asiakkaan kokemus tosissaan ja kohdella asiakasta empaattisesti, jotta hänellä jää tunne välittämisestä sekä siitä, että hänen huolensa otetaan vakavasti. Kirjaa pidetään kaikista pienistäkin onnettomuuksista, jotta niiden mahdollisuuteen osataan tulevaisuudessa varautua ohjeistuksella jos jotain tiettyä vahinkoa alkaa esiintyä useammin. Tietoon tulleen vahingon syntymistä pitää pyrkiä estämään tulevaisuudessa sen ollessa mahdollista. Asiakkaalta pitää pyrkiä saamaan riittävät tiedot onnettomuskirjanpidon viiteen kohtaan.

Onnettomuskirjanpito kaavake on osa turvallisuusasiakirjapohjaa, jotta yrityksen on helppo löytää asiakirja tarvittaessa. Onnettomuskirjanpidon luomisessa on käytetty Tukesin onnettomuskirjanpito ohjeita (Tukes julkaisuaika tuntematon. b).

Aika: Tapahtumien päivämäärä sekä vuorokaudenaika.

Paikka: Missä tarkalleen ottaen tapahtui.

Tapahtumat: Mitä tapahtui, kenelle ja miksi.

Seuraus: Mitä tilanteesta seurasi. Joutuiko asiakas, esimerkiksi terveyskeskukseen.

Korjaus: Kuinka tilannetta pyritään jatkossa ehkäisemään.

Aika	Paikka	Tapahtumat	Seuraus	Korjaus

4 Ilmoittaminen Tukesiin

Kuluttajille ohjelmapalveluja tarjoavilla yrityksillä on velvollisuus ilmoittaa Tukesiin seuraavista tilanteista:

- Terveyshaitta, myös sellaiset haitat, jotka eivät ilmene välittömästi
 - Onnettomuus, esim. tulipalo tai sairaalahoitoa vaatinut tapaturma
 - Vaaratilanne, myös sellaiset tilanteet, joissa vaikutukset eivät ilmene välittömästi
 - Vakava läheltä piti -tilanne, josta olisi voinut seurata onnettomuus.
 - Vaara ei ole ilmeinen, eli kuluttajan on vaikea havaita sitä.
 - Kyseessä on lapsille, nuorille tai ikääntyneille tarkoitettu tuote.
- Lista lainattu Tukesin sivuilta (Tukes julkaisuaika tuntematon. c.)

Yrityksen on tehtävä ilmoitus heti tapaturman tultua ilmi. Ilmoituksen voi tehdä, vaikka yrityksellä ei olisi vielä kaikkia tietoja tapahtuneesta, koska tietoja voidaan täydentää myöhemmin (Tukes julkaisuaika tuntematon. c). Vastuu ilmoituksen tekemisestä on suositeltavaa antaa yrityksen henkilökunnasta sille henkilölle, joka on eniten perillä aktiviteetista ja tapahtuneesta.

Ilmoituksen voi tehdä seuraavien linkkien kautta sähköisellä lomakkeella tai sähköpostilla.

<https://marek.tukes.fi/ilmoitus.aspx>
kirjaamo@tukes.fi

Sähköpostilla tehdystä ilmoituksesta tulee käydä ilmi yritys ja sen yhteystiedot, tapahtuman päivämäärä, paikkakunta, mitä on tapahtunut, miksi ja mitkä ovat sen seuraukset sekä kertomus korjaavista toimenpiteistä. Lisätietojen varalta on sähköpostiin liitettävä yhteystiedot. (Tukes julkaisuaika tuntematon. d.)

5 Turvallisuusasiakirjan ylläpito

Turvallisuusasiakirja välitetään yritykselle kaiken muun materiaalin kanssa. Kaikkien jollain tavalla aktiviteetin toteuttamisessa mukana olevien tahojen on luettava tämä asiakirja sekä pidettävä huolta sen päivittämisestä. Tämän asiakirjan päivittäminen on olennaista jos aktiviteetin yhteydessä tapahtuu merkittävä tapaturma. Asiakirjan paikkaansa pitävyys on hyvä tarkistaa vähintään vuoden välein. Tehdyistä päivityksistä, muutoksista sekä tarkistuksista on hyvä pitää kirjaa. Nämä kirjaukset tehdään alla olevaan taulukkoon.

Päivämäärä	Tarkistuksen/muutoksen tekijän nimi	Päivitetty, muutettu tai tarkistettu osa-alue
26.2.2021	Jaana Tanskanen	Turvallisuusasiakirjan luonti

6 Turvallisuustoiminnan itsearviointi

Omatoimisen aktiviteetin turvallisuustoiminta on lähinnä ennakoivaa toimintaa, jota henkilökunta voi hallita ainoastaan perehdytyksen sekä informaation kautta. Asiakas kuitenkin tekee itse päätöksen noudattaako annettua informaatiota. Asiakkaan ohjekirjassa tullaan käymään kokonaisvaltaisesti läpi turvallisuustoimet ja ohjeet. Ohjekirjalla pyritään siis mahdollisimman hyvään perehdytykseen, jotta mahdollisimman moni vaaratilanne pystytään estämään. Turvallisuusasiakirjan sekä ohjekirjan laatimisen ja kyseisten asiakirjojen ohjeiden noudattamisen lisäksi yritys ei voi tehdä paljon muuta asiakkaan turvallisuuden takaamiseksi. Turvallisuussuunnitelma sekä ohjekirja ovat kattavia ja näin ollen pyrkivät saavuttamaan mahdollisimman korkea turvallisuuden taso. Nämä kyseiset turvallisuustoiminnot ovat riittäviä omatoimisen aktiviteetin turvallisuuden takaamiseksi.

LÄHTEET

Knuuttila, Jari & Tamminen, Anna 2004. Terveysthuollon laadunhallinta. Helsinki: Lääkelaitos. Pdf-tiedosto.

https://www.fimea.fi/documents/160140/753095/19695_julkaisut_laitteet_ja_tarvikkeet_2_2004_Riskinhallinta_julkaisu_verkko_1_.pdf.pdf Viitattu: 26.2.2021

Tukes julkaisuaika tuntematon. a. Turvallisuusasiakirjan laatiminen ja hyödyntäminen. Verkkosivusto Saatavissa:

<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut/palveluntarjoajan-velvollisuudet/turvallisuusasiakirja> Viitattu: 26.2.2021

Tukes julkaisuaika tuntematon. b. Palveluntarjoajan velvollisuudet. Verkkosivusto Saatavissa:

<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut/palveluntarjoajan-velvollisuudet> Viitattu: 26.2.2021

Tukes julkaisuaika tuntematon. c. Yrityksen ilmoitus Tukesille vaarallisesta tai vaatimustenvastaisesta tuotteesta. Verkkosivusto.

<https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/vaarallinen-tuote/ilmoitus-vaarallisesta-tai-maaraystenvastaisesta-tuotteesta> Viitattu: 26.2.2021

Tukes julkaisuaikatuntematon. d. Onnettomuusilmoitukset. Verkkosivusto.

<https://tukes.fi/asiointi/lomakkeet/onnettomuusilmoitukset> Viitattu: 26.2.2021